Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Ungdomen på Hällesund av

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

LUND, C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG. Pris 4: 75.

UNGDOMEN PÅ HÄLLESUND av Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

BIBLIOTEK · GÖTEBORGS · UNIVERSITETS ·

Allmänna Sektionen

Pedag.
Sv.
Barnb.

lv. 37/336.

Ivy Nygren

C. W. K. GLEERUPS UNGDOMSBÖCKER. N:o 35

UNGDOMEN PÅ HÄLLESUND

GAMLA BEKANTA OCH NYA

BERÄTTELSE FÖR UNGA FLICKOR

AV

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

LUND
C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

LUND 1919
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

INNEHÅLL.

		Sid.
I.	Reskamraterna	5
II.	Första dagen	23
III.	Födelsedagskalaset	52
IV.	Den avbrutna lektionen	66
V.	Spöket	79
VI.	Våren är kommen	89
VII.	Äventyret	102
VIII.	Ödegården	124
IX.	Rött hår och rött hjärta	136
X.	En som vet vad hon vill och en som aldrig vetat vad hon velat	148
XI.	Utflykten	159
XII.	Orbra Ingbert	170
XIII.	Lyckans hjul	176

I.

RESKAMRATERNA.

Göteborgståget är klart till avgång.

Det brådskande, oroliga springet av ivriga fötter, stadsbudens retliga »Se upp» dunsandet av koffertar och sorlet av röster har tystnat. Det sista avskedsögonblickets spänning meddelar sig ofrivilligt åt alla, och de skratt, som nyss klingat friskt och uppsluppet, dämpas, de många högljudda uppmaningarna och hälsningarna falla med ens stillsammare, men sympatien emellan de kvarvarande och resenärerna blir innerligare och varmare än någonsin.

Två flickansikten, det ena rödgråtet, det andra putslustigt, trängas tätt tillsammans inom den trånga ramen av ett öppet andraklass kupéfönster, genom vilket en rå och disig januariluft nästan pockande strömmar in, som ville den söka lä i allt det ombonade och stoppade därinne. Det är bara tre i kupén: de bägge backfischarna, av vilka den längsta förtvivlad stirrar ut mot perrongen och då och då ganska hörbart drager upp ett översvallande känslo-

utbrott i näsan (den framtagna näsduken skall bevaras obegagnad till viftning) samt en ung sorgklädd dam, vilken står bakom dem. Om hon ser ledsen eller endast tankfullt undrande ut, är icke lätt att säga. Ibland nickar hon åt en liten grupp flickor och en mager, vithårig dam, vilken sistnämnda i det längsta sänt upp frågor till henne, om hon icke glömt det eller detta, och om hon kommit ihåg det och detta.

Busse och Tusse, som backfischarna kallats inom familjekretsen så långt de kunna minnas tillbaka, få äntligen bruk för de hänsynsfullt eller hänsynslöst, hur man vill kalla det, sparade näsdukarna, ty nu glider tåget ut, och viftningen börjar. Släkt och vänner äro manstarkt församlade. »Barbro», ropar den vithåriga damen i hjärteångest, »du har väl biljetten», och den långa, smärta flickan med det ostyriga håret under krusflorsslöjan sticker fram en behandskad hand över Busses och Tusses huvuden, visande det eftersporda föremålet. Så sätter hon sig till rätta i hörnet med en liten suck. Många gånger har hon rest hemifrån till olika mål, alltid med tro på det väntande äventyret. Sällan har det gjort henne nedstämd att lämna det gamla, solida, holländska köpmanshuset, där hennes enformiga och egentligen ganska misslyckade barndom förflutit, men denna gång har det dock skett med en viss olust, ty hon, den opraktiska, slarviga Barbro Berting skall till en herrgård i Östergötland för att grundligt lära hushåll.

Reskamraterna

Grosshandlare Berting och hans syster, fröken Ulla, vilken allt sedan fru Bertings tidiga död föreståtт huset för bror August och de fyra brorsdöttrarna, varav två för alltid flugit ur boet till egna hem, hade ansett, att en sådan genomgående husmoderskurs vore absolut nödvändig för hennes blivande befordran till värdinna i faderns hem. Faster Ulla har försökt göra henne till »en nyttig och duglig människa», men flickan var för omöjlig. Ett halvt år hade hon varit förlovad med en doktor Törner, men så slog han upp — faster Ulla kände sig övertygad om, att han icke kunde uthärda med Barbros slarv och tanklöshet —; verkliga anledningen blev aldrig klargjord för familjen. Barbro hade varit i Stockholm, när det skedde och skrev helt kort till fadern om saken. Hon kunde aldrig öppna hjärtedörren på vid gavel för dem där hemma. Sin gamla kära mormor skulle hon nog haft fullt förtroende för, men just när Barbro bättre än någonsin förr behövde henne, dog flickorna Bertings bästa vän, och deras barndoms och ungdoms gladaste tummelplats, Floda, övergick i andra händer.

Då det enligt pappa Augusts och faster Ullas bestämda åsikt icke skulle bli någon reda med Barbro, förrän hon finge händerna fulla med husliga sysslor, skickade de gladeligen av henne så snart hon kunde förstå, vad man sade till henne. En lång tid hade hon varit som förlamad. Till sjukvårdskursen, som hon försökt sig på några månader, hade hon icke alls

dugt. Till att gifta sig passade hon visst inte heller, ty fästmannen var i allo oklanderlig.

Sorgen över den brutna förlovningen och mormors död hade till en viss grad förändrat och fördjupat Barbro. Hon ansåg sig också betydligt till åren nu, när hon fyllt tjugo år, men vuxen värdighet låg icke för hennes skiftande böljegångssinne, vilket dock, som en förborgad skatt innerst inne, gömde trofasthetens äkta pärla.

Busse och Tusse ha slutligen uppgivit viftandet och stirrandet. Som ett par ditslängda bylten hamna de på soffan mitt emot Barbro, vilken lovat att »vaka över dem» under resan, då målet för de tre flickornas färd är detsamma.

Hon betraktar Busses tårrandade fysionomi och Tusses rynkade panna och ler plötsligt: »Ja», säger hon, »nu ska vi i Støbeskeen».

Ressällskapet mitt emot begriper inte ett dyft. Deras femtonåriga själar ha ännu ej odlats med Per Gynts filosofiska repliker, och de undra, om det går an att fråga, vad hon menar.

Barbro förekommer dem genom att tillägga: »Ni har kanske inte börjat svärma för Ibsen än, så att ni läst Kærlighedens Komedie, Brand och Peer Gynt till dess de etsat sig in i er, och då vet ni förstås ingenting om Knappestøberen, som skulle göra om den bortslarvade Peer till en »duelig knap». Jag vet inte precis heller, om ni är bortslarvade; det är kanske bara jag, som känner mig så, men stöpas om

på sätt och vis ska vi väl alla tre »for, som det hedder at gå over i massen.»

Hon talar snubblande fort till sist och ångrar vart ord. Det var så dumt att busa ut med alla hugskott. Och den där liknelsen med støbeskeen haltade hemskt, vad flickorna beträffade. För att fort stryka bort intrycket av det sagda, utbrister hon kamratligt:

»Ni slipper väl åtminstone gå i hushållet och idka umgänge med grytor och slevar; och det kan ni lita på är ohyggligt. Jag har försökt det en gång i min grönaste ungdom.»

Busse torkar bort tårarna med den degraderade näsduken och utbrister: «Det är hundra millioner gånger rysligare att skickas hemifrån bara för att en ohängd doktorsfjant sagt, att man har blodbrist och måste vara på landet, och att man inte tål att gå i skolan och allt möjligt joks.»

Hon förefaller oerhört spröd och ömtålig den långa, gängliga, krokryggiga Karin Löweskiöld. Blicken i de gråblå ögonen är matt, och underläppen hänger, som om hon icke orkade hålla den uppe. Egentligen har hon ett både näpet och uttrycksfullt ansikte, men det är tärt och kantigt. Ögonlocken rycka nervöst, och draget omkring munnen verkar trumpet missnöje, så snart icke någon särskilt sysselsätter sig med henne och ägnar henne sin omsorg.

Kusinen däremot ser ut som hälsan själv. Hon är liten och knubbig, rödhårig och fräknig. Hennes bröder kalla henne obarmhärtigt »fulingen», och med-

vetandet om att sakna andra flickors yttre behag har gjort henne till en vild och bångstyrig pojkflicka, »omöjlig att ha i rum», förklarar hennes far otåligt, »gränslöst tröttsam», suckar hennes mor, som med uppfostran förstår kält, vilket icke alls biter på Tordis. Mammas huvudvärk och mammas sällskapsliv befria henne också oftast från tillsägelserna, och Tordis har för det mesta fått sköta sig själv. Nu är hon ju emellertid på sextonde året och måste formas till ett eller annat. När moster Louise hälsat på i Göteborg hade hon föreslagit att Tusse skulle få vara på Hällesund ett år för att lära trädgårdsskötsel och vävnad, efter hon ej hade lust för läsning, och det förslaget antogs med glädje av »fulingens» föräldrar.

Tusse själv fann planen tilltalande och nu säger hon med övertygelse: »Jag tycker, det skall bli väldigt skoj att vara på landet. Där slipper man mjäkiga tanter och kält och smörja. Jag tänker hålla till i stallet och ladugården mest hela dagen, och så skall jag skaffa mig kaniner och försöka fånga en korp, som jag skall lära tala.»

Hennes kraftiga stämma fyller kupén, och man får ett intryck av, att hon finnes överallt med armar och ben. Det är liksom för mycket liv i allting, till och med i de röda hårflätorna, vilka slänga hit och dit vid hennes obalanserade rörelser.

Under de fjorton dagar Busse vistats hos farbroderns i Göteborg och återknutit bekantskapen med Tusse, vilken hon som mycket liten kallat

»tötaste dottan», hade flickorna blivit märkvärdigt goda vänner, fastän de voro så olika. Och egenskaper som annars aldrig visa sig hos Tordis, förmår Karins självsvåldigt förnäma egoism locka fram. Mot kusinen kan hon vara både tjänstaktig och undfallande.

Nu hänger hon med tydlig respekt upp Karins eleganta, pälsfodrade kappa bredvid sin egen melerade skolflicksulster, vars fickor stå ut av allehanda, och fastän hon knappt kan låta bli att vissla när hon företar sig något, biter hon Engelbrektsmarschen i sig, medan hon packar upp Karins röda sidenkudde, den italienska pläden och en bok.

»Tack», säger Karin slappt och tar det mesta av soffan för sig. »Du får maka undan konfektpåsarna, annars får du inte plats», tillägger hon och sträcker ut sig i halvliggande ställning, men så sätter hon sig upp igen. Hon kan inte få det nog bekvämt, hur hon bär sig åt.

»Tänk, att det är meningen, att jag skall vara hemifrån ända till hösten», mumlar hon trist. »Det står jag inte ut med. Det är obarmhärtigt.» »Du skall få se, att du trivs», försäkrar Tusse. »Kusin Aslög blir himlaförtjust i dig. Du är något i hennes väg, så där fin och belevad och firad.»

»Jag kan just tänka mig henne — landsortselegans» Karin skrattar försmädligt.

»Nej, du kan nog inte tänka dig henne, om du inbillar dig, att hon är en lantlolla. Astrid Tolling har modellerat hennes porträttbyst, och hon har sagt

att Aslög har ett riktigt racehuvud. Ja! Och Astrids far, kyrkoherden, har talat om för pappa, att Astrid fick pris på salongen i fjol för Aslögs huvud, så det måtte väl vara tillräckligt gentilt för dig.»

»Äsch, vad du bråkar och går på», flämtar Karin, »jag gitter inte varken svara eller höra längre.»

»Bor Astrid Tolling i närheten av Hällesund», infaller Barbro livligt intresserad.

»Ja, prästgården ligger ungefär en halv mil därifrån. Det är en stor, stilig prästgård, där alla är välkomna. Astrid — jag säger »fröken» till henne — drar hem massor av vänner och bekanta av sådant där konstnärsfolk, som alltid skall vila sig, och fyra bröder har hon, som plockar studenter med sig hem, så där är alltid fullt och alltid livat. Oj, oj, oj, en sådan kulig loge dom har!» Tordis slår sig hänryckt på knäna. »Hon känner fröken förresten — Astrid menar jag», nickar hon, »det talade hon om, när jag var där för två år sedan och trillade i mögtunnan, så att jag blev spräcklig och dyngblöt. Brrr!» Huvudet snos runt. »Ni hade visst varit kamrater i Löweskköldska pensionen hos faster Eva.» »Ja visst», »hedersknyffeln», utbrister Barbro glatt, erinrande sig både den rara Astrid och klubben Solglimtarna med dess namn på de respektive medlemmarna. Astrid hade fått heta »hedersknyffeln». Klubben liksom hela kamratskapet hade ägt en synnerligen kort tillvaro, men i denna stund värmde tusen små glada hågkomster Barbros tankar. Å, vad det skulle bli roligt att träffa

Astrid igen. »Ar hon hemma i vinter», spörjer hon ivrigt.

«Nej, hon är i Italien, men hon kommer tillbaka i vår.»

I Italien! Vem var det mera av Barbros vänner, som vistades därute i konstens land? Hon minnes det genast. Det är juriskandidaten Holger Boye, som företagit en rekreationsfärd dit. Tänk, om Astrid och han träffades i de sju kullarnas stad eller under Florens blå himmel eller kanske i en gondol på Canale grande. Skulle de då minnas gamla Bab? Hon hade aldrig brevväxlat med Astrid, men regelbundet nog med barndomsvännen Holger ända till dess hennes förlovning bröts.

Det är genom Busses och Tusses faster, friherrinnan Eva Löwesköld hon fått anvisning på Hällesund som ett synnerligen lämpligt lanthem i gammal god herrgårdsstil. Busse och Tusse känner hon endast från deras tillfälliga besök hos fastern. För övrigt vet hon att Tusses far är lotskapten, Busses bankdirektör, och att de bägge flickorna äro bosatta — Busse i Stockholm och Tusse i Göteborg.

Hon fruktar, att de skola bli litet besvärliga att underhålla under resan och tar fram en bok för att visa att var och en har sin frihet.

Flickorna ha redan börjat rota i sina konfekt- och chokladpåsar. De bjuda artigt med sig, men när Barbro tagit ett par bitar och låtsats fördjupa sig i läsningen, hör hon Tusse med en teaterviskning säga:

»Det var kuligt, att hon läser, så slipper vi vara väluppfostrade. Jag är upplagd för skoj.»

»Jag med», svarar Busse nådigt. Hon sträcker med slösande frikostighet mot sina långa extremiteter benen ifrån sig, lägger det lilla fina huvudet mot reskudden och blundar en smula. »Det är något jag tänker på», kommer det förklarande med försiktigt sänkt röst: »Har du en blyertspenna till hands, Tusse.»

»Ja då! Etwas zum Vergnügung?»

Busse nickar och sneglar misstänkt på Barbros mjuka profil. För ögonblicket är det dock ingen fara för »spioneri». Och Tusse eller som hon någon enstaka gång kallas Tordis — hemma ha de nästan glömt, att hon döpts till detta namn —, lutar sig intill kusinen.

»Har du en snygg pappersbit också, Tusse?»

»Haschar ett blad ur notesboken.»

»Bussigt! Vi ska skriva något på det och lägga det i korridoren och så koxa efter, vem som tar upp och läser det.»

»Vad skall det stå på det då?»

»Någonting om kärlek och sådant där du vet. Minnes du ingenting utantill av någon biotext?»

Tusse är ytterst ointresserad för allt, som har med flirt att skaffa. Hon är hurtig och oförvägen i allt utom i förhållandet till kusinen, vilken hon behandlar med något av varsamt beskyddande ömhet, nästan som vore Karin alltjämt »tötaste dottan» och i mångt och mycket är verkligen Karin Löwesköld

ett dockbarn med parisertoaletter, alltid vant att bäras på händerna och aktas för hvarje stöt. Ehuru hon har flera syskon, har hela släkten enats om att skämma bort och förguda just henne. Och fast doktorn gång på gång försäkrade, att Karin måste skickas ut på landet och helst komma i en alldeles ny omgivning, där ej baler och andra sällskapsnöjen ansträngde henne, hade föräldrarna i det längsta låtit henne fortsätta med de beständiga bjudningarna. Slutligen hade den lilla rika, bortfjäsade Karin ej orkat roa sig mera. Hon hade svimmat mitt under en dans och förts hem medvetslös. Då vände Karins mor sig förfärad till svägerskan för att få råd. Hennes Tordis tålde ju allt, både skidlöpningar, hockey och polo, tennis och skridskotävlingar. Varje årstids förströelser kunde hon till fullo utnyttja, och stadsluften vållade henne intet men.

Karins mor tog dock ej med i beräkningen det faktum, att Tordis varken var en baldrottning eller en liten kelgris. Hennes uppfostran hade obestridligen gått på slarv både i skolan och hemma, därför att modern hade så många andra intressen, men flickans kärnsunda natur och de enkla levnadsvanorna hjälptes åt, och resultatet av det, som förefallit så föga målmedvetet var, att Tordis vid femton år hade både kropp och själ vid bästa vigör, kanske nästan för vårbäckssprudlande.

Att ge råd och anvisningar hade alltid varit fru lotskapten Löweskölds styrka, och hon föreslog

svägerskan, att de skulle skicka Busse med Tusse till hennes syster Louise, vilken var gift med en godsägare Dorell. De hade själva flickor i sexton — fjorton års åldern, och syster Louise var den raraste människa på jorden. Därtill kom, att de bodde i en vacker trakt på en präktig, gammal gård. Karin skulle alldeles säkert komma att må som pärla i guld där.

Så kom det sig då, att den levande familjeklenoden verkligen avsändes i Tusses sällskap. Utan kusinen hade hon icke rest. Det var Tusse, som lyckats övertala henne, när hon med sin mor kommit ned till Göteborg. Det var också meningen, att Karin skulle fått med sig Dadda, sin egen jungfru, vilken knappt en dag varit skild från den bräckliga lilla varelse hon fått sig anförtrodd, men doktorn hade bestämt satt sig däremot. Flickan behövde härdas och lära sig att lita på sig själv. Hon var liksom vissnad av brist på spänstighet i tankar och vilja.

Barbro ser förstulet på sina reskamrater; Karin skriver ivrigt och väter allt emellanåt blåpennan, så att det ser ut som om hon ätit blåbär. Både Tusse och hon fnissa intresserat. Det är tydligt, att något spratt skall gå av stapeln, ty bäst det är, ljuder Tordis' mörka, fasta stämma med ett tonfall som om hon bjöde till att gotta sig:

»Å, det blir väldigt skoj!»

Så läser hon över Busses axel och skrattar; men inte vidare hjärtligt. Barbro, som icke hört flickornas

viskningar angående det mystiska brevet, undrar, vad det skall bli av och frågar slutligen:

»Vad har ni för er?»

Karin rycker nervöst till och tappar pennan, som Tordis tar upp. Det är också hon, som fermt svarar:

»Vi skriver bara.»

»Vers kanske?»

»Usch nej! Kan fröken någon stilig vers?»

»Nej — jag vet inte. Hur så?»

»Jo, vi kunde kanske använda den.»

Hon blinkar åt Karin, som nu halvligger på soffan och är trött. Hon har visst ont i huvudet också, när hon känner riktigt efter, och så kväljer det henne.

»Jag bryr mig inte om att skriva mer; jag tycker det är fånigt», förklarar hon stick i stäv mot sin intensiva lust nyss, men dessa omkastningar hos kusinen är Tusse van vid, och härvidlag ger hon henne nästan rätt, för det kunde väl inte vara något särskilt livat i, att en främmande människa läste den där smörjan och undrade, vem som skrivit brevet. Hon hade skrattat för att — att annars var det ju inte skoj.

»Ska vi riva sönder det», frågar hon och håller fingrarna i beredskap. Det är ändå onödigt, att den där Barbro skall få fast i det.

»Ja, gör det», uppmanade Busse matt. »Usch, vad det är rysligt att fara på tåg! Ack, om vi vore framme ändå, så att jag finge resa hem snart, för jag stannar inte mera än en vecka, det är absolut säkert.»

»Det vet du inte», förklarar Tusse. »Hällesund är ett vådligt stiligt ställe, och du kan inte låta bli att förälska dig i moster Louise. Det gör alla, som träffar henne. Morbror Herman är så kär i henne, att hon aldrig får resa hemifrån utan honom, och kusinerna dyrka »mor», som de kalla henne. Dom säger far och mor hela bunten, inte pappa och mamma, som vi är vana vid.»

»Nu börjar det snöa», utbrister Karin jämrande och vänder sig pustande. »Är det långt att åka från stationen? Tänk, om vi välter i en snödriva!»

»Det vore livat!» Tordis skrattar friskt. Strax därpå stoppar hon en sidenkudde bättre under Busses askblonda hjässa och breder över henne respläden. »Du kan trösta dig med, att vi bara har en liten bit att åka», tillägger hon, »och kusken är så säker, att det är otäckt åt det. — Ska du sova?»

»Nej, jag ska ingenting. Jag är bara trött och sjösjuk.»

Busse sluter hjälplöst ögonen. Det magra ansiktet med de av blåpennan missfärgade läpparna, verkar ohyggligt blekt, och det tunna håret, vilket står som en sky över pannan, har ej heller mycken färg. Utan förbarmande för den nya, eleganta resdräkten, har hon knycklat ihop sin smala flickkropp i en ställning, vilken icke kan ge henne den minsta vila.

Barbro föreslår, att Tusse skall flytta över till henne, så att Karin riktigt kan få sträcka ut sig på rygg, då kännas kväljningarna mindre. Hon skaffar

henne också ett glas friskt vatten och bjuder på kex. Det hade nog inte varit så nyttigt för Karin med all chokladen och konfekten, trodde hon.

»Jag kunde då äta minst dubbelt så mycket, om det bara funnes», försäkrar Tordis och betraktar med avsaknad de tömda påsarna, vilka hon nu förpassar under soffan: »Fröken har allt sitt orört», tillägger hon med en tydlig lust till nästans ägodelar.

»Ja, jag har det», svarar Barbro. »Kanske vi skulle dricka du-skål i apelsinsaft, så är det gjort. Vill ni ha ett glas? Den är hemkokt.»

»Ja tack, gräsligt gärna», säger Tusse, men Busse gör bara en grimas, »fast 'du' vill jag bli med fröken», förklarar hon nästan som en liten drottning, vilken bevisar en undersåte ett nådevedermäle.

»Tackar så mycket, det var snällt», ler Barbro godmodigt. »Då heter jag Barbro, och ni Busse och Tusse eller Karin och Tordis, allt efter plats och förhållanden.»

»Nej, det är inte så kinkigt», infaller Tusse, »jag kännes vid Tusse var som helst, och Busse är — — —»

Denna reser sig ganska energiskt upp på armbågen och avbryter: »Nej, jag vill heta Karin, när vi inte är för oss själva.»

»Hjälp Samuel, Busse, det kan jag inte komma ihåg», ropar hennes ståndrabant; »varför ska du trassla till det. Mitt hjärnkontor har inte plats för utredningar, som du vet.»

»Jag menar, att de andra skall kalla mig Karin,

hela den där högen du säger, finns på Hällesund.» Hon sjunker ned på kudden igen, men ser inte fullt så ömklig ut som nyss.

»Jag skulle gärna vilja höra litet om familjen Dorell. Du har väl varit på Hällesund många gånger, Tusse?»

Det är Barbro som framställer frågan, medan hon bjuder på pepparkakor, men därefter låter hon de frestande förråden försvinna i resväskan, ty hon kan inte tänka sig, att Tordis skall kunna tåla mera än hon redan inmundigat.

Knaprande med starka, vita tänder berättar Tusse, att hon vet allt möjligt om Dorellarna, och hon hittar överallt där på gården och kan massor av spökhistorier därifrån, för där har legat ett kloster förr.»

»Spökhistorierna bryr jag mig inte om; jag tror inte på spöken», säger Barbro, »men ungdomarna Dorell intresserar mig. Är de hemma allihop?»

»Nej, inte Erland och Alvar; de är i Uppsala och läser på någonting. Vera är äldst av flickorna. Hon är så lik tant Louise som ett bär. Så kommer Aslög, som är väldigt vacker och som jag talte om nyss och som är mycket större än mej — va' sa'?» — Barbro hade låtit höra ett: »Nej men ....» — »Nå, som jag då, och ett halvt år gamlare. Och så är det Åse och en liten unge, som heter Harriet. De ha både förvaltare och gurvernant och husmamsell och ponies och hundar, Pan är snobbigast; det är en äkta Newfoundländare, och så får vi efterrätt var dag, och de

äter i en sal, som är smockfull av porträtt, och har ett stort bibliotek, dit jag aldrig går, om jag inte är piskad. En salong heter blå salongen och en röda, och där är speglar och allt möjligt krafs. Oh! Nu börjar jag bli sjösjuk med! Nej, jag är hungrig, känner jag. Vi fick väl smörgåsarna med oss, Busse?»

»Ja, faster gjorde i ordning ett helt lass.»

»Hurra! Vill du ha?»

»Nej, du får gärna allihop.»

»Tack skall du ha. Vi ska väl äta middag i restaurangvagnen sedan?»

»*Kan* du, Tordis? Barbro ser imponerad ut.»

»Fråga hellre, om jag kan låta bli. På tåg ska man äta. Annars slår tiden ihjäl en. Jag brukar aldrig veta, vad klockan är; dagen kilar ifrån mig. Men när jag sitter och hänger i en kupé, kryper minuterna hemskt långsamt.»

»Du skulle läsa ett slag», föreslår Barbro.

»Nej tack, det är det värsta jag vet. Dom hade mig hemma att läsa Frithiofs saga, och jag höll på att gäspa käkarna ur led. Det enda, som var skoj, var, när han var ute på havet i stormen.»

»Jag tycker om Berta Rucks böcker.» Karin talar en smula blaserat. »Jag har för resten läst så gräsligt mycket, alla möjliga flickböcker har jag, och Selma Lagerlöfs arbeten i skinnband, och Heidenstam i så sött blått band med guldsnitt. Jag har mitt eget exlibris.»

»Mitt — vad för något?»

Tusses smörgås med den rökta laxen skiner i hennes hand på väg till munnen. Hon gapar och ser onekligen ganska dum ut.

»Det är ett biblioteksmärke, som man skaffar sig och klistrar fast i sina böcker», upplyser Karin. »Det kan se ut som vad som helst, och så sätter man dit sina initialer och ett ordspråk, om man vill. Jag har bara K. L. i monogram inom en krans av idegran. Det måtte du väl för resten ha sett.»

»Jag ser inte i böcker, det vet du. Om jag råkade titta i en läxbok, när jag gick i skolan, var det av rent misstag, men jag har i alla fall klarat sju klasser så.»

»Hur har det gått till», undrar Barbro.

»Jo, jag började i första förberedande, när jag var sex år, och sedan var det bara att dra på. Dom tyckte inte det var lönt att låta mig bli kvarsittare, för det bet ingen lärdom på mig egentligen.»

Ja, jag gitter visst inte heller läsa läxor. Det har jag aldrig kunnat med för resten, och så har jag varit så ofta sjuk, men jag tyckte ändå det var kul med skolan ibland, fast jag blev kvarsittare, så att jag alltid hörde till två klasser, en, som jag gick i och en, som jag var med. Men att läsa för en informator och en guvernant blir då rakt inte roligt.» Busse gäspar olustigt.

»Man kan väl driva med sådana också», säger Tusse förhoppningsfullt, »annars håller jag med dig om, att det är förspilld tid.»

»Nej, vet ni», utbrister Barbro, »ni är för besvärliga. Är femtonåringar sådana nu för tiden? Jag var håglös jag också, men nog förstod jag, att man borde lära sig något.»

»Det förstår jag också», försäkrar Tusse, »men det skall inte gå ut över mitt arma huvud. Jag ska väva, så det dånar om det, och när tiden blir, skall jag både gräva och så och gödsla med. Genez non på landet!»

Karin orkar inte prata mera. Hon stånkar och stönar, till dess hon slumrar till.

Barbro återtar sin läsning, och Tordis sätter sig ute i korridoren, där hon ömsevis ritar figurer på fönstret och plockar på fingrarna. Hennes naglar har många intressanta ojämnheter att studera och peta på, och skulle detta material tryta, betraktar hon medpassagerarna med hemliga planer på någon odygd.

Hon skulle inte alls anse det under sin värdighet att fästa ihop det unga par, vilket står och konverserar så livligt, om hon endast oförmärkt kunde sticka en säkerhetsnål genom hans rock och hennes jumper, men tyvärr är det omöjligt.

Och djupt besviken suckar Tusse.

II.

FÖRSTA DAGEN.

Karin Löwesköld kunde icke minnas, att hon någon gång förr vaknat en morgon utan att ett oroligt

ansikte lutat sig över henne. En ängslig stämma — moderns, faderns eller daddas frågade, hur der var med henne, och hon hade en säker förnimmelse av att vara dagens barometer. Stod hennes hälsa och lynne på »stadigt», lyste hela hemmet upp. Var hon däremot kinkig och nervös, mulnade allting omkring henne. Mamma ringde upp doktorn, och dadda tråkade ut »hjärtebarnet» med sitt pjosk.

Busse fick ligga så länge hon ville, när hon förklarade, att hon inte gitte klä på sig. Hon fick den frukost hon själv begärde, antingen det var sylt och grädde, kaffe och bakelser eller något annat, som icke hörde till husets vanor. Det var som om ingen vågade säga henne emot. Skedde det någon enstaka gång, fick Karin ett hysteriskt anfall. Hon tänkte aldrig ens på att behärska sig. Var hon missnöjd med något, brusade hon ut för att sedan, när hon fått sin vilja fram, glad och söt och nöjd draga alla till sig med sin smekande mjukhet.

På Hällesund skola Tordis och hon dela ett stort gavelrum. Det vätter med sitt enda fönster mot parken där nu allt är höljt i vitaste snö. Luften tycks också förtätad av flingor, som snart skola uppsöka frändelägret på marken. Allt är vitt, som om ingen annan färg kunnat uppbringas.

Tusses säng är tom, och av Tusse själv syns intet annat spår än en hög kläder på en stol och ett par reskängor under den. Det är något särskilt levande

med Tusses skodon. De stå alltid på ett sätt som de hade bråttom.

Karin skulle önskat, att en brasa flammat i den vackra, gammaldags kakelugnen, men den hade endast bibehållits som dekoration. En tidsenlig centraluppvärmning genomlöpte hela huset.

Det är inte roligt att stiga upp och inte heller att ligga. Hon har sovit gott, och det surrar bara helt obetydligt vid tinningarna efter resan. Det skall bli skönt att få kaffe på sängen. Sedan ligger hon kanske och drar sig ett slag. Vem skall packa upp åt henne, när inte dadda är med? Det är inte värt att be Tusse. Hon förstod sig inte på att hantera en dyrbar garderob. Den arma ungen hade själv ingenting att hantera; resdräkten var också vardagsdräkt, så hade hon en blommig musslinsklänning och en marinblå matrosklänning till söndags. Du milde tid! Och hon var fyllda femton!

Tänk, att de har så enkla möbler på en stor herrgård! Karin såg sig ogillande omkring, och vad spegeln över toalettbyrån var smal! Ingen matta på golvet, bara en mattstump framför sängarna. Hu då, vad golvet måtte kännas ohyggligt kallt under fötterna för den, som inte hade tofflor. Tapeterna däremot sågo varma ut med sitt glada, blommiga mönster, och de små landskapsbilderna, vilka som en fris löpte utmed ena väggen, hade alla en solig sommarstämning. Det såg vänligt och trevligt ut härinne, om man ville erkänna det, men Karin sätter sig hellre på tvären. Bara

det, att ingen passar på, när hon vaknar, och frågar efter hennes önskningar, stämmer henne omilt. Tusse hade ju sagt, att de hade många tjänare.

Hon ser efter en ringledning. Borta vid dörren satt det verkligen en. Var det meningen, att man skulle kliva upp och ringa? Det var då höjden!

Men trots sitt kraftiga ogillande stiger Karin ur sängen, för ond att komma ihåg de pälsbrämade tofflorna och trycker, med vreden ända ute i fingerspetsarna, på den vita benknappen.

Så återvänder hon förgrymmad till bädden och observerar till sin harm, att det *inte* är sidentäcke, som hon trott i går afton utan satin! Hos rikt folk! Pappa och mamma skulle minsann få veta, hur hon hade det.

Någon tar i dörren, och utan att se dit, säger Karin befallande:

»Jag vill ha kaffe nu.»

»Godmorgon lilla Karin! Har du sovit gott», ljuder en munter, vänlig röst från tröskeln.

Busse flygger upp i sittande ställning.

»Förlåt mig! Jag visste inte, att det var tant.»

Fru Louise skrattar flickaktigt ljust.

»Nej, det kunde du omöjligt veta.» Hon kommer fram och klappar Karin på ryggen med en mjuk, men ändå fast hand. Det är svårt att tänka sig, att denna smärta, raka kvinna med det fina, unga ansiktet inom ramen av vågigt brunt hår, är mor till många barn. Hon måste ha fyllt femtio år, men hela hennes väsen har

frigjort sig så fullständigt från halvsekeltyngden, att den aldrig anas. Endast i den djupa, tankfulla blicken har livet satt sitt allvarsmärke, och om också det friska leendet lånar ögonen av sina solglimtar, stannar allvaret längst inne som en skyltvakt vid det inre fästningsverket: tankarna och hjärtat.

»Det var roligt, att du ser så pigg ut, min flicka», fortsätter fru Louise, »jag ämnade mig just in till dig för att höra, hur du hade det, då du förekom mig med din ringning.» Tordis är redan nere i stallet. Hon gör alltid sin rond grundligt där efter första frukosten. Och Barbro håller på att packa upp. Du ville ha kaffe på sängen, Karin lilla, men det brukas inte här i huset. Det skulle ta alldeles för mycken tid att gå omkring i ett dussin rum, och tänk, vad det skulle slås sönder många kaffekoppar i trapporna — våra gamla, besvärliga trappor!»

Tant Louise tar en stol och sätter sig bredvid sängen.

Karin är inte alls trakterad av visiten, men tycker inte, att hon kan lägga sig ned och låtsas sova som hon skulle ha mest lust till. Det gör ont i ryggen att sitta utan stöd, och gråten kittlar otäckt vass i halsen. Ack, om hon finge resa hem redan i dag!

Tant Louise lägger plötsligt armen omkring henne:

»Det är inte roligt att vara hemifrån, Kajsa lill, det förstår jag så väl, men det går nog bättre än du tror. Här finns så många varma, glada, röda hjärtan på Hällesund — och friska viljor med. Den häftigaste

och starkaste heter Åse; den mildaste, den ljusaste är min lilla Wera, och den listigaste, mest förslagna är Harriet. Aslög fladdrar hit och dit. Ja, du får snart lära känna hela kolonien med dess tusen intressen. Något riktigt styggt och ont är det inte i mina ungar, men nog ha de varit och är mig en levande bok att studera. Får jag nu ett par appendix i dig och Tusse, skall »huvudboken» hjälpa mig tillrätta. Och jag håller redan av dig, Karin lilla. Jag fäster mig så innerligt vid allt, som kommer i min vård: en flickunge och en kyckling; en pojkbyting och en kalv. Det är barn och ungdom och gry i alltihop.»

Sedan Busse fått stöd av armen, skulle det gått bättre att sitta uppe, men medan tant Louise talar, låter hon den stackars sneda flickryggen glida ned mot kuddarna, och försiktigt stoppar hon täcket omkring henne. »Jag är inte alltid så här pratsam», återtar hon, »men jag tror, att vi två behövde komma till rätta med varandra. Jag vet ju, att det är en liten mycket bortskämd och klen tös jag fått hand om. Men jag har pysslat om sjuklingar också. Wera var inte stort annat än ett matt flämtande ljus hela sin uppväxttid. Det kan man inte märka nu. Att klema med henne hade jag lyckligtvis inte tid till, men jag vakade över min skatt på bästa sätt. Jag törs knappt tala om för dig, att jag också bjöd till att härda henne. Då tror du väl, att jag är en riktig buse och vill fara hem tvärt, men jag skall vara ännu varsammare med lånegodset Busse. Din läkare har meddelat mig, hur

han anser du bör behandlas, och jag skall taga det till ledning. Nu skall du få höra våra måltidstimmar och lektionstiderna. Klockan nio äter vi första frukosten, tolv lunch, fyra dricker vi te och halv sju får vi middag. Klockan tio är sängdags. Emellan tio och tolv samt ett och fyra pågår vanligen undervisningen, men du skall ju inte vara så trägen. Sön- och helgdagar ha sin ordning för sig. Ännu är inte jullovet slut, men i nästa vecka kommer vår guvernant tillbaka. Det är ganska långt till grannar, och bjudningar förekomma sällan, men i övermorgon ska vi härhemma ha födelsedagskalas för far själv, och då hoppas jag, ni får roligt. Nu, Karin lilla, ska jag inte hindra dig att stiga upp, annars är jag rädd, du inte hinner bli färdig till lunchen. Det ringer strax första gången, och sedan har du bara en kvart på dig.»

Tant Louise reser sig och nickar uppmuntrande. Det är något i hennes ranka hållning och klara, distinkta stämma, som tystar Karins opposition. Hon kommer sig ej för att yttra något, förrän dörren redan är stängd, men då skriker hon högt uppe i falsetten:

»Jag skyndar mig inte alls. Jag bryr mig inte om någon lunch! Jag bryr mig inte om någonting. Jag vill härifrån.» Och det föraktade satintäcket slänges undan av ett par ursinnigt sparkande ben och hamrande hälar.

I detsamma flyger dörren upp och in rusar Tusse med klänningen uppdragen och hopsamlad till ett knyte, varur det piper, skäller och gnäller oavbrutet

medan än ett litet brunglänsande hundvalpshuvud, än en klumpig bred tass eller en viftande svansstump tittar fram.

»Är de inte förtjusande», börjar hon, men avbryter tvärt och stannar häpen mitt på golvet, ty alltjämt sparkar Karin under tjutande snyftningar eller är det kanske ett slags skämt? Tordis ser inga tårar.

»Men Busse, är du — är du sjuk? Är du spritt galen?»

Hon släpper sitt tag i klänningen, och fem små muntra levande nystan trilla ned på golvet, lyckliga över den frihet de dock äro för små att till fullo uppskatta, men på det renskurade golvet märks det, att hundbarn också kunde behöva linddon en tid.

Tordis betraktar ömsom kusinen, och ömsom det flodsystem de fem valparna bilda under sitt tumlande. Ingendera synen borde vara ägnad att väcka tillfredsställelse, men Tusse finner det så oemotståndligt komiskt, att hon brister ut i ett klingande skratt.

Då blir Karin så utom sig, att hon piskar kudden med sina knutna händer och skriker:

»Jag dör! Jag dör!»

Hundarna ha ingen uppfattning av nödropet, men öva sig under livlig lek med små gläfsande skall. Nu ljuder också gongongens djupa malmstämma, och Tordis öron fyllas av alla dessa olika vibrationer på ett underligt förvirrande sätt. Starkast förnimmer hon kusinens gälla:

»Jag dör! Jag dör!»

Det måtte väl vara allvar då. Tusse vet intet råd. Hade det varit fråga om att draga upp Busse ur vattnet, skulle hon nog klarat skivan, men att rädda henne, när hon ligger i en mjuk, bekväm säng och ser kolossalt livslevande ut, begriper Tusse sig inte på. Hon stirrar hjälpsökande på vattenkaraffinen och handkannorna. Nej, vatten i sängen och — valpvått på golvet skulle bestämt bli för mycket för tant Louise.

»Vänta Busse», ropar hon, »vänta tills jag får springa efter någon.»

»Nej, jag *vill* inte att hon skall komma. Hon är en apa — en riktig otäcka! Jag hatar och avskyr henne», flämtar Karin.

Tordis har inte stängt dörren ordentligt — det gör hon sällan — och plötsligt visar sig ett energiskt, mörkhårigt flickhuvud i gläntan. De sammetsdjupa, stora ögonen förefalla svarta mot den ovanligt vita huden. Näsan är väl det enda verkligt vackra i ansiktet, men totalintrycket är, att man har ett synnerligen intressant utseende för sig.

»Åse», ropar Tordis emot henne, »Karin säger, att hon dör; det skall väl göras något åt det.»

Med ens har den sprattlande, långbenta varelsen i sängen blivit molstilla och försjunkit i en halvt trotsig, halvt skamsen tystnad. Åse kommer in i rummet.

»Här ser konstigt ut. Är det du, Tusse, som tagit in valparna? Det var inte vidare välbetänkt, och

vad var det, du pratade om, Karin? Det lät hemskt. Är du så gräsligt sjuk, Karin? Har någon gjort dig något? Du talade om en apa och otäcka, hörde jag.»

Åse blev oerhört fort bekant med människor, men endast till en viss gräns förtrolig, och den, som genast räknade henne bland sina flickvänner, därför att hon som alla Dorellska barnen, var mycket tillgänglig, begick ett absolut misstag. Hon *kunde* bli livligt och hett förälskad i en person redan vid det första sammanträffandet, men i regeln fäste hon sig mera vid djur och blommor än vid människor. När Åse var liten, hade hennes mor utkämpat många strider med henne för att lära henne de oundgängliga umgängesformerna i ett kultiverat samhälle, och ännu hände det ibland, att Åses starka, svårböjda vilja revolterade mot artighetstvång. Emellertid hade hon som de andra första kvällen kommit mycket vänligt emot Karin, och nu föreföll hon också helt bekant med gästen. Hon gick fram till sängen och räckte Busse handen.

»Det måtte varit en otrevlig passagerare du råkat ut för», fortsätter hon leende. »Kanske maran ridit dig. Det lär vara någonting ruskigt, som sätter sig gränsle över bröstet och trycker in hjärtat, efter vad vår gamla barnjungfru bestämt påstår. Är du litet bättre nu? Jag skall i alla fall be mor komma.»

»Nej», säger Karin häftigt. »Jag vill vara i fred.»

Åse blir intresserad; hon kände igen det tonfallet från sina egna »arg-dagar», och hon förstår instinktivt,

att den där Busse är en besläktad själ, fast — kanske på bra långt håll. Hon ser så sur ut, riktigt ättiksskrumpen omkring munnen, och sur är Åse aldrig, bara ett hej sjudundrande oväder emellanåt.

»Så skall du få vara i fred», nickar hon med sitt fasta, karaktäristiska huvud, vilket knappt kan tänkas utan de långa, blanka flätorna nedåt ryggen och benan mitt över den raka, förnäma näsan. »Små söta vovsingarna mina», jollrar hon med valparna, »ska vi nu gå till vår mor i den stora, trevliga korgen. Vad ska stora matte säga om ert sätt att skura golvet?» Med varsam ömhet samlar hon de gnällande fyrfotingarna i en handduk.

»Å, låt mig ta dem», ber Tusse. »Jag skall i alla fall få en, har morbror Herman lovat.»

Nu ringer gongongen på nytt, och flickorna få bråttom. Det duger inte på Hällesund att utan giltigt skäl komma för sent till måltiderna.

Karin känner, att hon är mycket hungrig, men hon föresätter sig, att hon inte skall äta en bit. Hon har hört talas om politiska fångar, vilka etablerat hungerstrejk och slutligen blivit släppta, därför att man fruktade, att de skulle svälta ihjäl. Det var visserligen vanligare, att de tvångsmatades, men så barbarisk kunde väl inte ens tant Louise vara mot en stackars olycklig, ensam flicka.

Medan Karin ytterst långsamt och håglöst steg ur sängen och började göra toalett, arbetade hon upp sig till en fullkomligt oresonlig vrede mot fru Dorell.

Hon hade på något sätt innästlat sig hos mamma, så att hon blint litade på henne, och doktorn hade hon också förhäxat. Han försäkrade, att Karin omöjligt kunde komma i bättre händer.

De skulle bara vetat hemma, hur hon behandlades. Ingen hade tagit notis om henne, när anfallet kom. Dadda finge bestämt slag, när hon hörde, att det — att det fått gå över av sig självt. Och så skulle hon svälta ihjäl till på köpet. Hon kunde knappt minnas, att hon någonsin förr varit så hungrig. Men när en halvtimme senare en frestande frukostbricka står på det runda bordet framför soffan (»frun» hade skickat in den), rör hon inte en bit. Med händerna hårt prässade mot fönsterkarmen, står hon och ser ut på det vita landskapet, själv sotsvart invärtes. Långt bortifrån hör hon glada, unga röster och en stund därefter ser hon en hel karavan glida på skidor genom en av parkens gångar. Tusse kavar i väg i spetsen med en av de manliga kusinerna. Hon tänkte naturligtvis inte på, att hon skamligt övergav Busse. Barbro Berting urskiljer hon också, och det är visst Wera hon har till höger om sig och Åse till vänster. Ja, det gör för resten detsamma, vem det är. Karin kan inte åka skidor och ämnar inte lära sig det.

Att skriva hem är det enda hon kan taga sig till, men inte vill hon sitta i ett ostädat rum. Den där Ida, husan, hade bett henne ringa, när hon finge komma in och göra i ordning, och så hade hon haft

hälsning ifrån frun, att om fröken kände sig dålig, skulle hon inte stiga upp, och frun kom så gärna in till henne, om hon ville.

Men Ida hade endast fått till svar ett vresigt: »Jag vill inte, att någon skall komma», och med detta besked avlägsnade hon sig, hövligt nigande.

Begärligt sneglar Karin på det doftande, färska brödet och den läckra kotletten, smöret, äggen och det slipade glaset med gräddfet mjölk samt kristallskålen med fruktkompott, men hon är ståndaktig. De ska inte få i henne ett dyft. Händerna skälva av trötthet, och hon känner små ilande feberrysningar som strilande kallt vatten från nackgropen nedåt ryggen. Matt sjunker hon ned i en välvillig gammal länstol och har en sekund förnimmelsen av att dadda tagit henne på sitt knä.

Så fattar hon sitt beslut. Hon skall inte skriva till mamma utan till dadda. Hon förstår sin Busse bättre än någon annan, och hon ger sig säkert inte, förrän hon fått hem sitt hjärtebarn igen.

Äntligen bekvämar Karin sig att ringa. Hon vill emellertid inte gå ur rummet. Hon kryper upp i soffan och låtsas sova, under det att Ida nätt och tyst städar. Medan de lätta stegen trippa fram och åter, somnar Karin verkligen och vaknar vid att Tusse röd och varm står framför henne.

»Å, vad här är skoj, Busse, du anar inte, vad jag haft gudomligt roligt, och vad jag är gudomligt hungrig. Det blir en fruktansvärt lång halvtimme till

teet. Ska du inte ha din frukost?» — Brickan stod kvar. —

»Får jag ta en smörgås.»

»Du kan äta alltihop, om du vill», svarar Karin dovt.

»Nej, men hur kan du vara utan mat?» Tusse griper sig genast verket an. »Det var härligt att få något i sig. Hemma äter jag, när jag har lust, och det har jag jämt. Mamma grälar på mig ibland för att jag blir för tjock, men så glömmer hon det med, när hon skall prova eller fotografera sig eller sitta i en kommitté. Mamma är allt själaglad att vara mig kvitt. Vi samsas bäst på avstånd. Får jag dricka upp mjölken också.»

»Ja.»

»Vad är du rasande på? Går det inte över snart? Har du ont i magen?»

»Nej, men jag *vill* inte vara här, har du ju hört. Jag vill hem.»

»Längtar du hem», frågar Tordis med uppriktig förvåning. »Tycker du det är kul att bli så där bortpjoskad? Mig frågar ingen efter annat än när jag dabbat mig eller pojkarna vill reta mig, så jag har det mycket trevligare här, och det tycker jag du också skulle ha, därför att de bry sig alldeles för mycket om dig hemma. Du hålls ju som en fjäder, vilken de är rädda skall blåsa bort. Så, nu stryker sista biten, och nu är man mätt och belåten. Skall du inte visa dig till teet heller? Det får vi i röda salongen.»

Tordis byter skodon i en fart. Strumporna känner hon flyktigt på. De är inte farligt våta så! Vänstra stortånageln blänker fram genom en liten ventil, men förrän den sticker ut hel och hållen, faller det inte Tusse in att stoppa hålet.

»Jag vill vara i fred, har jag sagt», utbrister Busse, »ni begriper mig inte alls.»

»Busse lilla, du kan vara så söt, men nu är du ett — ett nöt! Förlåt mig! Men du *är* en argbigga.»

Hon ruskar vänligt kusinens axel och slätar sedan tafatt kudden under hennes huvud.

Karin biter hårt ihop tänderna för att inte gråta. Då skulle Tusse skvallra, och »apan» komma in till henne igen.

»Ska jag gå min väg, Busse?»

»Ja, var så god.»

»Fy dig.»

Men Tordis låter ändå sin skrovliga hand smekande glida över kusinens kind. Det sker skyggt och generat. Själv blir hon aldrig smekt annat än på födelsedagar eller när en gammal, fattig tant varit inne hos pappa och fått litet pänninghjälp, och Tordis händelsevis kommer i den tacksamma gummans väg. Men hon är inte angelägen; det är äckligt och jolmigt att bli kysst och pillad under hakan och sådant där.

Karin hör henne ramla ned för trappan, så blir allt tyst. Men Karins huvud värker så, att blodet slår som brusande vågor mot tinningarna, och hon

tycker, att det forsar och dånar för öronen. Hjärtat bultar oroligt, ibland känns det som ett surrande hjul, vilket snurrar runt. Nu är hon då sjuk, så det förslår. Och med ens blir hon förfärligt rädd för ensamheten i det skumma tornrummet. Mörkret kan hon ju förjaga, om hon trycker på den elektriska knappen, men ensamheten är ändå rysligare. Hon fryser och svettas av ångest.

»Men mitt lilla barn, hur är det fatt?»

Tant Louise står hos henne igen och ser nu med innerligt, moderligt deltagande på det lilla gråbleka ansiktet. Hon har hört av Tusse, att Karin inte velat smaka en bit, och att hon var alldeles »oresonlig». Första rapporten, som Åse avgivit, hade bestämt henne för att låta molnet draga förbi, då hon ju själv märkt, att Karin var ganska kry, men Tordis meddelande hade gjort henne ledsen och orolig. Hon kunde ej finna sig i, att någon eller något hade det svårt och sorgligt i hennes närhet utan att försöka hjälpa och trösta.

»Jag vill resa hem», stönar Karin.

»Det låter sig inte göra i dag, min flicka, men jag lovar dig, att om du inte ändrat dig till i morgon klockan tre, skall du få fara. När du då bara behöver stå ut med oss ett knappt dygn, försöker du kanske att äta litet, och att — om du orkar — vara med om middagen. Den skulle bli litet festlig med dans efteråt, dels för att fira våra gästers ankomst och dels därför, att mina stora pojkar sedan reser

till Uppsala. Fyra ungherrar Tolling kommer också, så för ovanlighetens skull vankas det kavaljerer. Jag har tagit med mig en kopp buljong och rostat bröd. Tror du det kan smaka dig?»

»Tack», säger Karin trumpet, men hon tömmer fort koppen och låter tant Louise ringa efter mera.

»Så roligt, att du kunde få ned en smula. När Wera var liten och oerhört petig i maten, ritade hennes far stora, hemska figurer, som kallades brödspöket och köttspöket och jag-vill-ingenting-ha-spöket. De hängdes upp framför henne, när hon kränglade utan direkt anledning, och en viss respekt hade hon för dem, underligt nog mest för att göra »fula bubbarna» ledsna. Apropos Wera, vill hon så gärna hjälpa dig packa upp, men det är kanske ingenting du behöver, om du skall resa i morgon.»

»Jo, jag får väl ta fram en klänning till middagen, och jag är inte van att hjälpa mig själv», mumlar Karin något uppklarnad.

Det får du nog lära dig här, min unge, tänker tant Louise, men icke skall hon börja sin uppfostran nu. Det blir bäst Wera kommer och tar hand om stackars lilla Busse.

Det går ganska bra för denna, mors uppmärksammaste lärjunge att få Karin vid bättre humör. Wera är visserligen inte alls imponerad av allt det dyrbara bjäfs och de oräkneliga lyxföremål, som dyka upp ur Karins inventiösa koffert, men som tur är, infinner sig även Aslög, och hon är så full av entu-

siastisk beundran, så tjusad av vad hon ser, att Karin inte kan låta bli att plocka upp och visa henne både nipper och klädesplagg. Wera ordnar, hänger in i garderoben och lägger ned i byrålådorna, till dess kofferten är nästan tömd. På bottnen ligger en praktfull Geishakostym, som dadda i all hemlighet låtit följa med, och för den blir Astrid eld och lågor.

»Den måste du ta på dig på födelsedagskalaset i övermorgon», utbrister hon, »det passar alldeles underbart bra. Vi ha just tänkt, att vi ska föreställa söner och döttrar från körsbärsblommornas rike, som gör festföremålet sin uppvaktning. Som ung har far varit ett helt år i Japan, och han svärmar än för allt japanskt. Vi får ordna en riktig tesalong, har mor lovat, och Tollingarna hjälper oss. Vi ha massor av japanska saker. Jag gläder mig åt att få se dig i den där dräkten, Karin. Du kommer att fördunkla oss allihop.»

»Inte dig», säger Karin uppriktigt, ty Aslög är strålande vacker, vackrare än Karin sett någon människa förr, »men ingen kan känna igen mig, när jag är geisha. Jag har en väldigt stilig svart chinjongperuk också, och så brukar mamma sminka mig.»

»Det skall jag hjälpa dig med, lilla Mimosa san,» lovar Aslög. »Sjunger du också?»

»Ja det gör jag, om jag inte är hes.»

»Det får du inte bli tills i övermorgon. Vi ska sköta ohyggligt väl om dig. Det finns ingenting så livat som att klä ut folk, helst när de ha vackra ko-

stymer. Jag är alldeles betagen i din kimono. Guldfjärilarna se riktigt levande ut bland blommorna. Och vad sidenet frasar maffigt.»

»Jag har en rokokodräkt och en cendrillondräkt också», säger Karin, »och om det skulle behövas, kunde man nog få hit dem, men det är sant», avbryter hon sig och tillägger förlägen: »Er mor har lovat, att jag får resa hem i morgon igen. Jag kan inte vara hemifrån.»

»Å, lilla söta, bedårande du», ropar Aslög, »du måste vara geisha först. Och så vill jag absolut se dig i den där ljusblå voileklänningen. Den är för fin i kväll, men.....»

»Å, den är väl inte särskilt fin», mumlar Busse, mot sin övertygelse. Hon har fått den alldeles ny och är stolt över, att den sytts så »vuxet».

»Ja Aslög, nu behövs jag visst inte mera häruppe», ler Wera, »jag skall hjälpa mor att dekorera middagsbordet, och Karin är så välkommen ned, när du är färdig.»

Karin brukade glömma att tacka, när någon i hennes hem gjorde henne en tjänst. Hon var van vid att alltid bli uppassad, och nu lät hon Wera gå utan att säga ett erkännsamt ord. Först när Aslög förundrad såg på henne, förstod hon, att hon varit oartig.

Rodnaden stiger pinsamt het upp i hennes ansikte, men Aslög slår lätt armen omkring henne.

»Vet du Wera bryr sig inte ett dugg om tack, ifall det är det, du tänker på», säger hon muntert, »hon

njuter av att göra folk tjänster, som jag njuter av att se människor i stass. Å den ljusblå, den tjusar mig så», trallar hon steppande, och ett par minuter senare äro flickorna fördjupade i toalettbestyr.

Tusse kommer i sista stunden. Hon luktar betänkligt ladugård, och det går inte riktigt bort vid den snabba översköljning med ljumt vatten hon består ansikte, hals, armar. Något att välja på i klänningsväg har hon inte. Det blir den blommiga musslinsklänningen, tråkigt sydd som de är. Mamma hade varit så led på sömmerskor just då. Hon hade sytt sig tre sällskapstoaletter och provat ideligen så att när turen kom till Tusse, fick hon ont i huvudet av att se på mönster.

Tusse är det för resten komplett likgiltigt, hur hon tar sig ut. Det är ju för länge sedan konstaterat, att hon är ful. Skolkamraternas öknamn på henne är »eldsvådan», och hon vet, att hennes hår är svavelrött, och att det utslaget ser ut som fladdrande lågor. Men ut skall det i alla fall, för skall hon dansa, hoppa flätorna så nedrigt och daska henne på ryggen. Med flerårig vana stryker hon det från pannan med fem utspärrade fingrar och knyter ett smalt vitt, ej alldeles rent, sidenband om den konstlösa frisyren.

Hon var bättre, när hon var liten, tänker den skönhetsälskande Aslög, små fula flickor, som växa ifrån sig ytterligare, bli stora rysligheter. Hur ska vi få Tollingarna att dansa med henne? Bröderna gör det förstås av artighet.

När Karin däremot stod färdig i pastellblå elegans, sken Aslög av belåtenhet, och Tordis slog beundrande ihop händerna.

»Hon är väl gräsligt snobbig, Aslög, och lång som en flaggstång och smal som en synål! Kittlar inte de där bullarna på öronen?» Hon pekade på de skickligt uppsatta hårbucklorna, vilka klä det lilla smala ansiktet förträffligt.

»Nej då», försäkrar Karin, för ögonblicket försomed tillvaron, ty hon vet, att hon är förtjusande och ser ut som minst sjutton år. Aslög är onekligen mycket vackrare, men hon förstår sig inte på att utnyttja sina företräden. Hon är som en fjäril i solen, hela Aslög. I kväll är hon en vit fjäril, om man tar klänningen i betraktande. Alla systrarna Dorell äro klädda i enkelt, vitt ylle, men färgen på skärpen tyckas de ha valt efter sina olika skaplynnen. Weras är bara ett vitt läderbälte, Aslög har ett brett, färgstarkt skiftande sidenband med långa ändar, Åse har ett av orangegul sammet och lilla Harriets är djuprött.

Hon får för övrigt endast komma in och hälsa och bli hissad av bröderna Tolling, fyra ungdomar, fulla av all livets hopp och glädje och lust samt dessutom rikt utrustade med konstnärsanlag.

Familjen Tolling är känd vida omkring för sin förmåga att roa alla. Kyrkoherden själv är ovanligt musikalisk. Hans hustru hade ämnat bli målarinna, men slutade med att, som hennes man sade, måla himlen evigt blå och skogen evigt grön för de sina genom

dagliga, villiga omsorger. Hon klippte också ytterst händigt siluetter till förströelse och trevnad under vinterkvällarna.

Den äldste av sönerna, Adam, var redan nu vid tjugosex år filosofie doktor. Han hade ärvt faderns musiksjäl och ägde dessutom en omfattande baryton. Den näste, Lars, hade studerat allt möjligt och fortsatte med brinnande intresse att sväva fritt omkring på lärdomens vädjobana allt under det han roade sig själv och andra med sina sällskapstalanger. Ture borde absolut ha gått in vid teatern, ty han hade obestridlig dramatisk begåvning, men när föräldrarna bestämt motsatte sig hans önskan i det fallet, beslöt han att bliva lärare. Han tänkte sig som en framtidsplats en rektorsbefattning vid en folkhögskola, där han kunde få arrangera fosterländska fester, leda ungdomens lekar och i arbetet ge dem höga, ideella mål. Själv hade han nyss fyllt tjugoett år. Albert var botanist och knappt något annat, om man undantar hans sportsnit, och hans underbara förmåga att i dans framställa en situation, en händelse eller en bild ur naturen. Som alla syskonen var han mycket musikalisk och fick ut ur kompagnemanget till solodanserna en rytmisk kedja av melodier. Sin studentexamen hade han tagit vid femton år och kallades alltjämt fast det nu var flere år sedan: »underbarnet». Dorells och Tollings hade växt upp tillsammans. Erland skulle som Ture bli lärare. Alvar däremot hade en ring kvar till studenten, som han under broderns uppsikt skulle taga

i Uppsala, sedan skulle han studera lantbruk och gå i faderns fotspår.

Det ville till, att rummen voro så rymliga, som man förr i världen bestod de så kallade gemaken, för att hela ungdomsskaran skulle få plats. Godsägare Dorell brukade säga, att hans hem varit plantskola i herrans år, och ändå blev det aldrig tal om gallring.

För resten kunde ingen vara en gemytligare och gästfriare värd än han. Hans kraftiga välkomnande handtryckning verkade som ett bestämt löfte att på Hällesund skulle allt bli gott. Och hans egna barn ansågo, att ingen i världen kunde jämföras med far. Flickorna hade allihop som små lovat att gifta sig med honom, när de blevo stora.

»Var ska vi då göra av mor då», hade han frågat, och de hade svarat, att mor skulle förstås vara mor som alltid. Inte kunde far och de leva utan mor.

Endast Harriet hade löst frågan på sitt eget sätt. Det skedde redan, när hon var tre år och knappt kunde tala rent. »Ingen faj har två fuar», hade hon sagt, »du ka välja. Jag ka ha mor och jag ka ha dig, men du ka bara ha mig.»

Nu är Harriet sju år och tycker, att hon var rysligt dum och barnslig, när hon var tre. När hon denna kväll glider ur den siste Tollings famn ned på mattan just som dörrarna öppnas till den långa matsalen, där bordet dekorerats med miniatyrgranar, fulla av tända ljus, får hon en sådan lust, att vara med istället för att som hon är tillsagd, bege sig till barn-

kammaren, att hon kilar ut och får på sig jultomtedräkten.

»Har frun sagt, att Harriet ska ha den nu», undrar gamla Lina misstroget, ty Harriet handskas ganska världslöst med sanningen.

»Ja, dom är tvungna att ha en jultomte, för dom har tända julgranar på bordet,» upplyser Harriet, och i största hast trycker hon den röda luvan på sitt lockiga hår. Så bär det av.

Nu är dörren till salongen stängd, men tomten Harriet skjuter försiktigt upp den och sticker in huvudet. Det är Wera, som först får syn på henne, och från det hållet har Harriet ingenting att frukta. Stora syster är blind för den yngstas små olydnadsutsvävningar. Harriet kastar också graciöst och sorglöst slängkyssar åt Wera och hennes kavaljer, Adam.

Harriet kallar dem nu, sedan hon börjat läsa biblisk historia, »Adam och Eva», fast Wera djupt rodnande bett henne låta bli.

Harriet tar road en överblick av bordet. Bredvid far sitter tant Barbro, som hade glömt att taga namnam med till Harriet. Om hon skulle bli sams med henne, berodde på, om hon skickade efter en hel ask, som hon sagt hon skulle. Bror Erland satt på andra sidan om henne.

Å, stackars bror Alvar, som fått Tusse hos sig! Harriet kan inte för tillfället tåla Tusse, därför att hon nypit henne i näsan och sedan låtit »solen gå upp» över Harriets ansikte. Usch, hon var så hårdhänt!

Mor kan inte se Harriet från sin plats. Harriet kan hoppa upp på ryggstödet av hennes stol utan att hon märker det och sitta och nicka där som en riktig tomtebisse.

»Ja ja dig», säger kanske far, som sitter mitt emot, men han blir inte ond, och innan mor hinner vända på huvudet, skall Harriet hoppa ned och lubba ut. Mor är värdinna och kan inte resa sig ifrån bordet och kila efter henne.

Att det ytterligare kan förekomma ett sedan, tänker inte yrhättan Harriet på. Hon ämnar just ljudlöst tassa över golvet och klättra upp på stolen, då sällskapet rätt allmänt upptäcker henne, och en sekund är hon föremål för en mycket angenäm uppmärksamhet.

»Se lilla tomten», ropas det. »En sådan liten näpen Nisse!» Och Harriet piruetterar belåten. Endast mor sitter orörlig. Slutligen hör Harriet henne säga:

»Jag ser ingen jultomte, bara en liten olydig flicka. Gå nu genast, Harriet.»

Mor låter aldrig ond eller häftig; hennes röst är som klockklang, glad, allvarlig eller sorgsen, men man måste alltid lyssna till den, och bort traskar Harriet, utan att någon ropar henne kvar.

»Det är en listig unge den där», småskrattar far.

»Ja», svarar mor stilla, »och listen driver människosjälen från det godas paradis.»

Ungdomen tycker enhälligt, att fru Lovisa tar Harriets upptåg alldeles för högtidligt, men de ha

inte heller sett sex småttingar forma sig till individer, inte hoppats eller bävat för deras framtid.

Lars säger skämtsamt till Aslög:

»Det går väl inte an, att jag hoppar över Åse, när jag eljest i kronologisk ordningsföljd följt systrarna Dorells utveckling men sannerligen har jag inte lust att tvärt slå mig på Harriet. Hon är sabla pigg.»

»Det är bestämt ett tacksammare objekt än Åse», skrattar Aslög. »Hon och Tordis Löwesköld fråga bara efter fyrfotingar. Åses kaninhus är hennes värld. Och Tordis har i dag valt ut en hundvalp åt sig, som lär skall bli hennes bästa vän.»

»Ja, den skrämmer hon kanske inte med sin fulhet, stackars tös. Jag kan inte fördraga fula människor.»

»Knappt jag heller», erkänner Aslög, vi har ju blivit ovanligt skapliga allihop, och hos er i prästgården är det också vacker gröda.»

»Och riklig som det sig bör i ett herdatjälll Apropos vårt, kan jag hälsa dig från Astrid. Hon håller visst på att ge vårt namn senrenässans därnere i Italien, där det under barocktiden lär ha gått några Tollingar och klimprat på luta.»

»Det måtte vara intressant att kunna hålla reda på sina förfäder i främmande länder. Å, vad jag gärna för resten ville ut och se mig omkring, men far och mor tycker, att man skall ha någon mening med att resa. Jag vill absolut bara roa mig. Dansa i London, dansa i Paris, dansa överallt.»

»Du och Albert kunde ju företaga en dansturné på kontinenten. Han är som en snurra, när han kommer i tagen. Har du sett honom dansa »Livsglädje»? Det går runt både för honom och den, som ser på. Hemma ha de undanbett sig Alberts »livsglädje».

»Jag bryr mig inte om solodans. Jag skulle vilja vara på bal var kväll. Och så är jag det så gott som aldrig. Det är väldigt enformigt på landet, och vi är för många att komma längre än till Vadstena emellanåt.»

»Ja, det är inte så galet, fast där är galet» *, vitsar Lars. »Jag tänkte, jag skulle bli tidningsredaktör där med tiden och få en lummig trädgård med klosterliljor i och päronträd, som munkarna glömt efter sig. Där skulle jag sitta och dikta om min ungdoms odyssé.»

»Det är ett år sedan nu du lovade att skriva i min poesibok», upplyser Aslög. »Väntar du fyra månader till, har jag fyllt sexton, om den åldern inspirerar dig mera.»

»Ja, om du inte vore Aslög Dorell, men dig ser jag för mig i alla åldrar. Du är både a. b. c. d. och multiplikationstabellen och den första krian och det sista snöbollskriget. Jag har sett dig i alla din levetids skiften.»

»Så att jag blivit utsliten i din ärevördiga fantasi», skrattar Aslög, ja, du är ju mycket äldre än jag, och dessutom en Sokrates och en Horatio och allt sådant där, så jag begriper din överlägsenhet.»

---

* I Vadstena finns som bekant ett stort dårhus.

Första dagen

Åse och Ture ha råkat i en häftig dispyt om en av de få teaterpjäser, hon sett. Han betraktar henne naturligtvis som en envis barnunge, men hon vet så bestämt, vad hon tycker, att han inte kan överbevisa henne, hur vältaligt docerande han än är, och hur ofta han säger: »Det där begriper du inte.»

Men så tar middagen slut, och ungdomen ger sig knappt tid att dricka kaffe av iver att få börja dansa.

Karin har nu helt och hållet övervunnit sin missstämning, men spelar litet blaserad baldrottning, när herrarna bjuda upp.

»Det skall katten krusa henne», säger Alvar, när han sett på fjanteriet en stund och funnit vännen Albert alldeles för artig. »Vill du dansa, Tusse», frågar han kusinen, som står i ett hörn, sysselsatt med att bita naglarna jämna.

»Ja, men tänk, om jag trampar dig på tårna då. Det brukar jag», bekänner Tusse.

»Ja, det vore ett spektakel, men come along i alla fall.»

Och Alvar drar i väg med henne, så är det gjort. Mor hade uppmanat honom att inte försumma Tusse.

Sedan dansar även Erland en dans med henne, men flera kavaljerer får inte »fulingen». Hon är också vanast att föra själv, och när Barbro frågar, om de skola försöka en boston, övertar Tusse ledningen.

Å, vad det dansas på det nötta parkettgolvet, vad där har dansats under årens lopp. Trippe, trippe trapp av små fötter, som från vinter till vinter växt

sig större och så att säga kommit ett steg längre in i världen.

Fru Louise sitter vid pianot, men hon spelar utantill och kan se sig om. När Wera och Adam dansa förbi, tänker hon med vemod på den stund, då »plantskolan skall gallras.» Mellan de två unga är visst allt klart i hjärtana, om de också ej låtit känslorna bli ord.

Hon ser också med varma modersögon på de andra, även på dem hon fått om hand. Barbro Berting är »märkt» av sorgen, om hon också tappert bemödar sig att ingenting visa. Hon dansar till och med, men ser aldrig riktigt glad ut. Genom sin svägerska har fru Louise hört, att doktor Törner haft mycket brått att eklatera förlovningen, och att han varit mycket förälskad i sin fästmö, men att hon snart förefallit honom för barnslig och outvecklad. När så en vacker sjuksköterska kommit i hans väg, hade han tvärt och alldeles oförberett gjort slut med Barbro under den förevändningen, att han insåg, att hon ej passade till läkarehustru. Hon hade varit mycket otymplig under sjukvårdskursen, rädd för att göra något galet och färdig att svimma, när hon skulle hjälpa till vid operationer eller när hon såg blod.

En kort sommar och höst hade förlovningen räckt. Gröna och gyllene dagar. Oktoberstormarna sopade bort Barbros lyckodröm — *den* lyckodrömmen, tillägger fru Louise erfaret. Hon är säkert för mycket vidja, den flickan, för att brytas. Och livet har nya vårar för allt, som ej torkat bort.

Lars Tolling håller sig beständigt i hennes närhet, intresserad som han är för allt nytt; han har övergivit husets döttrar för att intensivt uppvakta Barbro, trots hennes reserverade hållning.

Det är väl, tänker fru Louise, att ingen av mina flickor bryr sig om Lars Tolling med det första tyckets ljusa tro, ty han är poeten och sångaren, som diktar en strof och sjunger den vid varje rosensnår.

»Huvudsaken är, att de ha roligt allihop», säger i detsamma godsägaren bredvid henne, som om han besvarat en fråga, »de är raska och sunda ungdomar utom Karin förstås.»

»Hon kan väl bli», ler fru Louise tillitsfullt. Och hon är alldeles övertygad om, att Karin icke tänker på hemresa följande dag, ty just nu står hon klarögd och intresserad mitt i den klunga, som ivrigt diskuterar födelsedagsfesten, vartill vittomfattande förberedelser pågått under minst fjorton dagar. Blir någon stämma för ljudlig, höjes strax ett varnande »hysch», ty far skall ju helst icke ha en aning om, vad som väntar honom. Att han blir firad, är han däremot på det klara med. Aldrig förgätes på Hällesund den nittonde januari.

III.

FÖDELSEDAGSKALASET.

Följande dag var det knappt någon, icke ens Karin, som riktigt kunde få tid att ägna sig åt sitt eget var-

dagsjag, ty det arbetades med högtryck på den japanska festen. Far hade ju varit med i gamla Japan en gång på 1890-talet, då seder och bruk ännu icke påverkats så mycket av europisk kultur. Och ungdomen var ytterst angelägen om att få en stilren tesalong. Utom Nordisk Familjebok hade de i biblioteket specialitteratur om Japan, och det hade lästs flitigt av stora och små. Till och med Harriet hade studerat på sitt sätt. Hon hade bett syster Wera slå upp Japan i »*Mordiska*» Familjeboken, som hon fått för sig, att den hette, och där hade hon genast funnit några rader, som tilltalade henne så, att hon lärde sig dem utantill.

Mor blev mycket överraskad, då Harriet efter en sträng tillsägelse för någon odygd hon gjort, rabblade upp: »Barnen omhuldas med den största försyn och kärlek. Aldrig användes emot dem hårda ord. Mor glömmer nog bort, att vi är på väg till Japan i dag. *Där* är det så.»

Bröderna Tolling hade stannat över natten för att genast efter första frukosten gripa verket an med att dekorera ett stort rum på nedre botten, vilket om somrarna användes till matsal.

En transparang utanför dörren upplyste om att man kom tlll tehuset Chrysantemum, och från växthuset flyttades det dit chrysanthemumkrukor i alla storlekar, vilka skulle pryda ingången.

De manliga ungdomarna med undantag av Albert (som oavbrutet inövade danser, då han skulle kläda sig till geisha och utföra både »blomsterhjuls» och

»kaskaddansen») täcka väggarna med vitt papper, och Lars framställer som fond en ytterst futuristisk skiss av Fujiyama. Adam ligger på alla fyra och »gör» golvet. Erland svettas och våndas för att få en »nisch i muren», där den obligatoriska stora buketten skall ha sin plats i en äkta japansk bronsvas.

Wera kommer in med sittkuddarna, som hon klätt över med svart bomullssammet. Far har så ofta beskrivit de iskalla nakna tehusen i vitt och svart, att ungdomen Dorell tycker sig ha suttit där vid det av drakar smyckade fyrfatet, vilket geishorna fyllt med glödande kol, som dock ej förmådde värma upp papperssalen, när det var vinter i Japan.

Tehuset Chrysanthemum *ser* emellertid bara kallt ut. Värmledningen gör sin plikt bakom de vita kulisserna.

»Nu ha vi samlat alla lackerade skrin och skålar och koppar, som far köpt för längesedan», säger Wera muntert, »och vi skall bjuda födelsedagsbarnet på en riktigt japansk middag, när han har ätit sig mätt först förstås.»

»Ja, det tål nog vid efter beskrivning på japansk välfägnad», nickar fyrfotingen Adam.

»Säg du, Adam, kan det inte vara farligt att svartlackera tänderna», undrar Wera, »Tordis Löwesköld vill nödvändigt göra det.»

»Vad skall hon göra det med? Säg henne, att det oskicket är alldeles bortlagt.»

»Det har jag sagt henne, men hon håller på, att

hon skall maskera sig till en gammal japanska. Hon är för ful att vara geisha som vi andra, tycker hon. Är det inte synd?»

»Det är synd, att hon är så ful, det håller jag med dig om», ropar Alvars bullrande pojkröst. Han hänger ut från en stege med en arm och ett ben fritt svävande i luften för att kunna ge Lars en hammare. Och aldrig i livet dansar jag med den klumpedumpen mera. Jag har märke på varenda tå efter hennes trampningar.»

Åse och Tordis hjälpas åt att bära chrysantemumkrukorna. Just som Alvar skriker ut sin harm, kommer Tusse släpande med en praktfull sammetsbrun chrysantemum. Hon begriper genast, att det är om henne han talar och blir blossande röd. Ett ögonblick ser det ut som om hon skulle ha lust att slänga blomkrukan på honom, men den frestelsen övervinner hon och sätter aktsamt ned sin börda. Sedan är hon dock färdig till anfall och rusar fram till stegen.

»Jag varnade dig förut», säger hon och de små, ljusblå ögonen gnistra av vrede. »Jag var inte angelägen om att skutta i otakt med dig, och det visste jag, att jag skulle. När du ville ändå, tycker jag du kunde hålla flabben efteråt också.»

Wera står helt häpen över Tordis behandling av modersmålet, men ungherrarna brista ut i ett roat skratt. Den rödhåriga tösen ser ut som en liten furie, där hon står.

Alvar själv är onekligen både förbluffad och skam-

sen. Det var nedrigt förargligt, att hon skulle råka få höra hans omdöme, och han känner sig övertygad om att mor skulle bli missnöjd med honom, men det är lika galet att be Tusse om förlåtelse som att smäcka ihop något om att han menat en annan. Det gick för resten inte efter de andras skratt.

Wera försöker rädda situationen genom att säga:

»Det är väl inte det viktigaste att kunna dansa. Vet du, Tordis, jag tycker, du är som skapad till att bli trädgårdsmästare.»

»Det tycker jag med», förklarar Tusse lugnt. »Mäster har sagt, att jag förstår mig ännu bättre på blommor än Åse.»

»Då har du absolut fått det allra högsta betyget», försäkrar Wera hjärtligt. »Hon är annars vår lilla blomstermor.»

»Ja, det namnet skall hon gärna få behålla», infaller Tordis torrt. »Jag kommer lika långt som *fulingen* och *eldsvådan*. Blommorna vet lyckligtvis inte, hur man ser ut. Men det säger jag dig, Alvar», vänder hon sig uppflammande till kusinen på stegen, »om du vågar bjuda upp mig en gång till, får du en örfil.»

»Var lugn», mumlar Alvar. Nu är *han* också arg.

»Titta hit ett slag, Wera», ber Adam, och hon lutar sig villigt ned emot honom.

»Min egen lilla raring», viskar han. »Jag var tvungen att påminna dig om, att du är min.»

Hon ler lyckligt och viskar tillbaka:

»Sent i går kväll fick mor veta vår hemlighet.»

»För mig får gärna hela världen veta den.»

»Nej, inte än, Adam!» Hennes ljushylta, blida ansikte är tätt intill hans. »Jag visste det knappt själv förrän du talade om det för mig, och jag vill inte det skall gå som — för Barbro Berting.»

Adam står plötsligt i hela sin längd och bredd framför lilla spensliga Wera. Mitt under hammarslag och kritik över Fujiyamas färgskiftningar, som fylla luften omkring dem, säger han dämpat, men med full övertygelse:

»Minns du, när jag var åtta år och du två? Jag hade fått en trähäst, som jag dyrkade. Den vill Wera ha, sade du, och det föll mig inte ens in att neka dig den, men mitt pojkhjärta hade flyttat in i hästen, och så fick du det med, och aldrig har jag tagit det tillbaka.»

Wera strålar som en liten sol, och hennes hand stryker över hans arm i en hastig smekning.

Men sedan skyndar hon bort. Hon kommer så väl ihåg, att hon gömde den efterlängtade trähästen bakom soffan när hon fått den för att inte syskonen skulle be att få låna den. Hon hade inte kunnat säga nej, men det plågade henne, att de skulle tumma på den. På samma sätt vill hon nu gömma sin efterlängtade lycka, så att ingen skall kunna tumma på den. En gång måste det ju ske, men då skall hon vara så införlivad med den, så trygg för att ingen kan göra den illa eller taga den ifrån henne, att det endast

blir en liten smula obehagligt att visa den och få den granskad.

Wera är så blyg och tillbakadragen i sina känslor, så stilla till sitt väsen, att hon kanske skulle bli bortglömd, om hon inte vore den tjänstaktigaste, offervilligaste och mest varmhjärtade lilla varelse; hela hemmet litar till Wera. Hon är den ljusa strimman, som mörkret aldrig rår på. — — — —

Vid middagsbordet följande dag får festföremålet en textad inbjudan att besöka det vittberömda tehuset Chrysantemum och där åse geishan Ratsukos och geishan Ikkus dansprestationer.

Om arrangemanget inte helt och hållet varit en överraskning, låtsas godsägaren emellertid så och förklarar sig förtjust över att få återuppliva gamla minnen.

De gäster, som infunnit sig från skilda håll, motse även med största intresse den ovanliga underhållningen. »Det är något av saga och vårdrömmar över Japan», säger en tjock fru patetiskt, »det är bara tråkigt, att man lär få så fasligt litet mat där.»

Flickorna samlas hos Busse och Tusse för att kostymera sig. De ha druckit sitt kaffe skållhett för att få mera tid. Men Tordis har direkt rusat ifrån bordet upp på gästrummet, och när de andra komma in, står hon färdig. Harriet tycks ha haft i uppdrag att hjälpa henne, ty hon säger mycket stolt:

»Hon har jag gjort tänder på.»

Tusses hår och tänder äro sotsvarta och ansiktet

gult. Teckningen vid ögonen är ganska misslyckad, men munnen lyser så röd man kan önska, och till det har hon icke använt någon konst.

Håret däremot har hon utan förbarmande smort in med svart skokräm och tänderna har Harriet fått måla med tusch i ett tjockt lager, Karins gula smink är frikostitgt anlitat till hudfärg. Dräkten har Tordis däremot icke varit så nogräknad med utan tagit vad som blivit över, när flickorna ur mors »klädkammare», de hundraåriga kistona uppe på vinden sökt upp lämpliga plagg.

De enda, som hade riktigt fullständiga geishakostymer voro Karin och Albert, vilken senare absolut yrkat på att få en kimono med släp, sådan japanska danserskor begagnade.

Adam och Lars skulle icke kläda ut sig, men Ture gjorde sig till en jättelång japanska (han kunde ju inte bli liten), endast för att få agera och spela på gitarr.

Det var Karin och Albert som egentligen skulle uppträda. Hon hade för längesedan lärt in ett par nummer, som hon ämnade briljera med och trots sin längd presenterade hon sig som en förtjusande geisha.

Den enda av flickorna, som sällade sig till åskådarna, var Barbro. Hon kunde inte föreställa sig, att hon någonsin mera skulle bli så sorglös, att hon brydde sig om en utklädsel. Det är jag för gammal till, sade hon sig. Men när hon såg hela raden av japaner och japanskor i den mest fantastiska utstyrsel

mottaga tehusets gäster, var det som om hon inom sig förnummit en liten livslysten sprattling av sin förnekade ungdom.

Flickorna hade med mycken möda lärt sig hälsa, och ödmjukt kastade de sig framstupa med näsorna plattryckta mot golvet, innan de började servera dockportioner av ris i äggskalstunna, förtjusande skålar.

Godsägaren var den ende, som varit i ett japanskt tehus, och han betedde sig i allo österländskt, tog av sig skorna, satte sig på sammetskudden med benen i kors och åt med svarvade träpinnar till stor beundran för Harriet, den minsta av alla geishorna.

Så börjar Lars gnida sin gitarr, och danserskorna trippa in, göra ett knäfall, slå näsorna mot golvet och springa upp igen för att dansa.

Karin blir snart trött, men applåderna orkar hon njuta av. Hon vet, att de äro välförtjänta, och när hon tackat och slår sig ned bredvid Tusse, viskar hon:

»Tänk, att lantisarna begrep sig på det fina i kråksången.»

»Albert är nog styvare, kära du», viskar Tordis tillbaka, »du skall inte kråma dig så mycket», tillägger hon välmenande, »då ser du ut som en påfågel.»

Busse vänder genast ryggen till. Hon hade nyss tyckt riktigt bra om Tordis; nu kan hon helt enkelt inte fördraga henne. Karin är synnerligen lättstött, och hon tål inga anmärkningar.

För tillfället är det dock ingen, som frågar efter henne, ty geishan fröken Ratsuko svävar fram, högt

lyftande en på tunnband bunden krans av bjärtröda kamelior, som jongleras under alla möjliga vridningar och svängningar, varefter kransen lägges för festföremålets fötter under det att danserskan raklång och tillplattad sjunker ned på golvet, men kommer upp igen med fart under utropet:

»Aj, som sjutton.»

Ett häftstift, kvarglömt efter dekoreringen, har fastnat i fröken Ratsukos nässpets, och visst avlägsnas det blixtsnabbt därifrån, men det komiska intermezzot gör ett betänkligt avbräck i konstnärens entusiasm.

Åskådarna bevisa dock med stormande handklappningar sin belåtenhet, och hedersgästen i Chrysantemum tackar på felfri japanska. Han förklarar sig överväldigad av den storartade hyllningen och frågar sedan på svenska japaner och japanskor, om de inte nu vilja göra honom den glädjen att deltaga i en europeisk festlighet, var vid den obeskrivligt sinnrika och omväxlande dansen *onestep* skulle förekomma.

Om det till äventyrs fanns någon, som icke sett den, ville han gärna ge ett prov på denna Terpsikores raffinerade modenyhet.

»Nej, men far då», infaller Aslög, »låt bli att vara elak mot step; det är en gudomlig dans.»

»Det skulle vara skoj att se morbror dansa den», säger Tusse.

»Det skall du visst få,» lovar godsägaren, »kanske fröken Ratsuko vill bli min dam?»

Albert är strax framme och niger. Fru Louise

sätter sig till pianot, och så börjas uppvisningen. Godsägaren tar sats vid ena väggen och kör med kraft sin dam framför sig mot salens andra hörn. Utan att vända, rusar han sedan, häftigt vaggande med kroppen, tillbaka, och efter denna passus, hasar paret sig långsamt släpande mitt ut på golvet, där godsägaren hoppar och sparkar som en besatt till ohäjdad munterhet för de omkringvarande.

Slutligen faller han flåsande ned på en stol.

»Puh, det var min själ ansträngande, och ett sådant arbete kan ni unga stå ut med en halv natt. Det är aktningsvärt.»

»Å far, kan du inte dansa litet till», ber Harriet.

»Nej, min stumpa, det är tillräckligt för mig att ha varit pajas en gång i mitt liv. Nu får ni andra ta vid.»

»Vad vill ni ha för dans», frågar mor.

»Step», ropas det enhälligt.

»Se exemplets makt», skråttar far.

Paren virvla runt utan att bry sig om det sista lilla hugget, endast Tordis smyger sig undan, ut till hundvalparna, vilkas korg står i nedre hallen.

Både mor och barn sova under ett varmt täcke, vilket Tusse lyfter på för att få se en skymt av sin egen lilla vove. Och medan hon betraktar det bruna hundhuvudet med de långa, glänsande öronen och de breda tassarna, mumlar hon alla möjliga smeknamn; att hon skulle vara så vänlig mot människor, kan aldrig komma ifråga.

Hon ville också gränslöst gärna lyfta upp sin »Ruff» i knät, men då vaknar han kanske, och det vore synd. Och tänk, om han fryser!

»Det är bäst han får täcket på sig igen, vovsingen», jollrar hon. Så sitter hon på huk bredvid korgen utan att egentligen tänka på något, då hon plötsligt hör sitt namn ropas uppifrån trappan.

»Tordis, är du där?»

Det är Åse, som står lutad över balustraden.

»Ja.»

»Får jag komma ned till dig.»

»Skall du inte dansa?»

Åse är redan i halva trappan.

»Mor bad, att jag skulle ta rätt på dig, och jag trodde, du var hos hundvalparna, efter du inte kunde vara i växthuset.»

»Ja, jag har det bra här.»

Åse tar de sista trappstegen i ett skutt och slår kamratligt armen om Tordis' skuldror.

»Du skall inte vara ond på Alvar. Han menade inte — — —»

»Jag frågar inte ett dugg efter vad han menade. Jag *had* sagt, att jag dansade illa, och det var tarvligt av honom att beklaga sig.»

»Ja», medger Åse, »men han ångrar sig. Han har frågat efter dig. Men det är klart, att han är för generad att söka upp dig. Sådana är alltid pojkar.»

»Det vet jag väl», förklarar Tusse erfaret, »men då kan dom också låta bli att dabba sig. Och dansa

skall jag aldrig göra mera. Jag vet, vad jag vill, skall jag säga dig.»

»Ni stadsflickor är inte alls som vi härute på landet», säger Åse tankfullt, »Karin blir stött för ingenting, och du tjurar i det oändliga, när du hängt upp dig på något. Vi blåser bort molnen, och så är det klart igen.»

»Det är ju bra för er det.»

Tordis ser alldeles anskrämlig ut, där hon sitter med sitt smetiga hår och sina misshandlade tänder samt den trotsiga, hårda minen i det runda, sminkade ansiktet. Ofrivilligt vänder Åse sig ifrån henne. Både Aslög och hon hade glatt sig åt att få jämnåriga i huset, och när Tordis för ett par år sedan varit på Hällesund, hade de kommit bra överens, men nu såg det besvärligt ut.

Med ryggarna mot varandra och moltysta läto de bägge flickorna minuterna gå. Det är inte tal om några vänliga känslor inom dem just nu. Den stora lyktan i taket kastar sitt sken genom kulörta glas ned på ett par orörliga figurer. Och ju längre det dröjer, innan första ordet faller, desto svårare blir det att få fram det. Med oförrättat ärende törs dock inte Åse återvända till mor.

Tordis reser sig, därför att hon suttit så länge i en obekväm ställning, att benen nästan »somnet». Hon ämnar för resten utan vidare gå sin väg. Hon är ju ovän med Busse också — visst med hela världen, men varför kan hon ej begripa; det blev bara så ibland.

Hände det hemma, fick hon en överhalning av pappa, och mamma grät och fick ont i huvudet. Hon börjar bli nyfiken, hur de skola reagera här.

I detsamma låter det dump, dump, dump ned för trappan och ett brokigt knyte, vilket är Harriet, rullar fram till kusinerna.

»Hon har slatt ihjäl sig», utbrister Tordis kategoriskt, men föremålet för dödsdomen sätter sig upp och pekar mot trappan.

»Ja, ser ni», säger hon, »så gick det till. Vill ni, jag skall göra om 'et?»

Ett tvåstämmigt klingande skratt ekar mot stenvalven.

»Nej, men Harriet», börjar Åse.

»Jag tänkte rida ned på ledstången, men så tog jag överhalansen.»

«Balansen», rättar Åse.

Tordis bara skrattar. Hon har glömt allt groll.

»Ni skulle komma upp bägge två, sa mor», rapporterade Harriet, »för dom skall leka en japansk lek i tehuset, springa kapp mellan kuddarna och så skall en sjunga eller spela och sluta tvärt, och då ska vi stå på kuddarna. Den, som inte hunnit få plats, blir utskrattad.»

»Det vill jag vara med om», utbrister Tordis på sitt vanliga, bestämda sätt.

»Jag med», ropar Åse.

»Du Åse!»

»Ja.»

»Vi var fjantiga nyss.»

Med en knyckig, men fast rörelse räcker Tordis fram sin hand, och Åse tar den blixtsnabbt. En sekund funderar hon på svaret, och säger sedan hastigt, som om det vore den bästa vänskapsbetydelse.

»Du skall få mata mina kaniner i morgon, det lovar jag dig.»

IV.

DEN AVBRUTNA LEKTIONEN.

En månad har förflutet och ändå finns Karin kvar vid Hällesund. Visserligen hade hon redan dagen efter födelsedagskalaset tänkt telegrafera hem att de kunde vänta henne, men förmiddagen upptogs av kälkbacksåkning och på eftermiddagen skulle ungdomen till prästgården för att för allra sista gången köra det årets julhelg ur huset.

Prostinnan trodde inte, att Karin skulle tåla vid att fara hem på kvällen i vinterkölden utan bad henne stanna, och Karin trivdes så underbart väl i den gamla prästgården, att hon inte heller kom tillbaka dagen därpå. I prästgården fick hon minsann kaffe på sängen, och det låga rummets morgonskymning upplystes av en flammande björkvedsbrasa.

Och när hon äntligen behagat stiga upp och kom in till prostinnan söt, och blek om näbben, måste hon sätta sig i den mjukaste länstolen. »Under-

barnet» Albert uppvaktade henne med en kudde bakom huvudet och en pall under fötterna. Seden förevisade han sitt herbarium, något Karin föreställt sig skulle bli dödande ledsamt att se, ty hon kunde inte skilja en björk från en ek, och av blommor kände hon endast till dem, som exponerades i blomsterbutikerna.

Men Albert berättade så väldigt skojigt, om hur och var han tagit sina växter. Det blev riktiga små äventyr, lika spännande som Berta Rucks böcker, fast de förstås inte kunde jämföras.

Det blev Albert, som, »sparkade» hem henne d. v. s. hon sattes en solig förmiddag, väl omsvept på hans sparkstöting och så bar det av över isen.

Två bröder Dorell och två bröder Tolling startade för vårterminen i Uppsala, men unge Lars stannade i Stockholm som amanuens vid Nordiska Museet; en verksamhet, som tilltalade hans mångfrestade vetgirighet. Albert däremot skulle ligga hemma och läsa. Det hade visat sig, att han i rätt mycket var omogen för studierna vid universitetet, och prosten ansåg det klokare, att han samlade sig. Albert var av samma mening. »Professor hinner jag ändå bli i god tid», sade han.

På det sättet fick Busse en uppvaktande kavaljer, som passade henne, och det är väl troligt, att detta var anledningen till, att hon inte vidare talade om hemresan. Albert både ville och kunde förströ henne, och prostinnan hade strax blivit så intagen i den lilla levande »Sèvrespjäsen», att Karin alltid med öppna

armar togs emot i prästgården, där Albert dansade för henne, hans mor klippte siluetter åt henne och själve prosten lade bort sin långpipa för att med en visa eller historia underhålla gästen.

Tant Louise låter saken ha sin gång. Det är ju hjärtegoda människor, som räckt Karin famnen, och flickungen är förtjusande, när all uppmärksamhet koncentreras på henne. Hon ser redan betydligt friskare ut, och har blivit mycket mindre trött, men att komma upp om mornarna är lika svårt. Hon kan sitta och halvsova på sängkanten med en strumpa i handen och den andra kvar på stolen.

Är Tordis då i sitt moderliga humör, och det är hon rätt ofta, när det gäller Busse, träder hon tåligt strumporna på henne och sätter fram skorna. Men det har också hänt, att Karin väckts ur sin sötaste sömn av en snöboll mitt på näsan, och då är Tordis inte mycket värd.

Det frågar Tusse emellertid inte efter. Behagar Busse vara stött i kanten, så gärna för henne. Hon har sin Ruff, som aldrig är stött, inte ens när Åses Prick, Ruffs kötsliga bror, knuffar honom ifrån mjölkfatet. Han gör processen kort, kravlar sig upp på Pricks rygg och kommer sedan, litet fortare än han beräknat helt och hållet ned i mjölken.

Tant Louise försäkrar skrattande, att hon icke ett enda ögonblick saknat pojkhumör i huset, fast gossarna äro borta, Tordis ersätter dem fullkomligt, full av upptåg, som hon är. Smutsig och våt och sto-

jande, oftast också sönderriven, anonserar hon sin ankomst i nedre hallen med visslingar och stampningar och skallande skratt åt Pricks och Ruffs valpsprång vilka fadern Pan söker dämpa med ett slag av sin breda labb.

Lärarinnan, fröken Moræn, är icke nöjd med de nya eleverna. Karin måste hon ju beständigt, för hennes klenhets skull, se genom fingrarna med, men Tordis är både lat och trög. Därtill saknar hon all känsla av disciplin, och filosofie licentiaten Lydia Moræn, som sätter sin värdighet mycket högt, tål inga näsvisheter. Under de två år, hon hedrat Hällesund med sin mönstergilla pedagogik, har hon icke förrän nu haft anledning att klaga över olydnad.

Hon vet med sig, den trettiofemåriga damen, att hon är kallad till högre värv än att plugga lärdom i herrgårdsflickor, men dels är hon så närsynt, att hon icke kan taga plats i en skola, dels väntar hon med det snaraste ett stort arv, som skall göra henne också ekonomiskt självständig.

Stor och grov och karlavulen är hon. Pincenesen rider säkert på en hög och kraftigt buktad näsrygg. Överläppen är skuggad av ganska försvarliga mustascher, men det skulle inte falla fröken Moræn in att låta taga bort dem. Hon är fullkomligt nöjd både med sitt inre och yttre.

Dag från dag har stämningen under lektionstimmarna förvärrats, ty Busse är ett dallrande, ytterst ovederhäftigt gélé, och Karin fräck håglöshet. Frö-

ken Moræn har emellertid en gång för alla undanbett sig inblandning i sin verksamhet, och fru Louise, som fullkomligt litar på Aslög och Åse — Harriet undervisar hon själv — är endast undantagsvis närvarande vid lektionerna.

En morgon kommer Tordis mera uppspelt än vanligt in i skolrummet. Hon har redan hunnit med både att göra en snögubbe och att mjölka en ko, dessutom har hon fickorna fulla av russin och mandel, som hon fått av Wera, därför att hon hjälpte henne att »slå» lakan. Wera och Barbro höllo nämligen på att lägga ihop tvätt, som skulle manglas.

Hon är den första i skolrummet, och hela hennes varelse kliar av lust att hitta på något fuffens, men kan hon inte på något sätt avhända »moränen» pincenesen, upptäcker omänniskan strax både synligt och osynligt.

Hon funderar på en fin ståltråd eller någon annan sinnrik inrättning att kapa av pincenesen med. Men det är inte lätt att komma moränen så nära.

Hon rådfrågar sitt klockarmband om, hur lång tid hon har på sig, och får det ganska oroande svaret, att det ringer in om fem minuter. Med en resignerad suck stoppar Tordis russinkärnor i frökens bläckhorn och beslutar förbereda en attack till påföljande dag.

För tillfället hinner hon endast lossa Europas av flitigt begagnande mycket bristfälliga karta från

ställningen så pass, att den givet måste »dratta ner», när moränen energiskt sätter pekpinnen på den.

Aslög och Åse infinna sig, precis när det ringer, men Karin låter vänta på sig, och med händerna manhaftigt utbredda mot »höfthyllorna» (naturligtvis Tordis' benämning), frågar fröken Moræn: »Är Karin sjuk nu igen, eller varför passar hon inte på? När jag gick i skolan, och någon av kamraterna klagade över huvudvärk — jag gjorde det aldrig — sa' vår klassföreståndarinna: »Du ska väl på något sätt märka, att du inte tappat huvudet.» Den repliken kan verkligen tillämpas på Karin.

I detsamma glider Karin sömnigt in. Hon hade kommit för sent till frukosten och sedan suttit i det oändliga med sin chokladkopp, innan hon fick den tömd. Det var inte långt ifrån, att hon glömt hela skolan, men så hade tant Louise kommit och påmint henne.

»Ursäkta», säger hon slött och knixar litet, medan hon undertrycker en gäspning.

»Man gäspar inte fram ett tilltal till sin lärarinna», svarar Moränen barskt. Har Karin läst på tyskan.»

»Nej, han var så krånglig.»

»Vilken han?»

»Översättningen.»

»Det är för märkvärdigt, att Karin inte kan lägga bort den där stockholmska idiotien att sätta allting i maskulinum. Vet Karin inte, att det finns något, som heter realgenus?»

»Joo.»

»Nå, begagna det då! Slå upp böckerna! Tordis börjar!»

Tusse läser hackigt några rader ur Schillers Die Jungfrau von Orleans, men när det alldeles hakar upp sig, knäpper hon raskt ett mandelskal rakt ned i Moränens bok; att mandelbiten var så förtjusande livaktig, att den studsade och flög upp i mustaschfjunet, var ett alldeles opåräknat nöje.

»Vem kastar mandelskal», dundrar Moränen och befriar sin läpp från obehaget.

»Det gör nog ingen, som vet, hur mycket finare det går att knäppa dem», svarar Tordis. Hon är inte ett dugg rädd, för hon har beslutat att göra sig omöjlig under lektionstimmarna, så att hon blir dem kvitt. När hon reste till Hällesund, hade hon fått den uppfattningen, att hon skulle slippa plugget, men så skrev mamma till moster Louise, att Tordis i alla fall kunde försöka läsa en termin till, efter fröken Moræn skulle vara en så utmärkt lärarinna.

Aslög och Åse sitta blodröda av häpnad över Tusses djärvhet, men Karin kvicknar till och ser gillande på kusinen.

Fröken Moræn slår en knuten hand i bordet, så att vattenglaset skälvande glider tätt intill karaffinen.

»Jag tål inga näsvisa svar. Har Tordis mandel i fickan.»

»Nej — dom är slut nu.»

»Töm ut skalen också! — Här på bordet! Så

läser vi vidare. Karin! — Tordis sätter sig här bredvid mig! — Till *vänster* om mig, begriper hon inte det?»

Den timmen fortgår utan att Tordis kan hitta på någon effektiv odygd. Hon hoppas på nästa, då kartan måste ramla ned över Moränen som ett skridblock och åtminstone för en sekund göra henne nästan osynlig.

Det går verkligen efter beräkning.

Moränen börjar gärna sina lektioner med ett »nå?» och är det geografitimme, slår hon samtidigt mot kartan, som om hon ville piska dess floder till skum.

»Nå, kan Åse säga», börjar hon, men hinner inte längre, ty kartan sänker sitt vävtak över henne och gömmer hennes monumentana huvud. Åse och Aslög skynda hjälpande fram, men Tordis har förekommit dem, och medan de draga åt ena hållet, drar hon åt det andra.

Kratsch!

Moränens huvud sticker plötsligt upp genom en rämna i väven, men — Tordis är nära att vissla en fanfar — pincenesen har trillat av, och fröken Moræn ser ut som en blind häst. Hon vågar inte röra sig av fruktan att trampa på sitt synredskap. Visserligen har hon en pincenes i reserv, men var hon lagt den, erinrar hon sig inte för ögonblicket, och med ens blir hon spak. Den sträva, befallande rösten får ett ängsligt bedjande tonfall:

»Min pincenes! Den ligger väl under kartan. Akta, så ni inte trampar på den! Leta försiktigt.»

Tordis önskar, att hon hittade den. Då skulle hon allt hålla moränen i schack ett par minuter och njuta av att se henne stå där med kartan som en ofantlig krage omkring sig.

Det var en evig otur, att Åse skulle hitta pincenesen först och genast ivrigt lämna fram den. Då var det slut med skojet.

Fröken Moræn befriar sig raskt från kartan och är åter densamma som före intermezzot.

»Kartan kan inte falla ned utan att vara slarvigt upphängd», säger hon skarpt. »Vem känner sig skyldig?»

»Jag hängde upp den som vanligt», försvarar Åse sig.

»Det tror jag. Har Tordis varit klåfingrig och rört den?»

Intet svar. När Moränen har den uppsynen, sviker till och med Tordis' mod.

»Jag har aldrig sett ett så ouppfostrat, ja vanartigt barn», tillägger fröken Moræn strängt. »Jag måste tala vid fru Dorell i dag.»

Karins fylliga, fräkniga ansikte blir blekt. Sa' hon vanartig? Under återstoden av lektionen sitter dock Tordis stilla, och hela timmen förflyter under en tryckt stämning.

På kvällen tar moster Louise Tordis med sig in i det lilla rum, som hon kallar »goda vilan». Där

har hon sina favoritböcker, sitt skrivbord, sina kära-ste fönsterväxter, och en mängd fotografier av släkt och vänner. Under årens lopp har emellertid »goda vilan» också varit den plats, där fru Louise mottagit förtroenden och givit moderliga råd.

Allt är vänligt och gammaldags hemtrevligt här-inne. Den lilla pösande soffan och de djupa länsto-larna samt de båda taburetterna äro klädda med grön rips. På den buktiga byråns marmorskiva står en dockservis av fluss med blå blommor på. Den är säkert hundraårig.

»Sätt dig, Tusse», uppmanar moster Louise. »Vet du just i kväll har jag fått en sådan lust att säga dig, att jag tycker om dig och tror, att du blir en bra människa med tiden.»

Det var en konstig början, tänker Tusse, där hon sitter trotsig i sinnet och skaver den ena kängan mot den andra. Hade fröken Moræn gått och sagt, att hon var »vanartig», skulle hon sannerligen visa, att hon var det också. Och hon tänkte inte låta stuka sig. Gräl och käx var hon van vid.

»Jag föreställer mig till och med», fortfar tant Louise, att du kan bli ganska flitig och ordentlig un-der lektionerna. Inte är du så dum, lilla Tusse, om du vill bjuda till. Åse säger, att du är så ovanligt praktisk.»

Kvick eller ens begåvad ser Tusse icke ut i detta ögonblick; hon stirrar absolut oförstående på moster, vilkens varma, goda blick är som en smekning.

Den avbrutna lektionen

Hon hade varit pin säker på, att hon skulle få en grundlig uppsträckning. Moränen hade ju sagt, att hon skulle tala vid moster Louise. När lärarinnorna därhemma klagade på henne, brukade mamma gräla i timtal och sedan få en gråtparoxysm. Hon hade funderat hit och dit på, hur hon skulle kunna svänga sig, så att moster Louise inte blev så ond, att hon körde bort henne från Hällesund. Och nu satt hon där och såg bara snäll och rar, nästan litet humoristisk ut. Skulle det vara möjligt, att Moränen inte skvallrat? Flickorna hade förstås talat om det. »Mor» skulle ju veta allting; men de hade kanske framställt det i en för Tordis smickrande dager.

»Det är rätt egendomligt», ljuder ånyo moster Louises blida stämma, och det är som om hon resonnerade förtroligt med en god vän, »att jag skulle få ett sådant lämpligt sällskap åt min Åse; ni har ju samma intressen, och jag hoppas, att du skall kunna stanna här minst den utsatta tiden.»

»*Kunna*» stanna. Tordis' hjärta bultar oroligt, och ovanligt lågmält säger hon:

»Jag vill så vådligt gärna vara här.»

Moster Louise nickar.

»Och jag vill så gärna ha dig, lilla Tusse. Det är ruter i dig; det har jag märkt. Och när du nu snart på allvar får börja med trädgårdsarbete, blir du väl ändå hurtigare. Jag ville bara säga dig ett uppmuntrande ord, min tös. Det behövs ibland för att man skall bry sig om att leta fram sina bästa möjlig-

heter. Solen månde skina på en liten flicksjäl! Eljest får den aldrig helgglädje och helgstämning. Framåt mot det goda och rätta, Tussebarn!»

Hur motsträvig och käpprak Tusse än var, när det gällde smekningar, måste hon nu finna sig i att moster Louise hastigt tog henne i famn och kysste den fräkniga kinden. –

Ytterst långsamt som om det inte vore hon själv, glider Tordis några minuter senare uppför trappan och in i gästrummet, där Karin intresserat väntar henne.

»Fick du uppsträckning», frågar hon, så fort Tordis öppnar dörren.

»Nej.»

»Vad sa' hon då?»

»Hon sa', att hon trodde på mig, och allt möjligt annat vackert. Vet du, hur det känns?»

»Nej.»

»Som när man har varit i julottan – alldeles strax efter förstås, medan man liksom har ljusen kvar i ögonen och salmsången i öronen.»

»Jag begriper inte ett muck.»

»Det gör inte jag heller – precis. Men jag vet bara det, att det är vådligt kul, när någon säger, att dom tror på en. Det sopar rent, så det tar, det.»

»Hade hon inte skvallrat då», frågar Busse otåligt.

»Hon måtte väl inte ha gjort det. Och det var egentligen hyggligt.»

Tusse har för det för henne originella sättet att

låta kläderna falla i en enda hög på golvet, hon har fått av sig alltihop, och nu kommer nattlinnet på, men alltjämt står hon försänkt i tankar.

»Skall du inte gå och lägga dig, Tusse?»

»Jo, men det var i alla fall förargligt!»

»Vilket då?»

»Jo, jag hade tänkt ut något så bussigt. Moränen är rädd för spöken, har Harriet sagt, och det skulle varit så skoj att skrämma henne en kväll.»

»Kan du inte det då?»

»Nej.»

»Törs du inte ta lakanen?»

»Jo, men det är ju stört omöjligt, begriper du väl, om hon inte klagat på mig, fast — fast jag var nedrig. Och när så moster tror på mig till.»

Busse vänder sig i sängen; hennes långa ben sparka mot gaveln. Slutligen säger hon:

»Kanske jag kunde duga till spöke.»

Det var en lysande idé. Så »rensopat» hade icke Tusses samvete blivit från skräptankar, att icke det förslaget tjusade henne. Hon föreställde sig Karins smala, långa gestalt, svept i vitt, ljudlöst skrida fram genom hallen en månklar vinterkväll, just när Moränen skulle in till sig. Eller om »spöket skulle stå framme vid fönstret och långsamt vända sig om och sträcka ut armen.»

Det bleve häjdlöst roligt!

»Busse», utbrister hon förtjust, »det ska vi koka ihop en kväll. Jag skrattar väl ihjäl mig åt Moränen,

om hon verkligen blir baff. »Men», tillägger hon, »jag skall försöka sitta hyggligt under lektionerna. Så mycket kan jag göra, det har moster Louise rätt i. Har du inte blivit förälskad i henne än?»

»Nej, jag tycker, att tant Ester Tolling är mycket rarare.»

»Också en smak!» Säger, vänder sig mot väggen och somnar.

V.

SPÖKET.

Visst hade fröken Moræn uppvaktat tant Louise med en straffdom över Tusse, och först tänkte denna förfara enligt hävdvunna, pedagogiska regler, men när hon samtidigt erhöll ett brev från fru Löwesköld med en lång jeremiad över dotterns alla olater, som »plågat livet ur» hennes mamma», och som hon »jämt och samt blivit bannad för, fast ingenting hjälpte», fattade fru Louise sitt beslut att handla efter hjärtats instinkt.

Några dagar efter händelsen i skolrummet, berättade fröken Moræn henne, att Tordis verkligen visat sig ha så pass mycken ambition, att hon inte ville göra skäl för epitetet »vanartig». Att hon visslade till ibland och att hon satt och bet naglar eller tuggade på sitt »fasliga» röda hår, hade fröken ännu inte lyckats få bukt med, men det skulle väl gå.

Under en matematiklektion, då Tordis står framme

vid svarta tavlan, oförmögen att finna »det sökta talet», sticker hon pekfingret i munnen för att hjälpa upp tankarna med en nagelbitning.

Strax därpå smäller linjalkanten med kraft mot den upplyfta handen.

»Att inte Tordis skäms för sådana bondfasoner.»

»Jo, jag skäms för frökens skull», svarar Tusse rappt. Nu gör hon verkligen skäl för namnet »eldsvådan», hår och ansikte flamma och de små ögonen äro hoppande blå lågor. Hon är inte ond, inte arg, hon är *ilsken*.

Moränen vänder sig majestätiskt till de andra flickorna.

»Förstod' ni Tordis yttrande?»

»Ja», säger Åse hastigt och kastar en bönfallande blick på Tusse. »Hon menade att hon skämdes för att fröken skulle behöva bli — bli ond.»

»Tror Aslög detsamma?»

»Ja, fröken, det är klart», försäkrar Aslög livligt, angelägen om, att snarast få slut på obehaget. Hon vet ingenting otrevligare än bråk. Och vad skall det tjäna till? Världen är ju så gränslöst rolig.

»Och Karin», fortsätter Moränen förhöret.

»Jag tror som de andra.»

»En bekväm livsåskådning. Nå! Nå! Nu ska vi höra Tordis själv. Var så god och tala sanning? Skulle det vara ett slags ursäkt?»

Under den sist förflutna vintern har Tordis känt blodet rusa upp och ned inom sig, som om det inte

hittade vägen. Tankarna gingo ju ofta vilse, så det hade hon för längesedan vänt sig vid. Åses klara stämma, vilken utan dröjsmål talade gott för henne, hade dock förunderligt svalkat hennes vrede, och hon mumlade med blicken tacksamt fäst på den resliga, smärta kamraten med de bruna flätorna nedåt en smal, rak rygg.

»Ja.»

Fröken Moræn såg ut som om hon måst släppa en stark, sprattlande gädda ur håven för att inte själv få ett bett. Hon hade säkerligen önskat att få »fast» Tordis och kunna säga till fru Dorell, att flickan var omöjlig.

»Nå! Nå!» Hon stirrar på »fulingen», vilken nu sänkt huvudet och betraktade märket efter linjalen. »Vi fortsätter lektionen. Men det säger jag, att jag inte drömt om, att jag skulle behöva aga en femtonårs flicka — av god familj. Det närmar sig skandal, Tordis.

Alltså: $\frac{3 \times}{4} + 18 = ?$»

Så fort eftermiddagsteet var drucket, viskade Tordis till Karin:

»I kväll *skall* hon ha spöket. Du är väl klar?»

»Neej,» svarar Karin motvilligt. »Det är för barnsligt. Jag sa' det bara då, men jag ids inte.»

»Så är det alltid med dig. Först är du så ivrig, och så »ids» du inte, när det inte är fråga om flirt och bjäfs och sådant där.»

»Chacun a son gôut», säger Karin bildat. Hon

ämnar sig till prästgården för att stanna över söndagen Hon är bjuden på våfflor med jordgubbssylt, och Albert har lovat lära henne åka figurer på skridsko. De måste passa på, innan isen blir osäker.

Fast det är lördagskväll, då flickorna bruka vara länge uppe, tar Tusse tidigt godnatt. Hon har föresatt sig att skrämma Moränen till hämnd för »linjalen och alltihop», och det passar utmärkt i afton efter det är månsken.

Fröken Moræn låg alltid för olåst dörr. Hon bodde i samma farstu som flickorna Löwesköld men på motsatta gaveln. Hela denna våning användes till gästrum och förvaringsrum. Omedelbart över den sträckte sig en rymlig vind.

Den herreman, som på 1700-talet byggt Hällesund hade följt sin tids smak för många rum och ett flera våningar högt corps de logis slutande med en lanternin uppe på det branta, svarta skiffertaket.

Flyglar hade han däremot icke uppfört, fastän sådana funnos på ritningen, och godsägare Dorell brukade säga, att detta var den enda besparing, som någonsin förekommit på Hällesund.

Det är ett aber för Tusses plan, att Barbro Berting skall ha sitt rum på samma sida som guvernanten. Om nu denna »gallhojar» av förskräckelse, kommer kanske Barbro in, och hon trodde ju inte på spöken, hade hon sagt under resan, så hon upptäckte troligen alltihopa, och sedan kunde väl Tordis »hälsa adjö» med detsamma.

Barbro föreföll inte upplagd för skoj, så det dugde inte att ha henne till medbrottsling. Det var nog gott och väl, att hon druckit duskål med sina reskamrater, men sedan tog hon sannerligen den minsta möjliga notis om dem; det var inte ett spår gask i henne.

Uppkommen på gästrummet, tar Tordis fram Karins puderask och gnider försöksvis in ansiktet. Effekten är så storartad, att hon nåste vissla »O Dolly, O Dolly» i förtjusning, men melodien passar inte ihop med det likvita ansiktet, och hon visslar istället »Sverige», medan hon draperar sig i släpande lakan. Särskilt patetiskt får hon fram: »Och våra fäder sova under kyrkohällen.»

För den händelse hon i inspirationens ögonblick skulle komma att röra vid Moränen, vill hon ha händerna iskalla, och redan vid halvelvatiden börjar hon trycka handflatorna mot fönsterrutan.

Trots allt besvär hon gjort sig att bli lång och smal, ser hon närmast ut som en mjölsäck, jämntjock och stadig. Det är strängt taget endast ansiktet, som verkar spöklikt, och hon tänker med en suck på, hur mycket stiligare Karin skulle tagit sig ut.

Det är tråkigt att vänta på det obligatoriska tolvslaget, och ett par gånger somnar hon över den trädgårdsbok hon börjat läsa i. Hon vaknar vid, att hon hör sig snarka.

Sista halvtimmen står hon dock vid fönstret i oavbruten spänning. Det blåser, och mörka skyar ila som ryttare i fladdrande kappor förbi månens glitt-

rande silverslott. De stora träden i parken skaka av sig snön, liksom otåliga över vinterdräkten. Det rasslar och knakar i de knotiga grenarna, medan de »fjälla av» snön från starka, seniga armar.

Nu slår klockan däruppe i det lilla tornet över lanterninen. Detta tornur har ingen malmklang. Slår det ett slag, låter det som om det hickar till, och skall det ut med tolv, gör det en nästan ont om det gamla, skröpliga slagverket.

Värdigt skrider spöket mot dörren och vidare ut i farstun, där det är beckmörkt. Det kan vara riskabelt att tända det elektriska ljuset, ty om »offret» ligger vaket, anar hon säkert oråd. Så spritt levande bli visst aldrig spöken, att de tända ljus.

Var det inte det hon misstänkt. Det lyste inne hos Barbro. Hon satt förstås och tjöt över den där doktorn, som schappat. Men hon var nog inte döv och blind för det. Skulle nu alltihop bli pannkaka för att inte hon kunde sova som andra?

På nakna fötter smyger Tordis vidare. Ibland knakar en golvtilja förädiskt, och då ser spöket mot den trådsmala ljusstrimman, vilken sipprar ut genom Barbros dörr, men ingen överrumpling förspörjes.

Alldeles intill fröken Moræns dörr är en garderob, och den är lyckligtvis öppen. Det var famost! Om Moränen skulle ge hals, hinner Tordis bestämt kila in i garderoben och gömma sig, innan Barbro är över henne.

Inne hos guvernanten är allt ljudlöst tyst. Tordis

lyssnar med återhållen andedräkt, så vrider hon om låset och glider in i det vackra, månbelysta rummet.

I den breda, engelska järnsängen ligger fröken Moræn på rygg med fredligt hopknäppta händer. Och kan man tänka sig, hon har nattmössa med veckat krus omkring! Pincenesen ligger bredvid henne på nattduksbordet. Kanske hon är så närsynt, att hon inte kan se ett spöke utan att få den på; det vore fatalt.

Tordis känner mot kinden, att hennes hand är »iskall» (det skulle den säkert varit utan några förberedelser, ty hon skakar nervöst av rädsla), så låter hon den snudda vid guvernantens panna.

Den sovande ler plötsligt som i en glad dröm, men det förefaller inte alls som om hon skulle ämna vakna, och spöket blir otåligt. Det kan väl inte gå an att ruska henne heller.

Molnen jaga, och än är det ljust, än mörkt. Guvernanten sover med djupa, jämna andetag, lugnt och orubbligt, men i den tystnad som eljest råder, hör Tordis plötsligt en halvkvävd, förtvivlad gråt.

Hon kan inte låta bli att lyssna. Aldrig har hon hört en människa gråta så förr. Det är som om de långa snyftningarna voro vågor, vilka beständigt förnyades och aldrig kunde vila. Slutligen övergå de dock till en svag, uttröttad jämmer.

Det är Barbro Berting, Tordis hör, och hon glömmer sitt upptåg och allt omkring sig inför det mysterium sorgen är henne, och så småningom känner hon

en besynnerligt värkande förnimmelse i sitt eget hjärta. Hon kommer att tänka på ett värnlöst djur, som någon gjort förfärligt illa, och sedan övergivit. Och vid den föreställningen blir Tordis varm av medlidande. Oemotståndligt springer hon ut och fram till Barbros dörr. Nu är det mörkt därinne.

Hennes första impuls är att ge sig tillkänna och försöka trösta Barbro, hitta på vad som helst för att hon »inte skall gå sönder av sorg,» men så minns hon sin spökdräkt och tassar, huttrande och nedstämd tillbaka till sin säng.

Hon somnar strax och vaknar med en förskräcklig snuva, vilken kommer både ögon och näsa att rinna. Litet feber har hon också; tant Louise tycker det är bäst hon blir kvar i sängen hela nästa dag, och det är inte så tråkigt, ty alla flickorna hälsa på henne och äro väldigt rara.

På eftermiddagen kommer Barbro.

Tordis ser på henne med ett så egendomligt uttryck av nyfikenhet och medlidande, att Barbro måste fråga, vad hon tänker på.

»På alla djur, som det är synd om», svarar Tordis. Nu märker hon tydligt, att Barbro liknar en ung hind, som någon varit stygg emot; skadskjutit väl?

»Tror du inte, det är lika synd om människorna?»

»Jo, det är synd om dig, det vet jag.»

»Å, Tusse.....»

Barbro vänder sig bort för att dölja tårarna. Hon har ju kommit hitin för att förströ patienten, inte för

att bli beklagad. Och hon behärskar sin frambrytande rörelse och säger:

»Jag skall tala om en sann historia för dig om en liten gosse, som det var mycket synd om, och en hund, som det aldrig varit synd om, förr än han hunnit mannaåldern.»

»Lever dom?»

»Ja, de bo nere i Skåne, och jag har just haft brev från gossen, som heter Viktor.»

»Vad heter hunden då?»

»Pax. Det var en gång min hund, men när jag reste till Stockholm, stannade hunden hos min gamla mormor i Skåne, och därifrån fick Viktor den med sig till en familj Boye, vilken tagit hand om pysen. Egentligen skulle jag varit hans fostermor — jag hittade honom en gång till hälften ihjälfrusen i en trappa i ett stockholmshus —, men min barndomsvän, Holger Boye, övertalade mig att låta lille Viktor vara i hans föräldrahem, och sedan han kommit dit, är det inte så synd mera om min lilla skyddsling, fast han varken har pappa eller mamma.»

»Nå, men Pax då?»

»Ja, stackars Pax har råkat ut för två plågor; han är illa ansatt av gikt och han har fattat en stor kärlek för en vacker liten hundfröken av taxfamilj. Min Pax lär vara så ond på alla den unga frökens andra friare, att han skäller ut dem på långt håll. Jag har en rar gammal tant, som skriver till mig både om Viktor och Pax, och hon har berättat min voves

tantalikval, när han, stelbent, kommer linkanda efter de unga. Och den glada lilla fröken viftar kokett åt honom med sin livliga svans, men det faller henne inte in att stanna hos honom. Det är bara om kvällarna hon finner sig i, att Pax överlämnar sin bekväma korg åt henne och lägger sig själv bredvid på mattan. Han lär knappt våga sluta ögonen av fruktan, att hon skall springa sin väg, och om någon försöker närma sig den svarta prinsessas, rusar han upp och försvarar sin skatt.»

»Att du kunde släppa Pax ifrån dig», utbrister Tusse, »det begriper jag inte. Han skulle inte svikit dig, han.»

»Jo, kanske för sin lilla vackra taxfröken», svarar Barbro bittert. Så reser hon sig och nickar adjö åt Tusse, för tant Louise kommer in med stekta äpplen och mandelkransar, och då vet Barbro, att hon ledigt kan undvaras. Hon återvänder till sin engelska bok, men det är endast en rad i den hon fäst sig vid: »*I feel somehow very small and lonely*».

Aldrig skulle Tordis trott det möjligt, att hon självmant skulle bekänna ett av sina streck. Men det sker i alla fall, när tant Louise sitter hos henne och som den födda mor hon är, lockar det kärva flickhjärtat till sig.

Även spökhistorien får hon reda på, och hon ser onekligen ganska allvarlig ut, när Tusse slutat.

Efter en lång paus ljuder ånyo Tordis snuviga röst:

»Har jag nu burit mig så galet åt, så jag inte får stanna här längre?»

»Nej», svarar tant Louise, »det är nog bäst vi försöker litet till både du och jag att hitta rätta vägen, men lektionerna för fröken Moræn får vi kanske slopa, och det är förargligt. Du kan ha nytta av dem, om du inte är trotsig och uppstudsig.»

»Hon retar mig.»

»Det blir alltid någon i livet, som retar den, vilken är lätt att reta. Käraste lilla Tusse, det är nog fåfänga av mig, men jag ville så gärna triumferande få säga en dag: Jag hade rätt, Tordis kunde bli en riktigt rar flicka.»

»Då *skall* jag läsa för den där harpan för tants skull och vara hövlig med.»

»Det är ingen lovande början till goda seder, min unge. Men — Rom byggdes inte på en dag. Tack skall du ha för din ärliga vilja!»

VI.

VÅREN ÄR KOMMEN.

»Blir det vår igen», säger Barbro Berting med ett frågande tonfall och lyfter blicken uppåt den blå himmelen, där lärkorna oavbrutet liksom singla sina jublande drillar mot solen.

»Det *är* vår», svarar Wera glatt, en tidig och ljuvlig vår.»

Våren är kommen

De bägge flickorna äro ute på en promenad i parken efter morgonens olika hushållsbestyr, vilka för Wera utgöra ett oblandat nöje, för Barbro nästan det motsatta, fastän hon nu lyckats övervinna sin oläraktighet och visa prov på något, som åtminstone kan föreställa praktisk duglighet.

Att arbeta tillsammans med Wera är som att ständigt under sysslorna ha för ögonen en knippa friska vildblommor. Aldrig är hon vid dåligt humör, aldrig nedstämd. De klara insjöblå ögonen, det mjuka, rosiga lilla ansiktet och den prydliga gestalten, vilken också ett ofantligt köksförkläde har förmåga att kläda, verkar alltid och alltigenom harmoni.

Nu sticker hon förtroligt sin arm under Barbros. De behöva ej som för ett par dagar sedan gå i gåsrad på den smala vägkant, vilken ej blötts upp till grå sörja av källossningen. Sol och vind ha arbetat på ackord, och ända ned mot sjön, slingrar sig vägen hjälpligt torr, gråbrunspräcklig av fjolårslöv från ekarna, vilka fläta sina valv som jättekorgar för solstrålarna att fylla med sitt guld.

Blåsippornas lena små tuvor blänka på marken som samlade och bortlagda buketter. Vitsippor och hästhovsört kan man möjligen gå förbi i tankarna utan att märka deras vårhälsning, men blåsippor, helst mot en vit björkstam ha något oemotståndigt betagande och levande, vilket lockar som ett glatt budskap man stannar och lyssnar till.

Det göra flickorna också. Och Wera släpper

Barbros arm för att plocka en liten knippa, som hon fäster i knapphålet på sin kappa.

»Du får inga, Bab, du skall ha violer. Det är massor av dem uppe på lordens kulle nu. Och jag tänkte vi skulle gå dit. Där står en gammal solvisare från Hällesunds första herrskap, just lorden och hans danska fru. De hade kommit till Sverige för att hälsa på sin släkting, den engelska gesandten, som bodde i Guldkroken under sommaren, och därifrån gjorde de utflykter runt Vättern. Så kom de hit också, där det bara lär ha funnits ruiner efter ett litet kloster, som Alvastramunkarna anlagt, men som snart råkade i förfall. Hällesund skall det ha hetat då som nu. Lorden blev så förtjust i platsen, att han beslöt köpa jord och bygga. Köpet blev av, men det är inte lord Torymore, som byggt det huset, där vi bor. Han måtte varit en excentrisk herre, för han nöjde sig med att åt sig och sin fru nödtorftigt ändra ett stathus. Däremot har han anlagt hela parken och trädgården, och sägnen berättar, att det första han företog sig, var att resa en solvisare på kullen vid sjön. Och till den solvisaren vandrade han och hans fru dagligen. Det mest rörande är, att de också dog där. Den gamle herrns hjärta hade brustit, sägs det. 'Han hade stått och sett mot solen och så sjunkit ned. Den lilla danskan, vilken skall ha varit så glad som en kvittrande fågel, kunde inte leva, när hon inte hade någon att kvittra för, och några veckor efter mannens död, hittade de henne som lik på lordens kulle. De

hade bara fått vara i sitt paradis två år. Sedan kom Hällesund i vår farfarsfarfars ägo.

»Dog lady Torymore av kärlek, tror du», undrar Barbro. »Jag menar, dog hon för att hon inte kunde få ge sin kärlek åt den ende, hon brydde sig om?»

»Jag tänker det. De hade levat lyckliga tillsammans i femtio år. Det är så vackert med sådan trofasthet, tycker du inte det? Minns du Björnstierne Björnssons Bergliot, där hon säger om sin mördade herre: »Mine tankers højsæde i halvthundrede år.»

»Jag har inte läst den», svarar Barbro, »men jag kan förstå, att en sådan trofasthet tilltalar dig. Du tvivlar väl för resten aldrig på din Adam?»

»Nej, vi har alltid hållit av varandra.»

Barbro går tyst. Hon tänker, att så hade också hon en gång känt det. Den tid, som förrunnit av hennes liv före bekantskapen med Axel Törner, hade utplånats i samma stund hon träffade honom. Och sedan rymde några korta vårveckor hela livet och hela världen för henne. Han hade bett henne vänta trofast; han hade kallat henne sin Solveig. Ack, vad han haft gott om klingande, varma ord! — Men det hade visst bara varit ord. Hans avsked skulle alltid värka inom henne som en avbruten dolkspets efter det vapnet ryckts ut. Var det ens ett avsked! En ring och hennes gåvor, brev och små biljetter återsända genom ett stadsbud och en vecka därefter hans namn i en förlovningsannons.

Först hade smärtan bedövat henne, men när sor-

gen fick makt att storma fram inom henne, sällade sig till den en skamkänsla över att ha blivit skuffad åt sidan och hon erinrade sig allt oftare hans överlägsna: »En sådan liten kråka som dig, Bab, kan förste, bäste jägare lura.» Han hade nog ändå inte velat lura henne. Han kunde se så allvarligt och trohjärtat på henne, men så kom det i alla fall otåligt: »Du är mig för barnslig och överspänd!»

Barbro hade en gång drömt om att bli författarinna, och när hon nu tänker tillbaka på sin förlovningstid med dess heta och korta lycka, är det intet som mörkare skuggar de dagarnas solglans än Axels motvilja för hennes självständiga utveckling och arbete. »Lilla doktorinnan får absolut inte bli en blåstrumpa», brukade han säga. »Vi vill inte ha någon bläckig Mamsellengeist i huset. *Min* kamrat skall du vara; *mitt* livsintresse skall du dela och höja.»

Och hon hade lovat att aldrig »förstöra tid på klotter.» Men hon hade haft en förnimmelse av att han tog ifrån henne hennes enda egna framtidsmöjlighet, och hon kunde ha slagit honom den kvällen han, efter det hon lämnat honom alla sina utkast att bränna upp, försmädligt yttrade: »Nu har lillan mist alla marknadsleksakerna, har inte en enda liten röd ballong eller blecktrumpet i behåll.»

»Du är för tyst, lilla Bab», säger Wera och trycker Barbros arm mot sin. Jag är så full av prat, jag. Det är nog inte bara naturen, som lever upp en sådan här vårdag. Vi människor gör det också — med-

vetet eller omedvetet. Säg, känner du dig inte en liten, liten smula gladare, eller är det inte åtminstone något du vill, något som spritter till inom dig precis som en ljus ton, du inte har hört på länge?»

»Jo kanske», svarar Barbro medgörligt, ty Wera ser så rart uppmuntrande ut. Men hon förnimmer endast uppvaknandet *omkring* sig, ser att björkdungen står ljusviolett och att hasslarnas guldbroderi är uthängt som en vårens fanduk, ser att mossan skimrar grönare än någonsin och märker, att fjärilarna lockats fram av solskenet. Som irisblå och vita, lösryckta blomblad fladdra de framför Wera och henne.

»*Intet är som väntans tider,*
vårflodsveckor,
brytningstider,
ingen sol en dag sprider
som den leende april», gnolar Wera muntert. Hon kan omöjligt se, att något är sorgligt i världen just nu, då lyckan bergfast och trygg sitter inom henne och spinner på framtidens gyllene tråd. »Det är sant, jag skulle hälsa dig från Astrid Tolling», avbryter hon sig plötsligt. »I slutet av maj ha vi henne hemma igen.»

»Tack! — Skriver ni till varandra?»

»Ja, någon gång.»

»Du vet inte, om hon träffat en juris kandidat Boye därute i Italien? De kände varandra förut, och jag tror, de skulle tyckt om att råkas igen.»

»Jo, hon nämnde något om, att hon haft en

Boye som ciceron i Rom. Han var visst mycket berest och trevlig.»

»Ja, det är han — och en väldigt präktig människa.»

»Kanske att Astrid fastnar för honom. Var han förtjust i henne?»

»Vem? — Holger Boyel — Nej!»

Barbros tonfall är så lustigt förvånat avvisande, att Wera brister i skratt. »Då kan man begripa, vem monsieuren varit förtjust i, Bab. Och du tycks inte förutsätta känslornas ostadighet hos honom.»

»Nej», svarar Barbro sakta, »underligt nog gör jag inte det. Jag hade trott, att jag tvivlade på alla.»

De hade nu hunnit upp till lordens kulle, där den gamla solvisaren stod i sin avblekta glans. Någon poetisk Dorell, som lyssnat till sägnen om den kloke för Hällesund nitälskande engelsmannen och hans glada fru, hade försett solvisaren med för dem båda karaktäristiska inskriptioner.

På ena sidan stod:

»*Let us recollect, that nothing is beautiful, which has not some good and useful end.*» Och på andra sidan var med gyllene bokstäver inristat: »*Tæl som ieg kun de lyse Solskinsdage.*»

Just nu föll solen rakt på de orden, och Barbro tyckte, att hon läste dem i solvisarens hjärta.

Förr skulle hon till fullo uppskattat det rådet att endast räkna solskensdagarna, nu kände hon sig mera dragen till den engelska sentensen.

Wera bryr sig icke om någondera. Hon är redan

i färd med att plocka de doftande sammetsdjupa violerna, vilka lagt ut sin matta kring solvisaren som de kanske gjort också den gång, då lord Torymore vandrade upp — till dem med sin lilla hustru under armen; det var snart tvåhundra år sedan.

Med händerna fulla av violer, anträda flickorna återfärden, och med ens vaknar ett barndomsminne hos Barbro. Det är apropos violerna. Hon skulle en gång försöka göra en hel kudde av Viola Odorata, det var, när Holger Boye tog studentexamen. Men det blev ett snöpligt fiasko av hennes drömda storverk. Och så hade hon inga blommor alls att ge honom.

»Tänk, om du skulle skicka honom en bukett från lordens kulle», föreslår Wera.

»Vad skulle det tjäna till att skicka blommor till blomsterlandet Italien?»

»Inte till *Italien*, det har du alldeles rätt i, men till en god vän. Jag är då sådan, att jag tycker de blommor är vackrast, som jag fått av någon, jag håller av.

»Det kan jag förstå. Men jag — »ids inte» som Karin säger. Jag är skyldig honom brev sedan minst ett halvt år. Vi ha alldeles kommit ifrån varandra.»

»Så lät det inte nyss.»

»Nej, jag tror inte han har lätt att glömma bort mig, men det är möjligt, att han vill. Han är ingen svärmare och suckare.»

Wera hade visst inte riktigt hört de sista orden,

ty hennes uppmärksamhet riktades intensivt på ljudet av ett skramlande åkdon. Det var mjölkbudet, som återvände från stationen med tomma mjölkflaskor och en full postväska. Wera väntar alltid någon rad från Adam och sällan förgäves.

Som om det vore något, hon kunde komma för sent till, om hon inte sprunge av alla krafter, sätter hon av med utropet:

»Posten kommer.»

Barbro följer långsamt efter. Hon får sällan brev, då hon försummat sin korrespondans. Far och faster Ulla nöja sig med att skicka hälsningar i syster Ainas kortfattade skrivelser. Syster Birgit, som har man och barn, hinner endast med ett vykort då och då, och syster Elsa, vilken gift sig med sin kusin Einar, när de båda tagit medicine kandidaten, går upp i kärlek och studier.

»Här är både brev och paket till dig, Barbro», ropar Wera emellertid emot henne; att hon själv icke blivit besviken, synes på hennes täcka ansikte.

»Till mig!»

»Ja, och det har hittat hit från la bella Italia, vilket besannar regeln, att när man talar om trollen, stå de i farstun.»

»Ja, det är verkligen från Holger», säger Barbro, sedan hon sett på utanskriften, därefter tar hon sin post och går upp till sig.

Brevet bryter hon först och läser:

Våren är kommen

Bab!

Det är underbart härute i vårens tid; det har jag ånyo kommit underfund med. Campagnan är alltjämt tjuserskan, man måste tillbedja, och Villa Borghese är ett drömmarnas oförstörbara tusculum, där livets prosa stannar utanför som den gårdvar den är, kedjebunden och gläfsande.

Varhelst jag denna vår, vilken snart mognar mot sommar, färdats här bland ynglingahågkomster, har jag erinrat mig en liten djupögd flicka jag mötte i en disig svensk kuststad. Hon var solig och eldig som Italien själv, med själen som ett landskap av färg och doft, skuggor och dagrar, oroligt, lockande och betagande. Den flickan var du, Barbro, sådan du tedde dig bland oss andra nordbor, en främling för oss i mycket och därför oförstådd.

Jag kallade dig en gång senare, när du lyste upp gamla Lund, Mignon, men det är du väl inte längre, efter sorgen märkt dig. I alla fall har det namnet kommit för mig tillika med din bild var gång vårens solljus lekt på Campagnans blomsterängar. Jag har tänkt: detta borde du se, Mignon, så viskade kanske fantasiens fågel en vacker melodi i ditt öra! Det är nya, ljusa melodier, du behöver. Orden kan du sedan själv forma.

Möjligen skakar du på huvudet åt mig som åt en envis fluga, vilken stör dig. Jag kan icke smickra mig med, att min stämma någonsin varit locktoner i dina öron. Men — låt flugan surra, Barbro! Jag

föreställer mig, att det är vinter i dina hjärtekamrar, och en vinterfluga skall man inte döda; den varslar sommar. Du har aldrig ägt din egen sommar, Barbro. Du har icke ens ägt ditt eget liv annat än som skisser och utkast. Men nu är Bab vuxen, och ditt sinne är svetsat av sorgen. Ditt lyckoslott var väl icke något Colosseum eller Forum romanum, men när jag strövat bland dessa historiska ruinhögar och tänkt på dig, har jag i alla fall förhoppningsfullt besvarat den blodröda vallmons graciösa nick och låtit klöverns honungsdoft smeka mig och så har jag slagit ihop mina — tyvärr alltjämnt lika fylliga — händer med en smäll och sagt: Så länge det spirar vildblommor bland ruiner, lever min tro på uppståndelse. Sök Bab, bland lyckospillrorna efter vildblommor, och trampa inte på dem! Du hade en frodig blomstersjäl, och i den lär det väl våras en gång. Snön smälter och — flugan surrar. Du får gärna skratta, när du föreställer dig tjockisen Holger i en flugas lätta gestalt. De skratt, folk fått sig på min bekostnad, ha varit hälsosamt hjärtliga för vederbörande och absolut icke underminerande för mitt hull. Elakt kan inte heller du skratta.

Som du vet, har jag alltid varit rädd för elegiska utgjutelser, vilka passa min pondus lika illa som en liljestängel ägnar sig till prydnad på en saftig rostbiff, men att helt enkelt säga, att jag längtat efter ditt skratt minst en dryg timme dagligen, låter väl närmast som en nyktert uträknad matematisk uppgift.

Det kan hända, vi träffas i sommar i Astrid Tol-

lings prästgård. Vi äro mycket tillsammans, och hon har lovat mig härbärge, medan jag studerar fåglarnas sjö, Tåkern, som lär finnas i närheten.

Det är märkvärdigt, att jaget alltid skaffar sig rösträtt. Egentligen borde det ingen talan haft i den här skrivelsen, vilken tillkommit i gammal vänskaps namn.

Minns du den gången i Lund för snart fyra år sedan, då du lämnade i mitt förvar ett manuskript med titeln »I kryptans dunkel och i slättens sol.» Jag skulle bedöma dess värde, ville du, och när du fick mitt omdöme, grät du. Det gjorde mig så ont om Bab då. Nu ler du väl åt *de* tårarna, sedan livet rivit i dig med vargklor.

Emellertid var det om manuskriptet jag skulle tala, efter det är anledningen till mitt brev. Jag läste nämligen häromdagen i Hemliv om en novellpristävlan, och då tog jag fram ditt manuskript, som jag alltid har med mig. Inte vill jag påstå, att det legat till sig; formellt är det väl snarare tvärtom, men det har de sällsynta gudagnistor, vilka nämnas originella idéer. Och det var av gnistor Prometheus på sin tid gjorde en praktfull eld åt människors barn. Gack och gör sammaledes, Bab!

Manuskriptet följer.

Gamle vännen
Holger Boye.

Barbros kinder glöda. Hon längtar verkligen att återse det gamla, dumma, barnsliga manuskriptet, som

hon i lågande harm tänkt riva sönder, när hon förstod, att Holger ansett det undermåligt, men som hon låtit honom behålla, när han bett om det.

Hastigt öppnar hon det stora paketet, som innehåller en dyrbart arbetad portfölj i läderplastik, ett alldeles sällsynt vackert arbete med högt flygande fåglar och rika blomstermotiv.

Inuti portföljen ligger det nummer av Hemliv, vari tävlingen utlysts samt hennes eget manuskript.

Hon fördjupar sig i detta, som om hon oförmodat träffat en god vän från den tid, då dagen var lätt att vandra. Tusen kära, lustiga eller rosenrött vemodiga hågkomster berätta de tätskrivna sidorna henne, och hon småler ofrivilligt erfaret, när hon kommer till det ungdomliga citatet:

»Vildfågel har varken bo eller viv.
Vildfågel har dock ett härligt liv.»

Vildfågeln skulle inte få viv, utan bli en gammal torr nucka som faster Ulla, gråna i det dystra Bertingska huset med Merkuriebilden i farstun. Åter vaknar ett minne. Det är förknippat med »gubben i farstun» och en skolkria. Hon kommer allt längre bort från det närvarande och märker inte ens, när gonggongen kallar till te.

Då knackar det på dörren och strax därefter sticker Wera in huvudet.

»Det har ringt till te, Barbro.»

»Å, har det. Förlåt mig.»

Wera ser glatt överraskad på henne.

»Det måtte varit en trevlig postsändning du fått.»

»Ja — mycket. Och vet du — jag tror jag skickar violerna, fastän de naturligtvis vissnar på vägen.»

VII.

ÄVENTYRET.

Om icke Åse och Tordis just denna dag haft så bråttom att lära sig beskära fruktträd, skulle de med förtjusning begagnat sig av den ganska sällsynta förströelsen att resa till staden med Aslög och Karin.

Jämt så många av flickorna fingo plats i dogcarten, vilken drogs av Aslögs egen Beauty, en stark liten islandshäst. Nu skola emellertid Aslög och Busse starta ensamma en glad majmorgon, och när det nätta ekipaget kör fram, samlas mest hela Hällesund omkring det med kommissioner.

Aslög håller tömmarna, och Karin listan med de redan uppskrivna ärenden. Hon är emellertid fullt sysselsatt att anteckna nya uppdrag.

»Glöm inte att köpa mig en kvistsax», skriker Tordis och hotar ofrivilligt i sin iver Karins blågrå promenaddräkt med fingrar, vilka betänkligt märkts med trätjära.

»Jag har skrivit upp en busksax», säger Karin.

»Ja, men det är väl inte detsamma. Det måtte du väl begripa.» För omkring en månad sedan hade

Tordis själv ingen aning om skillnaden, men det har alldeles fallit henne ur minnet.

Harriet flyger upp på fotsteget och ber bevekande:

»Köp en chutteklagris åt Moppe.»

Moppe var Harriets stora plyschbjörn, som hon endast kortare stunder av dagen skildes ifrån.

»Du har ju fått lov om en ask kattungor», infaller Aslög.

»Inte kan Moppe äta kattungor», svarar Harriet förnärmad, »det vore som om jag skulle äta myggor så mig-ä-malt».

Harriet snokade oavbrutet upp utländska ord och använde dem ofta på rätt plats, men nästan alltid förvrängda till oigenkänlighet. »Minimalt, Harriet», rättar Aslög skrattande. »Jag kan gärna köpa Moppe en chokladgris, men då blir det också jag, som hjälper honom äta upp den.»

»Nehej, varsego, det gör du inte, för Moppe är bara min, och jag ska' äta opp för honom.

»Det är därför han ser så undernärd ut», retas Aslög.

»Bråka inte nu», medlar Wera. »Söta Aslög, hör efter, om de fått in garn till knyppling hos greve Per. Det har du bestämt inte skrivit upp, Karin?

»Nej», medger Karin, »vad är det för en greve Per?»

»Det är en handlande, som vi kallar så, därför att han bor i ett hus, vilket Per Brahe d. ä. låtit bygga», upplyser Aslög, »men nu ger vi oss av, innan ni begär, att vi ska köpa hela Vadstena.»

»Snälla flickor», kommer Åse farande, »jag har inte bett er om någon kommission förut, men mäster sa' just nu, att de ha fått in massor av blomsterfrön hos Perssons. Jag ville bara ha en liten påse Acrolinium roseum-frön.»

»Det är ju en immortell.» Det behöver du inte skriva upp, Karin, det kommer jag ihåg ändå», försäkrar Aslög. Adjö med oss! Hoppsan Beauty!»

Karin vinkar med sin handsklädda hand och sätter sig till rätta.

»Så lustigt, att du kallat en liten islandshäst Beauty, Aslög», säger hon, »det betyder skönhet.»

»Ja, jag tycker, den är gräsligt vacker, »svarar Aslög med övertygelse.» En stockholmsflicka som du, vet inte, hur gränslöst mycket man kan hålla av hästar och hundar och kattor och kalvar.»

»Jag har funderat på att skaffa mig vita råttor eller en sköldpadda; det är ganska chic», säger Karin förnämt.

»Usch då, det är bara att pina stackars djur, tycker jag. En sköldpadda skulle jag då aldrig vilja ha. Den är för sävlig för mig.»

»Ja, men jag har sett en skölpadda bli ond, och då kilade han i väg.....»

Aslögs friska skratt avbryter Karin.

»Vad är det, Aslög.»

»Du är så rolig med din *han*. Blomman: han och kon *han* och skinkan *han*.»

»Nej, vet du inte kon Det vet jag då, att han är en hon.»

Karin hade varit så ivrig att försvara sig, att hon inte märkt sin inrotade stockholmska misshandel av genus, men Aslög skrattade, så att Beauty ogillande vände på huvudet, medan han självmant saktade farten, ty *han* glömde inte, att det var uppförsbacke, om också matte gjorde det.

Karin surade en stud, men fann det slutligen, då Aslög satt och småsjöng utan att låtsa om henne, lämpligast att klarna upp igen.

»Här är verkligen vackert», kom det inledande.

»*Om* det är! Ingenting på jorden kan vara mera hänförande. Men jag vill i alla fall se världen och framför allt människorna. Längtar du inte väldigt efter den förste.»

»Efter — vem?»

»Efter den som skall bli himlastormande kär i dig.»

»Å, vet du, det är en hel massa, som varit förtjusta i mig redan.»

»Ja, det menar jag inte — inte sådan där balflirt. Utan — pang! — mitt i hjärtat, begripar du? När jag i förgår fyllde sexton år, och inte fick en enda bukett eller telegram eller något från andra ungherrar än Tollingarna, tyckte jag, att jag måste ut bums och skaffa mig en upplevelse, men sedan har jag lugnat mig förstås.»

Aslög är bländande vacker, där hon sitter i solskenet, mörklockig med strålande ögon och en frisk, förtjusande mun.

Karin är emellertid alldeles för övertygad om sina

egna företräden för att känna någon avundsjuka; tvärtom märker hon med en liten rynkning på näsan, att Aslögs grågröna vinddräkt har fjolårsmodell och därtill inte sitter riktigt bra; hennes egen kostym är som gjuten på den slanka flickgestalten.

»Det är ju klart», fortsätter Aslög med sin sprudlande livlighet, »att det inte händer en något i en trakt, där man larvat i alla sina dar. Där tycker folk bara, att man vuxit. Och Vadstena sätter jag heller inget hopp till. Dit kommer bara tosingar. I fjol somras, när vi för femtioelvte gången var och tittade på slottet, kom där en herre, som såg väldig stilig ut och började prata med oss. Det var Åse och Harriet och en gammal halt sömmerska och jag, så du kan förstå, att jag tog åt mig hans artighet. Han uttryckte sig väldigt snobbigt och bad, att han skulle få komma till Hällesund, dit hans hjärta redan hittade vägen. Det var ju litet starkt, men skam till säjandes, gick det i mig. Däremot gick *det* inte i mig, att han köpt Vadstena slott och skulle inreda det med förgyllda väggar i alla rum och fönsterkarmar av ädelsten. Då hajade jag till, och vi försökte smita, men han följde efter, och nu, när han kommit i tagen, pratade han en massa smörja om att han skulle göra mig till sin drottning, och vi skulle ha en sjuglasvagn och spann och förridare.

Slutet blev, att vi sprang in på apoteket, och han efter. Men där telefonerade de till hospitalet, och min riddare blev avhämtad. Han hade på något obegrip-

ligt sätt lyckats komma ifrån den, som hade hand om honom och just skulle föra honom till dårhuset. Se'n dess törs jag inte se åt andra än dem jag känner i Vadstena.»

»Det undrar jag inte på. Usch, jag skulle fått dåndimpen.»

»Det begagnas inte hos oss. Och hade det hänt nu, skulle jag nog inte varit så tafatt utan hittat på något list och fått honom med mig till dårhuset. Mor uppmanar oss alltid att inte mista besinningen i kritiska ögonblick, och skenande hästar kan jag få bukt med, men stolliga karlar är förstås värre.»

»Är det det», undrade Karin värdesättande.

»Absolut. Men nu tycker jag, vi ska göra upp ett program för vår förmiddag.»

»Först gå vi alla ärendena och sedan — bryr du dig om slottet?»

»Neej, vem har bott där?»

»Gustav Vasa ibland och hans son, prins Magnus, som var tokig, och Johan III med sin Katarina och Hedvig Eleonora och alla möjliga.»

»Finns där möbler och så'nt?»

»Inte ett dyft. Där finns inte ens spanmål i gemaken som det fanns, när pappa var liten.»

»Äsch, då är det väl inget kuligt att se.»

»Inte tycker jag det, men Barbro Berling sa' ju, att hon kan gå där i timtal utan att tröttna. Jag bryr mig bara om prinsessan Cecilias kammare, för det tycker jag är spännande med den där kärlekshistorien du vet.»

Karin vet det inte alls, men anser, att hon kan dölja sin okunnighet till ett annat tillfälle. Det kan väl inte vara vidare livat att höra om sådan murknad kärlek. Hon säger efter en nick, vilken kan tagas som bekräftelse:

»Vi skall väl gå på kondis.»

»Visst — fattas bara! Jag sätter alltid i mig åtta bakelser.»

»Så många kan inte jag. Finns det något modemagasin? Det är förstås landsortskrafs, men det är skoj att kika på det.»

»Ja, det finns ett.» Aslög ser tankfull ut, slutligen kommer det:

»Kan du röka, Karin?»

»Cigarett, ja.»

»Tänk, om vi skulle..... Ifall de hade satt ut bord i hotellträdgården; där är så stiligt, och vi kunde beställa kaffe och bakelser och ha cigeretter med oss.»

»Det vore egentligen kul.»

»Ja, jag tycker det ser så kontinentalt ut. Vi kunde låtsa, att vi var utlänningar, pladdra franska.

»Det kan jag inte.»

»Då talar du schvispråket, det låter så polskt.»

»Det kan jag inte heller.»

»Jo, du sätter bara schvi, där det passar sig. Så här: »Duschvi vischvill väschvi haschvi meraschvi kaffeschvi? Det skall bara gå fort.»

Karin tilltalas av förslaget och under återstoden av vägen inövar hon detta nya esperanto. När de kommit till Vadstena, sättes Beauty in i en köpmans-

gård, där familjen Dorell är hemmastad sedan många års stadsbesök, och så bege flickorna sig ut med sin kommisionslista, där efter inköpen det ena uppdraget efter det andra med en suck av lättnad överstrykas.

»Karin, vad var det för frön vi lovade köpa åt Åse, frågade Aslög plötsligt och stannade häpen mitt på gatan.. Att hålla ord, när de lovat eller åtagit sig något, utmärkte flickorna Dorell, och Aslög ville inte komma hem utan fröna.

»Blomsterfrön, kära du», lugnar Karin henne.

»Tack, *det* kom jag verkligen ihåg. Det var en immortell. A — A — Kanske de kan hjälpa oss i blomsterhandeln.»

Flickorna gå förhoppningsfullt in, och vänta, att den lilla östgötskan därinne skall kunna bokstavera det latinska namnet vidare.

»Det var en immortell, som hette något på A — A.....?

»Adonis æstivalis kanske.»

»Är det en immortell?»

»Nej, men det är en väldig snygg blomma.»

»Det skulle vara en immortell», säger Aslög bestämt.

»Helicrysum är det en som heter.»

»Nej, det börjar på A.....»

Dörren går hastigt upp, och en lång, smärt herre i resmössa och elegant ljus ulster kommer in. Hans blick faller genast med oförställd beundran på Aslög. Det förefaller som om allt annat försvann ur hans

synkrets. De glödande, mörka ögonen se endast och uteslutande flickan i vinddräkten, käck och rak och het av iver att få de rätta blomsterfröna.

»Vad önskas», frågar butiksfröken sött, för hon är då *också* ung, och har ett näpet mopsansikte och ett oäkta korallhalsband kring en mycket vit hals.

»Det måste vara stora, röda vallmor», mumlar han förvirrad. »En hel knippa.»

»Vi ha inte sådana än, men alldeles nyinkomna tulpaner.»

»Röda?»

»Ja, vådligt fina.»

Hon visar en vas med tulpaner, och främlingen rycker till sig ett fång, som han prövande håller upp mot soldagern, men strax därpå sveper hans blick ånyo in Aslög som i en värmebölja, och han frågar tankspritt:

»Har jag betalt?»

»Nej», ler frökens trubbiga mun med alla de små gnagaretänderna, och främlingen tar fram en hundralapp ur plånboken.

»Det var egentligen inte tulpanerna jag skulle ha, »säger han», det var en azalea jag såg i fönstret.»

»Jag skall strax — ursäkta fröken», vänder den tjusade expediten sig litet nonchalent till flickan Dorell, vilken hon nyligen sett som liten tös.

Aslög har närmat sig dörren. Nu rycker hon upp den och drar Karin med sig ut på gatan, där hon viskar andfådd:

»Skynda dig! Vi smiter om hörnet, så är vi strax hos greve Per. Där kan han inte snoka rätt på oss.»

»Vad är det åt dig, Aslög?»

»Kan du inte begripa, att den där, som var inne i blomsterbutiken, var en galning. Han visste ju inte, vad han skulle köpa, och han starrbligade på mig med sina eldkolsögon. Jag betackar mig för att bli erbjuden att vara stolledrottning en gång till. Kanske den här för resten finge lust att göra mig till helgon i klosterkyrkan, Sankta Birgittas kyrka, menar jag.»

»Det är så mycket kyrkor och slott och konstigheter här i Vadstena. Inte är det så i Stockholm inte. Där har dom tagit bort det mesta gamla ock så har vi fått Strandvägen och Östermalm med nya, stiliga hus istället. Vad är det här för en hemsk mur?»

»Gamla klostermuren, kära du. Åse tillber den och munkträdgården innanför med de urgamla päronträden och klosterliljan. Där är han! Vi lubbar, Busse!»

»Du var ju inte rädd, Aslög! Usch, jag får mjälthugg, om jag skall springa», flämtar Karin. »Är du säker på, för resten, att han är tokig? Han såg väldigt disting-hick-erad hick-ut. Nej, stanna, jag hickar så.»

»Han hittade vägen själv, där smatt han in genom hospitalsporten», utbrister Aslög lugnad. »Det måtte du väl kunna begripa, att han hade en skruv lös, som han glodde på mig.»

»Ja, det är nog troligt», medger Karin eftertänksamt, »annars hade han förstås observerat mig. Han bröt på finska, och finnar kan inte motstå fina kläder. Han var väldigt komisk, stollen! Märkte du, att han stod och sträckte tulpanerna emot oss?»

»Ja», svarar Aslög. Det var emot *mig*, tänker hon, men det var då ingen erövring att skryta med, så den fick Busse gärna taga åt sig. Det var i alla fall synd på en så stilig människa, att han skulle vara vriden. »Hurra», ropar hon plötsligt, »det var det! Det var det.» *Acrolinium roseum!*

Nu störtar vi tillbaka till blomsterbutiken, innan jag glömmer det.»

»Du skall alltid störta — och på sådana här kullerstenar till. Har du inga klackar?»

»Jo, det ser du väl.»

»Knappt. Titta på mina.»

»Ja, de är släkt med Eiffeltornet. Gå du långsamt efter, så kilar jag före. Acrolinium roseum! Acrolinium roseum!»

Inkommen i blomsterhandeln ser Aslög, att tulpanerna ligga kvar.

»Tog han dem inte», frågar hon och pekar på blommorna.

»Nej, han sa', att jag gärna kunde behålla dem. Han hade fått en vi-, en vi-, ja, jag vet inte, vad det var för slag — nånting på »sjon», när den gick över, ville han bara ha azalean. Men han betalte ändå.»

»Det var väl vision han sa'. Jaså han hade för-

stånd på att betala. Ja, de brukar bara vara delvis omtöcknade.»

»Du milde tid; var han från dårhuset?»

»Alldeles säkert», nickar Aslög kallblodigt, varefter hon tar sin påse med blomsterfrön och går.

»Nu ska vi njuta våra dygders lön, innan vi far hem», säger hon glatt till Karin. »Först äter vi oss storkmätta på bakelser på kondis, så köper vi en ask cigaretter, och så koxar vi efter i hotellträdgården, om där är i ordning, och om det finns några bekanta, för då törs jag inte dricka kaffe där och absolut inte röka cigarett. Det tycker nog inte mor om, att jag gör alls, men tack vare fars ungdomsodyssé till Japan där alla röka, är han fördomsfri i det fallet, och låter mig få ett bloss då och då. Wera är ju så hemskt kvinnlig, så hon skulle visst inte vilja röka, och Åse är ett helt år yngre än jag och litet till, så hon måste vänta.

Konditoriet skattades grundligt och med den erövrade cigarrettasken i beredskap, rekognoserade Aslög förhållandena i hotellträdgården. De voro i allo gynnsamma. Bord och stolar prydligt vitmålade, blänkte mot den ljusa grönskan, och på småstadssätt var planteringen ordnad med en mängd små bersåer, alldeles som fågelbon, där ställets olika flyttfåglar kunde vila ut.

I en berså med bristfärdiga syrenknoppar sutto två åldriga damer med var sin virkning och en kaffekopp framför sig. De hade svept in sig i grå ull-

sjalar, vilka som domnade flädermusvingar föllo ned mot soffans spjälor.

I en annan berså satt en gammal borgare och läste *Östgöta Correspondenten.* Han hade druckit öl, men nu var glaset tomt och flaskan likaså. Det oaktat föreföll han orubblig.

»Standardworks», säger Aslög skrattande och pekar mot de bägge bersåerna.

»Ska vi slå oss ner här?»

»Vi skulle ju vara utlänningar!»

»Ja, det var sant. Det imponerar absolut på uppasserskan. Där är hon! Pass på! Vi vilja café, merci! Deux!»

Aslög sätter upp två fingrar.

»Två kaffe», säger uppasserskan slött och petar ned håret mot ögonbrynen.

»Ja — oui! Tu desires une tasse du café, n'est-ce-pas?»

»Jaschvi, medschvi småschvibrödschvi, förschviståschvi.»

»Eh bien, tu verras, cela vient.»

Härschvi ärschvi trevschviligtschvi.»

»Mais oui, c'est charmant.»

De få sitt kaffe och tända sina cigaretter, allt under det de pladdra på, överlyckliga, när de märka de gamla damernas levande intresse. De kunna också uppfatta deras små nyfikna anmärkningar:

»Den där ljusa är nog polska, fast hon ser blaskig ut.»

»Ja, men är den andra fransyska? Jag tycker precis jag sett det utseendet förr.»

»Det tycker jag med. Konstigt, att unga flickor sitter på ett offentligt ställe och röker. En sådan oblyghet skulle *inte* bättre svenska flickor tillåta sig.»

Raska, manliga steg på den nygrusade gången distrahera de bägge chockerade gummorna. Det är herrn i den ljusa ulstern, som kommer gående. Ett stycke ifrån Aslög och Karin stannar han, och ett roat leende glider över hans magerlagda, mörkhylta ansikte. Men denna gång besvärar han dem inte alls med sin uppmärksamhet utan sätter sig strax nedanför verandan, så att han har hela den solbelysta trädgården framför sig.

Han tycks inte alls ämna beställa något, fast uppasserskan oavbrutet håller sig i hans närhet, som för att genast vara till hands.

»Han har nog bara en eller annan fix idé! Sådana får visst gå lösa», viskar Aslög till Karin, glömsk av att hon skulle tala franska. »Nu skall kanske uppasserskan ha ögonen på honom.»

»Han sitter och ritar på bordet», viskar Karin tillbaka. »Nej, nu tar han fram en skissbok. Jag tror, han fått syn på mig. Men — varför slänger du cigarretten, och varför blir du så eldröd i synen?»

»Jag tycker det här är obehagligt. Vi betalar och går nu.»

»Nej, se, så vackra händer han har och så stiliga ringar.»

»Är du färdig, Karin?»

»Jaa, men det är väl inte så bråttom. Du är en mycket värre kruka än jag.»

»Du har inte råkat ut för en galning, du. Och jag *är* inte rädd, men jag tycker det är ruskigt. Kom nu.»

De måste passera förbi främlingen för att komma ut ur trädgården, och Aslögs hjärta bultar så att hon hör dess slag susa för öronen. En stor lov gör hon för att undvika faran, men just som hon passerar, reser den fruktade sig upp och lyfter artigt på mössan.

»Pardon mademoiselle, jag hörde er tala franska med en brytning, som påminde om mitt hemlands. Skulle ni möjligen vara finska.»

»Nej», svarar Aslög tvärt och vill skynda förbi.

»Förlåt mig ännu en gång», häjdar han henne hastigt, »men skulle ni inte vilja dröja ett ögonblick. Det är något, som jag måste be er om.»

Men Aslög blir med ens skräckslagen och tar de två trappstegen upp till verandan i ett jätteskutt. Utan att se sig om efter Karin, rusar hon vidare genom den skumma förstugan och ut på gatan.

Karin är emellertid hack i häl efter.

»Vänta», ropar hon, »hör du inte, Aslög! Dom skrattar åt oss. Usch, så försmädligt.»

»Det bryr jag mig inte om. Jag betackar mig för tokstollar, som skall be mig om något.»

»Jag tror inte, han var tokig, jag.»

»Så tror jag det då. Nu far vi hem, Busse!»

Och ett par timmar senare sutto de i tryggt förvar i familjekretsen vid middagsbordet. Aslög berättade drastiskt »äventyret»; det enda hon strök, var cigarettrökningen, men allt annat kom med i den livliga framställningen.

Just som hon slutat, blev godsägaren utkallad till telefon. När han kom tillbaka, hade hans jovialiska ansikte ett mycket egendomligt uttryck av pojkaktig uppsluppenhet och påtaget allvar.

»Vi får storfrämmande i kväll, du mor», sade han, »den där unge finske målaren, som Astrid påstod hade de bästa tavlorna på hela Salongen i fjol, kommer hit. Han är släkt med Torymore, som du minns, fast den grenen av familjen hamnat i Finland, sedan en människoålder tillbaka. Varför vete gudarna, engelsmän brukar då inte vilja lämna sitt land.»

»Jo, jag minns, det var någon arvstvist», inföll fru Louise, »Astrid hade reda på det där. Hon hade ju träffat Torymore i Rom. Han är ju på hennes beskrivning en storartad begåvning trots sin ungdom, och tidningarna framhåller detsamma. Hur vet du, att han kommer hit?»

»Han sa' mig det nyss i telefonen.»

»Varifrån kommer han?»

»Från Vadstena, som han tycks beundra. Här stannar han bara över en dag för att titta på släktminnena. Astrid har väl berättat om lordens kulle. Han cyklar, och skall naturligtvis vida omkring. Men »— godsägaren ser humoristiskt på Aslög —» sa'

du inte, att den där, som skrämde dig, bröt på finska? Dåren, menar jag! Och han ritade ju litet smått också. Det skulle väl aldrig kunna vara...»

»Far», avbryter Aslög häftigt, »hur kan du vara så nedrig.»

Och då fru Louise nu ger tecken, att man får resa sig från bordet, försvinner Aslög spårlöst, ty *om* det verkligen skulle vara så, att — att hon misstagit sig, och galningen istället vore en konstnär, skulle hon skämmas ögonen ur sig.

Mor förstår sin lilla flicka och tvingar henne inte fram ur gömstället. Det vore kanske inte heller nyttigt för henne att få höra Torymores entusiastiska skildring av sitt besök i klosterträdgården, där våren samlat all sin fägring som en knoppande, blommande, doftande minnesgärd åt Birgittas skapelse. Han hade suttit i murens nisch och fantiserat fram bland alla de små bleka och resignerade nunnorna, en het, livslysten otålig Carmen med händerna fulla av de blodrödaste blommor norden har, de mest skälvande och flammande: vallmor. Han hade förflyttat sin fantasi in i julis glödande dagar, och sett nunnan stå där med sommaren i hjärta och händer, men oförmögen att gå ut i den. Men det hade varit honom omöjligt att tänka sig hennes ansikte. Han fick det för moget, för erfaret. En slump (han skulle sätta en azalea på en grav) hade fört honom till blomsterbutiken, och där hade han livslevande sett den fagraste lilla livslystna nunna, som tänkas kunde. Och han

förlorade ett ögonblick all besinning. Verkligheten vek undan för konstnärsberusningen.

Lyckligtvis sutto godsägareparet ensamma med sin gäst, när han nu beskrev Aslögs yttre med en hänförelse, som gjorde föräldrarna både stolta och generade. Slutligen kunde far inte låta bli att avbryta:

»Det var vår flickunge, ni träffade på, och hon inbillade sig . . .»

Fru Louise ger sin gubbe ett varnande nyp och skyndar att infalla:

»Aslög nämnde något om, att hennes väninna och hon sett en främling först i blomsterhandeln och sedan i hotellträdgården.»

Torymore skrattar.

»Ja, där var situationen en annan — mindre novisartad. Fröken Dorell och en blond liten modedocka låtsade sig visst vara utländskor. Jag hörde något yttrande på franska, och så drucko de kaffe och . . .»

Han tystnar; instinktivt känner han, att det är bäst att låta cigarretterna — gå upp i rök.

»Tyckte ni, att de bar sig otrevligt åt», undrar mor ängsligt.

»Absolut inte. De var glada och unga. Naturligare än jag sett några backfischar på år och dag. Men säg mig, tillåter ni mig inte att teckna av fröken Aslög i morgon? Min idé lever så frisk inom

mig, och jag vågar påstå, att det vore ett brott mot konsten att låta den dö oförverkligad.

»För sjutton», inte behövs det så mycket grannlåter för att få rita en flickunge», säger far, »det kan ju ske i morgon dag.»

»Ja, om Aslög själv vill», infaller fru Louise bestämt. »Vi ska inte övertala henne.»

»Hon blir naturligtvis smickrad», tror far.

Mor gör ingen invändning, men hon anar, att Aslög icke skall gå in på förslaget. Varför vet hon kanske icke själv. Det är emellertid något hos alla flickorna Dorell, som skiljer sig ifrån den vanliga typen. Hur fladdrande och ytlig Aslög förefaller, har hon ingenting av det lättvunna, som kastar sig i armarna på det första, bästa äventyret.

Det är Aslögs hushållsvecka, och när hon skär bröd till frukosten, kommer mor och ställer sig bredvid henne.

»Jag slipper väl äta med er i dag; mor», säger Aslög genast, »jag har tänkt jag skulle cykla till prästgården så tidigt som möjligt för att höra med tant Ester, om vi inte skulle hitta på något livat att hälsa Astrid välkommen med.»

»Just i dag, Aslög? Kan det inte roa dig att träffa Torymore? Han är absolut klok, min unge.»

»Nej mor, låt mig slippa.»

»Han har bett att få rita av dig — som modell till en liten motvillig, levnadsglad vadstenanunna.

»Nej tack. Aj!»

»Skar du dig?»

»Ja, kniven slant, men det tog inte djupt. Mor, *du* måtte väl begripa, att jag inte vill! Då skulle han förstås fråga mig om i går och tycka, att jag varit fånig och allting.»

»Antagligen frågade han, men...»

»Å, söta mor, jag vill inte. Min bästa vita klänning är så urväxt också. Finnar är så väldigt svaga för fina kläder.»

»Hur vet du det?»

»Karin har sagt det. Så, nu har jag skurit ett helt lass bröd, och nu hugger jag några skivor att stoppa i fickan. Glöm inte att visa den där Torymore lordens kulle. *Den* kan han rita av och skänka oss konstverket. *Signerat*, det är det viktigaste.»

Aslög skakar sina mörka lockar, kysser mor och ilar köksvägen in till sig för att inte möta »stollen». Nu är hon förstås övertygad om, att han *inte* är en sådan, men det skrämmer henne på ett annat sätt, nästan som en överrumpling. — — —

Karin däremot är eld och lågor. Hon klär och friserar sig ytterst omsorgsfullt till lunchen, ty hon har åtagit sig att efter den visa Torymore parken.

Med oblandad glädje betraktar hon sina högklackade, galoscherade grå mockakängor, som äro precis i stil med dräkten.

Harriet, som gärna finns överallt, där hon strängt taget inte har att göra, har behagat komma in, och en längre stund har hon åsett den vidlyftiga toaletten,

allt under det frågorna »ramlat» ur henne, som Karin uttrycker det.

»Busse vad har du i den här chäslongen, frågar hon nu och håller upp en flaska av de många Karin har i sitt dyrbara toalettskrin.

»Det heter flacon, Harriet», snäser Karin utan att se sig om, »och det är något, som du inte har med att göra i den.»

»Skall man ha't till tänderna?»

»Ja, det kanhända.»

»Eller till fina skor, det är vitt.»

»Det kan också hända.»

Nu är det en lock, som krånglar, och Karin gitter inte svara på Harriets nästa fråga:

»Är det här en tandborste?»

Medan Busse ordnar den motsträviga locken och petar fram ännu ett par små hårlänkar, vilka krusas, är det märkvärdigt tyst. Men just som Karin äntligen är nöjd med frisyren, säger Harriet tydligt ifrån:

»Nu går jag, för nu har jag ingenting att göra.»

»Ja adjö med dig. Jag tycker inte du haft något alls här att göra.»

»Joo», försäkrar Harriet och avdunstar.

Karin har smala, pärlvita tänder och ett munvatten, som gör dem ännu vitare, varför hon beslutar att hastigt borsta dem en gång till. Men var är tandborsten?

Jaså, på golvet! Det var Harriet förstås, som

inte kunnat låta den vara i fred! Usch, vad den var klibbig och smutsig! Hon fick taga en annan.

Så skulle kängorna på.

Karin stelnar av fasa. De se ut som spacklade med någon vit färg för blivande övermålning. Våta och skrynkliga, liksom bedrövade över sitt förstörda utseende stå de där.

Men nu får Karin ett av sina hysteriska anfall, sedan hon först ringt länge och uthållande.

Hon kastar sig på sängen och skriker och tjuter, sparkar och slår med knutna händer.

Ida, som hörsammat ringningen, blir så förskräckt, att hon springer in till fröken Moræn, som är närmast, och Moränen beger sig in.

»Tyst på ögonblicket», dundrar hon, »fy skäm ut Karin! Är hon från vettet tös, som lever till på det viset.»

Karin blir moltyst, och de sparkande benen falla ytterst stillsamt ned, likaså armarna. Men hon blir så altererad av den första uppsträckning hon fått i sitt liv, att hon skälver i hela kroppen, och det är henne alldeles omöjligt att resa sig, förrän en god stund efter det fröken Moræn skridit ut. Och hon orkar absolut icke visa Torymore parken, utan tillbringar förmiddagen i en vilstol i salongen.

Fru Louise tog hand om odygdspåsen, Harriet, och när denna sedermera kommer och ber om förlåtelse, är hon mycket spak.

»Gav Moränen dig ris», frågar hon försiktigt efter en stunds tystnad.

»Nej, hur kan du tro det?»

»Efter du skall sitta mjukt och det. — Far slår hårt.»

Harriet gnider sig betecknande.

Karin kunde ha lust att säga: »Det var rätt åt dig», men i detsamma ringer det till te, och konvalescenten rullas in i matrummet, där hon blir föremål för en uppmärksamhet i hennes smak.

VIII.

ÖDEGÅRDEN.

Astrid hade kommit hem och mottagits med sång från den blomstersmyckade prästgårdsverandan samt en för tillfället av Albert komponerad och utförd dans. Hon hade också träffat Barbro Berting, och en stund hade de fördjupat sig i hågkomster från Löweskölska pensionen, men den tiden låg allt för nära Barbros lyckodagar, för att icke hågkomsterna, också de gladaste, skulle ömma. Ibland hade Barbro haft en förnimmelse av att det värsta för alltid var över nu, och så var det nog också. Men hon hade så svårt att hitta ut i livet igen. Holger hade rätt i, att hon aldrig utnyttjat sina egna krafter, aldrig trampat ens den smalaste gångstig mot ett eget mål, och nu föreföll det henne så tröstlöst att försöka. Hon var ju

slagen till slant, det vill säga till värdinna uti det Bertingska huset och till sällskap åt faster Ulla. Sedan skulle hon i sin ordning bli — inte faster, men moster; möjligen lika knarrig och kinkig, medveten om, att ingen höll riktigt av henne. Barbro förstod, lärd av sorgen, att kärleken var det enda, som mjukade upp människorna och värmde deras tankar. Kärleken kunde sedan ha många olika namn som vänskap, tillgivenhet, deltagande. Hon hade en gång haft en flickvän, som hon dyrkat, och ännu blev Barbro het om hjärtat, när hon tänkte på Sonja Thomas, men denna, som blivit tidigt gift, hade så dragits med i nöjesvirveln, att hon icke hade en minut övrig för Barbro, när slaget kom.

Astrid Tolling och Barbro hade aldrig varit så intima, men Astrid, för vilken arbetets glädje och framgång betydde mera än allt annat, frågade ivrigt, om Barbro fortsatte att skriva.

»Jag vet, att tant Eva alltid trodde du skulle bli författarinna», sade hon.

»Jag duger nog inte till det, Astrid», svarade Barbro, »jag ser inte ut från mig själv tillräckligt. Jag kan inte forma en idé.»

Har du någon?»

»Ja, en gammal, men den har legat och blivit så blek, att jag inte känner igen den. Holger Boye skrev till mig för en tid sedan och ville, att jag skulle taga fatt, men det går inte.»

»Det är synd om dig. Men kanske du har ett

annat mål. Något måste man ha att se emot för att kallas människa.»

Kvällen efter detta samtal satt Barbro ånyo och stirrade med djupa, trötta och dock tankevilliga ögon på sitt gamla manuskript, men det var som om detta tyngde henne och band henne på ett underligt sätt.

Så länge det låg där framför henne, varken gott eller dåligt, men kärt för henne, därför att det tillkommit under hennes lyckligaste tid, och därför att det kanske var minnet av en dröm, som aldrig skulle gå i uppfyllelse, så länge var hennes fantasi vingstäckt och kröp sjuk omkring de redan skrivna sidorna.

Detta började hon äntligen förstå. Hon hade frågat Astrid:

»Lyckas du alltid i ditt arbete?»

»Nej visst inte», hade Astrid svarat, »ibland är lerklumparna obstinata, och ibland får jag bara fram småkrafs, som jag inte gitter utforma, men då erinrar jag mig alltid Snoilskys slutstrof i dikten om Benvenuto Cellini. Han säger, att det gäller »i liv och konst att nå *helgjutenheten*. För det får man offra allt halvt och ofullgånget.»

Det svaret ekade oavbrutet för Barbros öron, och hon lät de smala fingrarna, vilka under hennes uppväxttid haft så svårt att hålla sig stilla, glida över manuskriptet, fram och åter, medan tankarna fladdrade. Hon tänkte på pristävlingen i Hemliv, och hon änglades vid föreställningen om att lämna in en novell. Det

vore väl nästan säkert, att den skulle refuseras. Förlovningstiden, då hon skrivit en och annan gång, därför att hon icke kunnat låta bli, kom för henne. Hon mindes en kort skiss, som hon en hel vecka burit innanför blusen i avsikt att be sin fästman läsa den, med hon vågade aldrig och ändå brände önskningen henne på tungan. Hon tyckte själv, att hon lyckats ovanligt bra. Det var både flykt och mening i skissen. Slutligen hade hon varit nog barnslig att bläcka ned högra tummen och pekfingret för att han skulle få anledning att nämna hennes författarskap. Men den listen misslyckades. Han hade endast sagt:

»Usch, så du ser ut. Gå och tvätta dig!»

Holger Boye och gamla, rara mormor hade varit de enda, som verkligen brytt sig om hennes skriftställargry. Hennes övriga bekanta — utom kanske tant Eva Löwesköld — hade betraktat det som en nätt sällskapstalang. Mormor kunde hon aldrig mera gå till för att svalka huvud och hjärta och för att få uppmuntran. Hon var ju borta för alltid. Och Holger! Det var inte som förr dem emellan, sedan hon förstått, att han höll av henne på ett annat sätt än hon trott. Hon skulle nödgas tänka på det, när de träffades och bli stel och tillbakadragen. När hon bara hade sin gamla vänskap att ge, nästan lika skolflickaktig och självisk som den alltid varit, kunde hon icke besvära honom med sina intressen.

Och ensam — ensam var Barbro Berling endast en het längtan, ett oroligt sökande.

Hon river tankspritt en flik av manuskriptet. Det är så gott att fortsätta. Det blir aldrig till något. Dumma, barnsliga sidor! Ritsch, ratsch med er. Där hittade hon i alla fall en liten vacker stämningsbit. Skulle hon spara den för förödelse? Nej, i flagor alltihop och sedan ut med det i sjön. Så vore hon åtminstone fri. Holger Boye hade inte menat det så, men han förstod sig bättre på att brottas med svårigheterna.

Morgonen därpå beger Barbro sig nedåt sjön, där hon kastar ut manuskriptflagorna som en flottilj av skeppsbrutna flarn.

Med en sugande känsla av tomhet och dock lättad, fortsätter hon vägen längs stranden mellan susande aspar och behagfullt grönskande björkar. Man är i juni nu, och de sista gullvivorna ringa ut våren, medan blåklockorna ringa in sommaren, och vildrosornas jungfrufägring fyller skogarna. Hagtornens skira, vita blomsternät spännas ut över taggiga snår eller är det älvadrottningens vita korallhalsband, som hon kastat av sig under dansen i juninatten?

På stranden mitt emot blånar ett berg, högt och barrskogsbevuxet. Det reser sig som en rakvuxen jätte upp ur vattnet, och jättens ögon äro två stora gläntor, genom vilka sol och himmel titta fram. De buskiga ögonbrynen äro yvigt, otillgängligt blåbärsris.

Plötsligt hör Barbro en cykelklocka bakom sig och undrar, vem som cyklar på den här smala, slingrande stigen, vilken visst för det mesta får vara i fred

för människorna att döma av gräset, som kläder den här och var i saftiga tuvor.

»Hallå», ropar en klar, djup flickröst, och Barbro vänder sig om. Åse kommer cyklande i röd toppamössa och vit bomullsklänning. Framför sig på styrstången har hon en korg med diverse innehåll.

Litet längre bort uppenbarar sig Tordis, också hon på cykel, barhuvad, med det röda håret flammande i solen, fräknig och kisande. Hennes klädsel kunde vara oklanderligare, men man har nu på våren blivit van att se Tusse i »arbetsdräkt», då hon är i verksamhet från morgon till kväll ute i jorden, och alla kalla henne »Trädgårdsmästaren», en titel, som hon med stolthet tar emot.

Också hon har en försvarlig packning på cykeln, och det ser allt som oftast ut, som hon skulle fastna i den smala passagen.

»Hej på dig, Barbro! Vart skall du ta vägen», frågar Tusse.

»Ja, den, som det visste», svarar Barbro tankfullt.

»Kom med oss», föreslår Åse, »skall du få se något stiligt. Vi kan ändå inte cykla längre, Tusse, här är så väldigt mycket rötter och stenar.»

»Ja, det börjar bli joksigt», medger Tordis och följer Åses exempel att hoppa av stålhästen. »Den andra vägen är betydligt bättre.»

»Och betydligt längre», svarar Åse på sitt alltid något allvarliga sätt. Hon kan hastigt och nästan oväntat flamma upp i häftig vrede, och då vara omöj-

lig att styra, men för det mesta går hon lugn och säker sin egen väg och sina egna ärenden utan att förarga någon och utan att behöva jämnårigas sällskap.

I början hade Tordis och hon drabbat samman ganska eftertryckligt, men sedan förenades de så starkt i gemensamma intressen, att de blevo de bästa vänner. Deras enda tvistoämne numera var Ruffs och Pricks intelligens. Tordis påstod att Ruffs begåvning var fenomenal, och Åse bevisade »med fakta», att Prick rett sig i de märkvärdigaste situationer.

»Ska ni långt», undrar Barbro tvekande.

»Nej, bara en liten bit till. Kom med. Vi ska bjuda på frukost, och du får se något, som du blir pinförtjust i», lovar Åse.

»Ja, det blir du, och det kan hända, att jag bjuder dig dit en gång i världen, när det blir mitt — *mitt* eget kungarike», säger Tordis.

»Det där låter ju mystiskt och intressant», skrattar Barbro, »så jag följer väl med, efter jag får. Ska ni göra nytta där också?»

»Det kan du sätta dig på», nickar Tordis», vi ska vara där hela dagen.»

»Inte jag», infaller Åse, »jag har inte tid. Jag måste läsa franska till examen i övermorgon.»

»Det bryr jag mig inte om. Moränen knorvar mig i alla fall, och jag kan reda mig utan franska», säger Tordis. »Jag vet, vad jag skall bli så.»

»Trädgårdsmästare», förmodar Barbro.

»Stämmer! Jag har skrivit till pappa och mamma, att det är bestämt.

Först stannar jag här på Hällesund ett år till och praktiserar. Sedan får dom skicka ut mig till England och Holland, och när jag kommer igen . . .»

Tusse tystnar och knäpper energiskt och belåtet med fingrarna.

»Har du din framtidsplan klar ännu längre», frågar Barbro smått beundrande. Fulingen ser riktigt rar ut i sin trygga glädje.

»Ja, nog vet jag, vad jag vill, må du tro, men det kniper med kovan för vi är inte så där rika som Karins pappa och mamma, och det blir nog kvistigt att få dom därhemma att släppa till slantar, så att jag får vara utrikes, och mer än jag tigger mig till ger de mig inte. Men i värsta fall tar jag plats som trädgårdsmästare och sparar ihop av min lön till *det*.»

»Du behöver inte kalla det »det», Tusse, skrattar Åse, »du har ju döpt det till *Paradiset*, och här är det.»

Framför de tre flickorna utbreder sig en sluttande solbelyst ängsmark med vajande högt gräs och majestätiska, vitstammiga björkar samt små stenrös med saftiga, yppiga ormbunkar. Nedanför ängen vidtager en skinande vit och fast sandstrand och från denna har tydligen en gång lett en nu igengrodd väg upp till en liten rucklig röd stuga, omgiven av en förvildad trädgård med krokiga, mossbelupna fruktträd och risiga bärbuskar.

Ödegården

Dörren in till en smal och trång förstuga står öppen och saknar lås. Endast i det ena av fasadens två fönster finns det glas. Stugan tycks i åratal ha stått obebodd, men den lilla utgården har det härligaste läge och vegetationen är sydländskt frodig. Vildrosorna täcka ymnigt, nästan som en häck av crimson ramblers det murkna staketet och ur trappans håligheter sticka förvildade iris upp sina förnäma stänglar med blå blommor.

Från en skuggig plats invid den ålderdomliga brunnen skimrar det vitt av doftande liljekonvaljer och ut och in i det rostiga brunnskaret flyga sländor och fjärilar, medan humlorna surra tungt i en övergiven syrénberså.

Barbro står alldeles betagen av denna konstlösa, drömmande, ljusa fägring, och hon måste le vemodigt åt svalorna, vilka förtröstansfullt byggt bo under den skröpliga takåsen, alldeles som ville de bringa lycka åt ett litet hem därinne. Vad visste de om tomheten?

»Ja, här är Paradiset», utbrister Tordis med övertygelse, »och det omfattar minsann ett helt tunnland bördig jord, så det går inte av för småhackor. Gården lyder under Hällesund, men morbror Herman har lovat mig få friköpa den, när jag blir stor. Och då skall jag anlägga en förstklassig trädgård.»

»Hur kommer det sig, att ingen bor här», frågar Barbro.

»Far har inte brytt sig om att ställa huset i ord-

ning; det ligger så avlägset, att ingen gärna vill ha det», upplyste Åse. »Vi ha brukat göra sommarutflykter hit och plocka smultron, och i år ska Tordis och jag överraska de andra med ett prima smultronland. Vi ska just skära av plantorna på utlöparna i dag och sätta dem. Tordis tänker också flytta hallonbusken därborta och plantera ut rotskotten. Men jag ägnar mig bara åt smultron, frukost och — franska.»

»Vad skall jag göra då», frågade Barbro.

»Du kan taga hand om matkorgarna och duka fram.»

Tordis gav denna order från smultronståndet, där hon intaget en position, vilken kan betecknas som »pösande bakverk».

Barbro tar korgarna med sig och går in i stugan. I det ena rummet finns en spjälsoffa med ett brokigt lapptäcke över, samt ett stort klaffbord. På en dammig hörnhylla upptäcker Barbro också en nött salmbok med gammalmodiga spännen. Den hade troligen blivit glömd vid flyttningen, när den, som innehaft stugan, drog sina färde.

På det första bladet står med oövad stil och stora, fumliga bokstäver:

»Kajsa Lisa Andersdotter,
som geck til Herrans Bord för första gången
Palmsöndagen år 1850.
Sv. Psalmboken numero 434, v. 2, 3.

Ofvanbemälta Kajsa Lisa gefte sig i Guds Namn den 10 juni år 1854 med torparen under Hälesunn Anders Olsson.»

Några vidare anteckningar bevarade icke den bortglömda boken, men troligen hade Kajsa Lisas spinnrock stått framför den öppna spisen och snurrat flitigt om vinterkvällarna, medan fader Anders satt bredvid på kistan och slöjdade, kanske en vagga och längre fram både trähästar och kälke. Under tidiga sommarmornar ljöd väl också det glada, trägna dunkandet av Kajsa Lisas vävstol, och svalor kvittrade då som nu under takåsen.

När Barbro dukat bordet med den rikligt tilltagna matsäcken och ropat in flickorna, berättade hon om sitt fynd av salmboken.

»Ja, nu kommer jag ihåg», sade Åse, »att far talat om, att det i hans ungdom bodde en torpare här, som hette Anders Olsson. Han vann på lotteri och reste till Amerika med hela sin familj utom en gift son, som var på fabrik i Stockholmstrakten. Det var nog de sista, som ha bott här.»

»Kommer de tillbaka om sju år, kan de ge sig katten på, att de inte ska känna igen sig, för då är det jag, som regerar här», försäkrar Tordis förhoppningsfullt. »Nej, pass Mante», varnar hon Åse, »drick inte ur all mjölken. Jag skall ha litet kvar, för jag tror inte ni ser mig förrän i kväll. Det är tur, att

morbror och moster och Wera är bortresta; jag vill nämligen hålla på i ostörd ro i Paradiset.»

»Men du lovade komma hem till middagen, Tusse», säger Åse förebrående.

»Det var då det. Nu ser jag, att det blir tillräckligt med mat över, så jag fritar mig från löftet.»

»Jag kunde verkligen också ha lust att stanna.»

Barbro ser sig omkring som placerade hon ett skrivbord och en stol.

»Du kan komma igen», inbjuder Tordis, »i dag har jag just inte tid med dig. Men du är välkommen en annan gång, när jag fått bort ogräs och bråte. Här är åtskilligt att göra», tillägger hon belåten.

»Skall du gå ensam och rota hela dagen», frågar Barbro, vilkens erfarenhet av ensamma timmar är föga glad.

»Ensam? Ja, det är sant, det skall väl kallas så, men jag *är* det inte. Jag pratar med allting omkring mig och sjunger så högt och så falskt jag vill, och visslar och mojar mig av glatta laget. Mig skall då ingen orm få ut ur paradiset, det är ett, som är säkert.»

»Du ämnar kanske stanna kvar över natten», skämtar Åse.

»Alldeles omöjligt är det inte. Hörs jag inte av, kan ni ju titta hit med sängkläder vid tiotiden.»

»Nej, men jag skall komma och hämta dig omkring åtta, ifall jag får», föreslår Barbro. »Jag har förälskat mig i din blivande domän, Tusse.»

»Det kan jag väl tro, och jag har ingenting emot ett litet hämtningsäventyr, men före nio får du inte visa dig. Hon är ju över elva nu, och jag har hemskt mycket att göra.»

»Får jag låna din cykel hem, om jag hämtar dig med Beauty i kväll. Den kan jag köra.»

»Ja, det blir bra, men du kan inte komma ända fram med häst. Åse får visa, var du skall binda den. Det var väl finurligt av mig att säga nere i köket, att Astrid och Albert skulle möta oss här, så fick vi massor av god mat.»

»Ja, jag undrade väl jag både på kvalitet och kvantitet för en vardagsfrukost», säger Barbro. »Du har minst hälften kvar.»

»Oroa dig inte, det går nog åt», lugnar Tordis henne.

IX.

RÖTT HÅR OCH RÖTT HJÄRTA.

Tusse har hallåat ett sista muntert adjö åt Barbro och Åse, vilka cykla stora vägen hem, och nu arbetar hon ivrigt med smultronplantor och ogräs, ömsom visslande och ömsom sjungande som vore den vanvårdade trädgården den gladaste lekplats.

För att kunna taga sig en bit, när det passar, har hon maten framdukad på bordet. Det går som ett huj att slänga sig över fönsterkarmen och »hiva»

till sig en kall potatis, en smörgås eller en ägghalva. Att hon skulle sätta sig och äta ordentligt, är det inte tal om.

Med jordiga fingrar stryker hon undan det ostyriga håret, när det kittlar henne på näsan eller petar henne i mungipan, annars får det hänga tovigt och slarvigt flätat. Det märks på det håret, att ingen hand smekt det, och att inga allt förskönande modersögon vilat på det. Men Tordis är van att vara försummad och tycker, att det är bra mycket trevligare att vara i fred än att höra »det eviga kältet.» Moster Louise har förstås ett annat sätt, som gör Tusse ganska foglig och åtminstone ibland villig att bli »hygglig», men fort går det inte, vad Tusses ordning och pli beträffa. Hennes många ovanor äro för ingrodda, och hon är dessutom för kritiskt medveten om sitt ofördelaktiga utseende för att bry sig om att hjälpa upp det.

»Jag är i alla fall 'eldsvådan'», svarar hon gärna trumpet, när moster vill förmå henne att ordna håret och att hålla sig ren om hals och öron, något som Tordis hyser storslaget förakt för.

»När ditt hjärta blir riktigt rött och varmt och vänligt, märker du inte, hurudant håret är», försäkrar då moster. »Likgiltighet för sig själv och andra är det farligaste av allt.»

I denna stund är Tordis emellertid så fullkomligt lycklig, att hon utan gensträvighet skulle taga hela världen i famn, och hon sjunger så att ekot skallar i berget:

»Det är härligt att vara en vandrande gesäll . . . .»

Varm är hon, så att svetten lackar, och ett ögonblick rätar hon på sig och vilar. I detsamma hör hon ett stönande och jämrande ljud från strandstigen. Det är en darrande, visst mycket gammal kvinnoröst, och det låter som om inga ord, bara en entonig klagan skulle orka fram.

»Oj, oj, oj,» ljuder det oavbrutet.

Om det varit ett djurläte, skulle Tordis troligen känt det innerligaste medlidande och blixtsnabbt gjort sig underrättad om vad, som stod på. Nu krävdes det en smula övervinnelse för att hon skulle lämna det kära trädgårdsarbetet, men då jämmern fortfor, gjorde hon det och sprang nedåt sjön. Att vara rädd eller inbilla sig att något övernaturligt drev sitt spel, låg icke alls för Tordis. Hon fann det alldeles naturligt, att hon skulle få se en vithårig tiggargumma, som fallit omkull. Förmodligen hade hon snavat på den trasiga kjolen, vilken var uppfläkt över knät, och stort mera än kjolen och den smutsiga koftan hade väl inte gumstackaren på sig, ty benet syntes bart och blodigt genom revan.

Tordis försökte lägga ett förband av sin näsduk, som hon blötte i sjön och flickornas serveter samt duken, som hon band hårt om. Men den gamla såg så eländig ut, att Tusse trodde hon skulle dö under behandlingen.

Nu jämrade hon sig inte längre utan halvlåg i

gräset med slutna ögon. Så fort förbandet var lagt, hämtade Tordis ett glas mjölk. Gumman föreföll alldeles utsvulten. Visserligen höll hon ett litet knyte i handen, som kanske innehöll några hoptiggda brödbitar, men de voro nog för hårda för henne. Rörande rädd om sitt knyte var hon emellertid. När hon mödosamt sväljt mjölken och slagit upp ögonen, var det på det storrosiga knytet hon först fäste den skumma blicken. Men sedan fortsatte de matta ögonen sin färd uppåt sluttningen och fram till stugan, och hon mumlade:

»Jag kom hem te sist.»

Tusse betraktade förvånad den skyddsling hon ofrivilligt fått, och vilken tycktes vilja göra henne rätten till Paradiset stridig. Kunde det vara den där Kajsa Lisa Andersdotter, som rått om salmboken, och som »gefte» sig med Anders Olsson?

»Ho vell väll int' hjälpe mig ett granne», gnällde gumman bedjande. »Ja' ä' int' go te lirke mig oppför backen själver.»

Nyss hade hon ju knappt förmått få fram ett ord, så hon hade kryat på sig underbart, tyckte Tusse, men att få henne upp till stugan, dit hon tydligen ville, skulle allt bli knogigt.

»Jag tror inte det går», sade hon uppriktigt.

»Vasa! Ä ho' oginer? Ho' bor väll där, kan en vete, men dä har ja' mä gjort i min dar. Ock, ock, ock, ja. En had'et gött.»

De rödsprängda, blacka ögonen fyllas av tårar,

och rösten blir så tunn, att den liksom försvinner inne i den vissna, tandlösa munnen.

»Här är käppen», säger Tordis, »stöd sig på den med ena handen och tag mig under armen. Låt mig bära knytet.»

»Nej, nej, inte knytet», flämtar gumman, som efter några misslyckade försök äntligen med Tordis' hjälp kommer på benen, och med käppen och knytet i högra handen och på vänster sida kraftigt stödd av lilla knubbiga Tusse, hasar sig snigellångsamt upp mot ödegården, där vildrosor och konvaljers doft samt svalornas kvitter hälsa den gamla välkommen.

Hon orkar inte tala under färden. Pustande och stönande släpar hon fötterna i de trasiga kängorna steg för steg.

På förstugukvisten är hon nära att falla. Hon kan icke lyfta det skadade benet, men Tusse tar henne om livet och får henne en sekund från marken. Ett tolvårs barn skulle vara tyngre än den utmärglade tiggerskan, vilken till sist hamnat i soffan vid det dukade bordet.

»Mat», mumlar hon begärligt.

»Ja, var så god», uppmanar Tordis gästfritt.» »Jag har kaffe med. Det skulle kanske smaka.»

Hon skriker av alla krafter, ty gumman är tydligen lomhörd efter hennes oupphörliga »vasa» att döma.

»Kaffe! Å, Gu' signe! Det va' rart.»

De orkeslösa gamla händerna gripa om koppen,

som Tordis slagit i, men darrande falla de tillbaka ned på bordet, och Tordis för drycken till gästens mun.

Hon matar också tåligt den gamla med smörgås och ägg. Det går så långsamt och snubblande för de slappa gommarna att tugga, men Tordis har ett av sina sällsynta anfall av ömhet och jollrar vänligt, som om hon skulle vårda ett sjukt djur.

Vad hon därefter skall taga sig till med stackaren, undrar hon. Soffan är så hård att ligga på. Hon får försöka riva av gräs och ormbunkar i en fart. Till huvudkudde duger nog lapptäcket ihoprullat, och hon kan breda trädgårdsförklädet, som Åse lämnat kvar, över henne.

Tänkt och gjort. Hon ilar ut och återvänder med ett väldigt fång friska ormbunkar, som hon breder ut på soffan. Och så den improviserade huvudkudden.

»Försök nu sova litet», skriker hon; »jag skall gå till Hällesund och skaffa skjuts och någon hjälp.»

»Jag vill inte härifrån», piper den matta rösten. »Ho' ska vete, ja' har bott här i tretti år, ända te vi reste te Amerikat. Där va' vi i fem år, och så sulle vi kommit på fattighuse, när vi kom tillbaks, men dä ville inte son min, och vi kom te hanses iställe — som värre va. — — — Där dödde Anders ifrån mej och jag ble' etter; och inte skicka' barna mig nå't från Amerika, och te sist, ble' ja' så gött som körder ur huse hos son min — — — och nu har ja' tiggt

mig fram i tretton år. — — — Ja' ä så gammal och trötter! — — — Å Herre Gud, va' ja' längtat hem.»

»Är det Kajsa Lisa Andersdotter», ropar Tordis henne i örat.

För första gången drar ett irrande ljust leende över det skrynkliga, väderbitna ansikte.

»Å Herre Gud ja, så kallte dom mej förr. Hur vet ho de', barn lella?»

Tordis tar salmboken från hyllan, öppnar den och pekar på det skrivna namnet i den, under det hon ropar:

»Godsägare Dorell har talat om, att här bodde en torpare Anders Olsson, som var gift med Kajsa Lisa Andersdotter, och att de rest till Amerika. Sedan dess har huset här stått obebott.»

Gummans bengula, skälvande händer draga salmboken mot det insjunkna bröstet som vore den ett levande väsen, hon återsåg efter långa saknadens år.

»Ack, vad jag minns», viskar hon, allt det vackra och löckeliga . . . En va onger den tia. Ock, ock, ock, va' här va grant den sommaren Anders och ja' flötte hit. Och se'n kom barna och så geck årena, och stuga va fuller av glädje. Vi sulle allri krossat Atlanten.»

Den gamlas språk hade tagit intryck både av vistelsen därute i fjärran västern och av de flackande tiggareåren. Dialekten hade lånat här och var, men kärleken till hembygden hade icke blekts bort. Tro-

ligen hade hon vandrat med den röda stugan till mål hela tiden.

Och Tordis, som just icke annars är vältalig, och som aldrig gör sig besvär att sätta sig in i andras tankar, smeker barnsligt ömt den gamlas kalla händer och berättar enkelt och varmt om hur mycket hon också håller av torpet och trädgården och den stora, soliga ängen. Till ingen har hon så utförligt och glatt anförtrott sina planer att bygga och bo här och att göra den förvildade trädgården till den vackraste i hela världen.

Att få skrika ut sina innersta tankar är nästan en njutning för Tusse. Hon har så ofta blivit tystad, därför att »det låter så illa att skrika». Detta är en obestridlig sanning, speciellt beträffande Tordis, vilken nu är i målbrottet, varför rösten låter som en liten gottköpsorgel, behandlad av en oövad spelande.

För gumman är det dock visst den ljuvligaste musik. Hon ligger utsträckt på den smala soffan med knytet tryckt intill sig och salmboken vilande mot bröstet. Ögonen ha fallit igen, men det är ändå tydligt, att hon icke somnat utan lyssnar med hela sin fattiga själ återspeglad i det magra, härjade ansiktet.

»Gu' signe», mumlar hon ibland. Gu' signe!»

Men slutligen tar trötthetten överhand. Dragen slappas och den korta, flämtande andhämtningen tillkännager, att Tusses gäst somnat i sitt gamla hem.

En stund sitter Tordis kvar på soffkanten, medan

hon funderar på, hur hon skall göra, om hon skall springa strandstigen till Hällesund och trots gummans bön att få stanna, där hon är, laga, att hon kommer till herrgården. Det är nog troligt, att hon borde undersökas av doktor också, och då skulle det telefoneras efter honom. Hon reser sig villrådig.

»Gå inte», kvider den brutna, gamla rösten genast. »Lilla barn, don't gå along.»

Tordis sätter sig igen och stryker lugnande över Kajsa Lisas hårtestar.

»Nej, jag skall stanna.»

»Och tala mera . . .»

»Ja.»

Tordis börjar igen att berätta om smultronlandet, som hon gjort i ordning och om vildrosorna, som lysa så röda. Så springer hon ut och bryter några syrenkvistar, vilka hon lägger hos gästen.

»Lilla barn, ho' ä' ackurat en Guss ängel!»

Tordis får med ens stora tårar i ögonen, och hjärtat sväller så underligt. När i detsamma en länk av det »otäcka» håret faller ned mot kinden, mines hon moster Louise' ord om det röda håret och det röda, varma, vänliga hjärtat, och Tordis tänker, att hon egentligen aldrig känt av sitt hjärta förrän nu, och aldrig så litet som i dag frågat efter, att hon var fulingen.

Kajsa Lisa Andersdotter slumrar till igen, och nu börjar den lätta juniskymningen, som endast är aningen om skuggor och mörker, breda sig över det lilla

låga, nakna rummet. Fåglarnas sista lilla godnattkvitter, innan de somna i boet, är det enda, som stör tystnaden, men som en naturens hymn stiger doften av all försommarens härlighet upp mot rymdens klarhet. In i den förfallna, röda stugan tränger också den balsamiska luften mild och ljum, full av aftonfred.

Om en halvtimme senast skall Barbro komma, räknar Tordis ut, och då får väl hon bestämma, hur det skall bli med gumman. För sin del har Tordis inte det minsta emot att stanna hos henne i natt, bara hon inte dör, för det vore förstås ruskigt. Men nu ser hon ganska kry ut, fast hon har svårt att få riktig ro.

Kajsa Lisa famlar med handen:

»Knytet», mumlar hon ängsligt.

»Det är här.»

Och Tordis lägger den gamlas fingrar om det.

»Son min ä riker karl, han och kallas direktör.»

»Det var ju fint.»

»För fint te gamlemor. Han velle int' vet' åv mej, no, no.»

Tusse klappar gummans arm.

»Men nu har Kajsa Lisa kommit hem.»

»Ja, little barn, d'ä' gött! Ho ä' för rar.»

Tordis blick faller på salmboken, och hon kommer ihåg, att det stod ett salmnummer antecknat på första sidan. Det hade väl en gång varit Kajsa Lisas käraste salm. Varsamt tar hon boken och söker upp 434.

Hon frågar inte, om hon skall sjunga, börjar endast med sin oskolade flickstämma:

Trygg i Din vård jag lämnar mig,
när solen från oss flyr.
Och gladligt skall jag prisa Dig,
när dagen åter gryr.

Men om det stilla dödens bud
i denna natt jag hör.
Det är min tröst, att Din, o Gud,
jag lever och jag dör.

»Sjong'et en gång te'.»

Och Tordis sjunger bägge verserna om igen. Det hörs ända ut på vägen, där Barbro just binder Beauty vid en grindstolpe. Vad vill det säga, att Tusse sjunger salmer, undrar hon. Men när hon genom fönstret tittar in i rummet, där en sista stråle kvällsol glider gyllenröd över den trasiga tapeten, stannar hon som inför en sällsamt innerligt och enkelt framställd tavla av livets morgon och afton, dess början och slut.

Tusse förefaller henne så märkvärdigt förskönad med skimret av barnsligt rörande allvar över det runda ansiktet och med solstrimman, som guld över hjässan.

Nu tystnar sången, och Tordis lägger boken ifrån sig. Det är så stilla i kammaren; Kajsa Lisas blinkande, vaxgula ögonlock slutas tryggare än förut. Hon somnar med salmens goda ord i trötta tankar.

Tordis breder trädgårsförklädet bättre över hennes

fötter. När hon sedan tillfälligtvis ser mot fönstret, observerar hon Barbro och kommer ut till henne.

»Det är Kajsa Lisa Andersdotter, som ligger därinne», upplyser hon, och så fortsätter hon att berätta om den gamla stackarens livsöde allt vad hon själv vet samt slutar med ett vädjande:

»Du tycker väl inte heller vi ska flytta henne från Paradiset.»

»Nej, det vore synd», svarar Barbro, »jag tror, hon har det bäst här. Men vi får skaffa en säng och sängkläder och läkare. Nu har både tant Louise och farbror Herman kommit hem, och vi måste fråga dem, hur vi ska göra. Åk du hem och förklara alltsammans. Du kan behöva få te också. Jag stannar här under tiden.»

»Men om min gumma vaknar, blir hon ledsen över, att jag schappat.»

»Jag skall säga henne, att du kommer snart igen.»

»Det kan du lita på, att jag gör också. Barbro! Det är väldigt konstigt, men jag tror aldrig, att jag brytt mig så riktigt om någon som om Kajsa Lisa. Jag skulle vilja ha henne här hela sommaren och pyssla om henne. Hon skulle bli friskare förstås och kunna gå och titta sig omkrig.»

»Det kan ju hända, det blir så», säger Barbro uppmuntrande och nickar adjö åt Tordis, som nu sätter av likt ett raskt trillande nystan.

Barbro går in i kammaren och sätter sig på fönsterkarmen. Ibland glider hennes blick i djupt frå-

gande vemod över den gamla tiggerskans fårade ansikte med des stämpel av svält och nöd och smärta.

Och hon minns, att hon en gång för tre år sedan stått i den stora, ljusa allmänna sjuksalen på Sabbatsberg. Det var hennes skyddsling, lille Viktors mamma, som låg i den snygga, vita sängen, där hon äntligen funnit fred undan fattigdom och umbäranden.

Då hade Barbro ansett döden som en fiende och hoppats på livet. Men döden kom som en god vän till den utslitna arbetarehustrun. Barbro och Holger Boye hade varit hos henne till det sista.

Och när allt var slut, hade Barbro brustit i gråt.

Som om Holger, den trofaste vännen, också i denna stund varit närvarande, känner hon hans arm om sig då som nu och hör hans vanligen så muntra röst, djupt allvarligt yttra desamma orden som sjuksalen:

»Du lilla Bab! Döden är barmhärtigare än livet.»

Och hon viskar ut i juniskymningens blå dunkel:

»*Nu* tror jag dig, Holger.»

X.

EN, SOM VET, VAD HON VILL OCH EN, SOM ALDRIG VETAT, VAD HON VELAT.

»Tusses gumma», som hon hädanefter kallades, kvicknade verkligen vid, och benet blev så pass bra, att hon kunde stulta omkring utanför stugen, när hon höll Tusse under armen.

Det ena rummet hade blivit i ordningställt åt den gamla med både en god säng och en bekväm stol. Fru Louise hade också tyckt, att det var synd att flytta henne, och doktorn förklarade, att det skulle hon nog inte tåla vid. Det var hennes rörande glädje över att vara i det kära hemmet, som höll henne vid liv en liten tid.

Tordis bar till henne mat och tiggde sig till att få stanna hos henne om nätterna. Moster Louise förstod detta ungflicksvärmeri för det hjälplösa, och gav systerdottern långt större frihet än Tusses egen mamma skulle gjort. Bara man riktigt av hjärtat vill något gott, är man missionär av Guds nåde, resonnerade moster.

Någon tacksammare än Tusses gumma kunde inte heller tänkas. Fick hon sitta i stolen med Ruff i knät och det mystiska knytet vid fötterna — det var hennes fixa idé att stoppa brödkanter och de slantar godsägaren gav henne i det — samt med utsikt åt Tusse, vilken oförtrutet arbetade i trädgården både med grep och spade, var hon storförtjust.

Det enda, som kunde få Kajsa Lisa orolig och vresig numera var, när någon antastade det storrosiga knytet. Till och med Tusse råkade i onåd, om hon vågade flytta det utom räckhåll för ägarinnan, och det hjälpte inte, att Tusse skrek henne i örat, att hon sprack av nyfikenhet, om hon inte finge veta, vad det var i det. Gumman bara hötte åt henne med käppen och såg bister ut.

En, som vet, vad hon vill, och en, etc. etc.

En dag i juli, då Kajsa Lisa satt på sin vanliga plats utanför stugan och slickade solsken, föll hon plötsligt så besynnerligt ihop, och Tordis ropade åt Åse, som just skördade de första hallonen att cykla till Hällesund och telefonera efter doktorn. Först hjälpte dock de bägge flickorna den gamla i säng, och fastän det dröjde ett par dagar, innan döden kom, steg hon aldrig upp mera.

Fru Louise skaffade en sköterska, men Tordis satt ändå i flera timmar i sträck hos sin skyddsling, vilken var vid fullt medvetande. En kväll, när mest hela familjen från Hällesund var samlad i Paradiset, blev hemligheten med knytet uppklarat.

»Ho' ska ha det, gullebarne', sade Kajsa Lisa och räckte det mödosamt mot Tordis. »De' ä' mitt var every smul, och ja' sulle hatt 'et te leve åv, när ja köm hem. Men nu feck ja' rikeligt ändå, och nu vell ja' göre vetterligt som min yttersta velja, att ho', gudsängeln ska hat't te' bruka på jolen här, all right.»

Detta blev den gamlas sista ord. Samma natt dog hon.

Knytet öppnades och innehöll — många mögliga brödkanter, men dessutom åtskilliga smutsiga, tummade sedlar samt silver- och kopparslantar, ordnade i rullar och inlagda i tidningspapper.

Den kringirrande tiggerskan hade sparat och försakat, gömt och hoppats, alltjämt med tanke på hemmet. De hopräknade pängarna representerade ingen stor summa, endast några hundra kronor, men Tordis

såg på sin egendom som hade den varit en guldgruva.

»Är de riktigt mina», frågade hon.

Morbror Herman föreföll litet tveksam, men moster Louise sade bestämt:

»Ja, Tusse, *riktigt* dina.»

»Får jag cykla till Vadstena i morgon, moster?»

»Ja-a. Jag vill nog gärna veta ditt ärende, Tusse.»

»Jag skall sätta in mitt kapital på banken.»

»Ska du det. Ja, det vill jag inte förhindra.»

I enrum fick moster Louise veta, att dessa trehundra kronor skulle bli grundplåten till den köpesumma Tusse behövde för att verkligen bli ägare av Paradisets jord. Sedan skulle hon bygga ett hus där, två gånger så stort som stugan. Det skulle vara rödmålat med vita knutar och gröna fönsterluckor. Och på ömse sidor om verandan skulle hon sätta solrosor. Vinter och sommar, höst och vår skulle hon bo där, och ingen fattig stackare skulle förgäves knacka på Paradisets port.

Men hon ville visst inte ha bara »fattiglappar» till gäster.

Hon skulle ta emot in- och utländska botanister och trädgårdsdirektörer och hundvänner. »Jag vet, vad jag vill», slutade hon kärvt.

»Ja, det kan man inte misstaga sig om», skrattade moster Louise, »och jag säger som förut, att jag tror på dig. Du kan övervinna svårigheter, när du riktigt vill.»

»Ja, det kan jag», förklarar Tordis tvärsäkert, men tillägger hon trumpet: »Att få mamma att begripa ett muck av det här, blir inte lätt. Hon inbillar sig, att jag skall bli ett sådant där societetsvåp som, som . . . . .» Hon tystnar skamsen, det hade varit för galet, om hon »kläckt ur sig»: »som hon själv»!

Moster Louise säger sakta:

»Mamma vill nog bjuda till att förstå dig, lilla barn.»

»Ja, annars får hon låta bli. Jag går i alla fall min egen väg, när jag blir stor. Nu har jag kapital», ler Tusse belåten. Och fru Louise gör ingen invändning, fastän hon vet, att de flesta vuxna skulle fordrat en sådan av henne. Men hon har märkt, hur psykiskt misshandlad Tordis blivit i hemmet, och hon tänker, att först måste flickans väsen tillfriskna efter nervretningen, sedan skall hon kanske återfå den instinktiva kärlek, som närmar barnet till modern, även när denna icke motsvarar modersbegreppet.

Intermessot Kajsa Lisa Andersdotter glömmes snart för en ny händelse, vilken har flera små familjefester till följd; nämligen eklaterandet av Weras förlovning med Adam. Det faller av sig självt, att det sälla paret också skall firas i Paradiset, där Wera som en sannskyldig Eva lockar sin Adam med frukten på det enda äppleträdet i lustgården, vilket bär veritabel surkart, fastän hon med ofördärvad barnasmak finner de omogna grönskollingarna härliga.

Väckte förlovningen glädje, så kommer nästa tillkännagivande som en obehaglig stöt. Adam får ett

ovanligt stort forskningsstipendium, vilket skall hålla honom utrikes i flera år. Han skall anträda färden i december och vill ha Wera med som sin lilla hustru. Det kan väl ingen begära, att han hädanefter skall leva skild ifrån henne ens en månad?

Wera själv är fullkomligt av Adams uppfattning. Men hon avvaktar blid och lugn föräldrarnas beslut, alldeles säker på, att de icke skola skjuta lyckan ifrån henne, bara för att få ha sin Wera kvar i hemmet. Det visar sig också, att Wera kände far och mor. I november skall det rustas till bröllop på Hällesund. »Men gudskelov», säger mor, »ännu är det flera månader till dess.»

»Tiden går förbaskat fort», muttrar far, och han tillägger: »Ens pojkar kunde gärna få bli stora, för då har man mest glädje av dem, men flickorna skulle stanna i backfischåldern, så att inte främmande karlar droge dem bort med sig som hustrur. Nästa år kommer väl den där Torymore igen och förhäxar Aslög. Men sedan får det vara stopp. Min själ skall det inte bli tabu både på Åse och Harriet. Något av sina ägodelar skall man då ha i behåll.»

Nu, när alla ungdomarna både på Hällesund och i prästgården voro hemma, blev umgänget ytterst livligt med utflykter till lands och vatten, flirt, skämt och upptåg.

Karin hade i största hemlighet »förlovat sig» med Albert. Hon fann det så oerhört spännande att arrangera möten i parken eller nere vid stranden, och hon

inbillade sig, att ingen visste det minsta, fastän Albert absolut icke dolde sin förälskelse, och fast Tusse fräckt nog kallade Busse »nykärad» och Albert »fogstruken».

Karin hade en liten ring i en silkessnodd om halsen, och Albert ståtade med ett präktigt klockarmband. När de voro alldeles ensamma, spelade Karin stor och höll sin »fästman» under armen. Men fick unge Albert syn på någon sällsynt växt, kunde han inte låta bli att slita sig lös, och som den pojke han var, hoppa över både häckar och diken för att undersöka fyndet.

Sedan hände det, att Karin surade en längre stund, och Albert blev fruktansvärt ångerköpt, vilket icke hindrade honom att vara lika lättfotad vid åsynen av en ny botanisk raritet.

Barbro drog sig gärna ifrån den stojande muntra ungdomsskaran, där hon inte längre tyckte sig passa. Nog kunde hon ibland smittas av den uppsluppna glädjen och deltaga både i springlekarna och dansen på logen, men när hon följande dag återvände till hushållsbestyren, kröp vemodet som en grå hamn över henne igen. I hennes ögon var en oxstek aldrig röd och en kalvstek aldrig rosenfärgad. Allt var grått i grått. Och stänkte mjölet än så vitt upp på henne under småbrödsbaket, tyckte hon aldrig, att det inbjöd till ljusa tankar på mjölet i bingen därhemma i det rikt försedda Bertingska huset.

Hennes bästa stunder voro dem hon tillbragte i

Paradiset. Hon trivdes så väl i den lilla trädgården och på den solbelysta ängen, ja, till och med inne i den förfallna stugan. Här kunde hon vara ensam utan att bli dyster. Hon brukade ligga raklång på strandsluttningen och se upp mot de drivande skyarna, medan boken hon läste i, blev glömd, och tankarna gingo — utan mål.

Det var beständigt detsamma med Barbro, att hon icke hade något roder i båten. Ibland fick hon en oemotståndlig lust att skriva, och hon hade inrättat ett provisoriskt arbetsrum åt sig i torpet. Men när pennan raspat en stund, gled den ur hennes hand. Hon hade inte mod att fortsätta, icke tilltro till sig själv.

Det var en så enkel historia som gamla Kajsa Lisas hon börjat romantisera med dess skiftande och dock så vardagliga öden. Nöjd med sitt utförande var hon sällan annat än i det ögonblick orden fästes på papperet, sedan strök allt oförstående hon rönt ett tjockt streck över hennes arbetsglädje.

Det hade hela sommaren varit tal om, att Holger Boye skulle komma, och Barbro tänkte, att honom finge hon väl ändå visa, vad hon skrivit, men han dröjde, hade fått något förhinder. Först i augusti lät han höra av sig, dock icke som gäst i prästgården utan som turist; huvudsakligast skulle han studera pålbyggnaderna vid Alvastra och djurlivet i Tåkern, fast det tyvärr ej vore rätta tiden att iakttaga dess fågelvärld.

Det blev således endast tillfälligt under en dag eller blott några eftermiddagstimmar i prästgården, Bar-

bro skulle träffa honom. Hon kände sig besviken som på ett stöd, vilket skulle behövts för att binda upp de slankiga tankerankorna inom henne.

Förr skulle hon skrivit detta till honom, ärligt och uppriktigt, men nu var hon inte ens så pass säker på sig själv, att hon visste, om hon verkligen önskade förtro sig åt barndomsvännen.

En dag väckes förslaget, att hela ungdomsskaran skall fara med tåg till Alvastra för att bese klosterruinerna och naturligtvis även det parti av Omberg, som höjer sig i imponerande stigning ovanför den leende dälden.

Erland räknar deltagarna: sex herrar och sex damer.

»Det passar ju briljant», säger han. »Då får varje dam åtaga sig en kavaljer.»

»Du menar väl tvärtom», infaller Wera.

»Nej, det gör jag visst inte. Vi har så ofta varit tjänande bröder, och nu, när kvinnan proklamerar sin likställighet med mannen, kan hon inte bäras på händerna längre.»

»Vi har ingenting proklamerat av sådant där tjafs», försäkrar Aslög. »Karin och jag åtager oss absolut inga bördor. Jag paxar på Lars, som min specielle ledsven, men för resten kan jag nog använda både dig, Erland, och Ture och Alvar. Adam och Albert törs jag inte abonnera på.»

»Nej, mig får du lämna ur räkningen», förklarar

Adam, »annat än som blivande faderlig svåger, vilken håller tummen på ögat på dig.»

»Tack du! Så långa tummar har du inte, att de räcka från Egypten och hit, och när du kommer igen, kan du väl begripa, att jag flugit ur boet. På tre år måtte väl en dorellsk fågelunge i mitt stadium ha fått tillbörlig vingkraft.»

»Ja, isynnerhet när den flaxat i all sin dar som du», skämtar Erland. »Men för att nu återgå till saken: Ska vi inte snarast göra allvar av starten till ett besök på vårt eget berg.»

»Jo, det tycker jag», säger Astrid, »jag vill bara förbereda eventuellt skrockfulla deltagare på, att vi säkerligen bli tretton. Barbros och min gode vän, kandidat Boye, sluter sig givetvis till oss. Skall du eller jag, Barbro, telefonera till honom, att vi kommer.»

»Det kan du göra.»

»Det vore då så lätt avhjälpt med trettontalet *så*,» sticker Harriet in. Hon kommer direkt från ett körsbärsträd, det kan man inte misstaga sig om. »Jag konvenerar er gärna.»

»Tack skall du ha», säger Erland, »men det *konvenerar* inte oss att bli *konvoyerade* av småbarn.»

»Man är inte småbarn, när man kan klättra i träd», försvarar Harriet sig vredgat. »Jag har varit ända oppe i toppen på det allra högsta körsbärsträdet.»

»Du har väl inte brutit några grenar», frågar Åse hotande. »Kommer du ihåg, att du bröt av en väldig

gren med omogna bigaråer, just av dem far tycker mest om?»

»Ja, för då trilla' jag, men nu höll jag mig stadigt fast, och nu vet jag, varför dom heter fågelbär, det är för att dom sitter högst upp, där bara fåglarna och jag kan komma åt dom. Får jag följa med nu?»

»Nej, det får du inte», avvärjer Erland, »men nu vet jag, varför du heter Harriet.»

»Varför det då?»

»För det finns ingenting, som heter Harritvå.»

Att man driver med henne, kan husets yngsta icke tåla, men som hon för tillfället icke har något svar till hands, gömmer hon huvudet i Weras knä och gråter av harm.

»Harriet då», säger Wera milt, »du är ju stora flickan.»

»Just därför skall dom inte arga opp mej, så — så jag glömmer bort det.»

»Nej, det har du rätt i», skrattar Erland, »förlåt, att jag bar mig så tarvligt åt, och kan en chokladrulle försona min allraminsta stora syster, är jag beredd till offret.»

»Ja, det kan den, men det skall inte vara ärg i den.»

»Vad för slag?»

»Pistasch, menar hon», hjälper Wera till. »Hon tror, att chokladen är ärgig, när hon ser den gröna färgen.»

XI.

UTFLYKTEN.

»Dag skall du prisa, Fritjof, se'n bergad sol sig döljt, och mjöd, när det är drucket, och råd, när följt», citerar Lars Tolling från järnvägsvagnens platform, under det han misstroget betraktar molnformationerna.

»Jag tror på solsken och vackert väder», säger Wera med sitt vänliga, varma leende. »Blir det rägn, så dröjer det nog till natten, och då gör det inte oss något.»

»Nej, förutsatt att det har uttömt sin kraft till morgonen», infaller Aslög. »Jag måste erkänna, att det jag är mest spänd på av hela färden, är den kväll vi ska vara i Hjo. Där måtte väl vara dans, annars rämnar jag av förargelse.»

»Jag bryr mig mest om Gränna», infaller Tordis, »gamla trädgårdar och färska polkagrisar, det är kul, kulissimo, det.»

Från början hade ungdomen endast tänkt sig en anspråkslös utflykt på ett par dagar, men i elvte timmen väcktes av Erland och Lars så många lockande förslag om en grundlig »luftning, innan hösten burade in en igen», att alla blevo hågade för en omfattande turistresa utan inskränkning av tid och rum. Tollingarna och Dorellarna skulle vid varje plats de besökte återuppliva glada minnen och de tre främmande flickorna kunde inte få säkrare eller mera intresserade vägvisare.

Kandidat Boye skulle sluta sig till dem i Alvastra, men den fruktan de hyst, att bli tretton — Karin hade försäkrat Albert, att kunde inte trettontalet undvikas, måste hon bli hemma. — var onödig, då Alvar blev bjuden till en god vän på en längre segeltur, vilket han föredrog. »Ni har ju inga stilliga fjällor med er», anförtrodde han Åse. »Du är den enda skapliga — de andra ä fåniga eller urgamla som Barbro — och inte kan man flirta med sin syster.»

Den unge mannen, som fann Barbro uråldrig, var endast ett par år yngre än hon, men hon var inte i hans smak, och därför blev omdömet så förkrossande.

Denna morgon såg emellertid »gamla» Bab sextonårig ut i den vita promenaddräkten och en käck linnehatt på det mjuka håret, så levande både i fall och glans. De stora, något drömmande ögonen lyste av förväntan både på drottning Ommas Sagoland, på Guldkroken och på vännen Holger. Hon hade inte träffat honom på länge — icke sedan de bägge voro »fruktansvärt» unga, tyckte hon. Det sista mötet i Stockholm, någon tid före hennes förlovning, hade hon nästan glömt. Däremot stod den vinter i Lund, då hon nyss fyllt sjutton år, i strålande färger för henne. En sådan ljuvlig sommar som den vintern var, hade hon aldrig haft, varken för eller sedan.

Innan Karin satte sig till rätta vid kupéfönstret, ordnade Albert med en filt under henne och en kudde

bakom henne. Bredvid sig hade hon en stor bukett röda rosor, vilka han plockat i prästgårdsträdgården redan klockan sex på morgonen, och törnena hade han varligt nupit bort från stjälkarna, men hur skulle han kunna ana, att ett bi gjort det allra innersta av en yppig ros till sin paulun, omkring vilken rosenbladen bildade silkesmjuka, doftande sparlakan?

»Jag har aldrig åkt på tredje klass förr», säger Karin och betraktar liksom stött vagnens enkla inredning, medan hon rynkar på näsan åt passagerarnas samt deras gepäcks utdunstningar av sur limpa, äpplen, piptobak och kistekläder.

»Nej, det passar dig inte heller», viskar Albert. »Du skulle fara i en sådan där förgylld kaross, som de hade till resvagnar förr i världen och sitta förnämt tillbakalutad mot ryggstödet.»

»Hänslängd mot sidendynorna», rättar Karin, »Usch, så nedrigt han stöter», tilläger hon. »Han måtte inte ha några fjädrar.»

En bondgubbe stirrar betänksamt på Karin och rapar eftertryckligt och belåten.

»Ho ä fin på'et, ho'», nickar han fryntligt. »Tockena små mamseller plär annars inte känna't så noga.»

Karins ansikte blossar, och inte blir hon mindre ond, när Åses och Tusses hjärtligt hänsynslösa skratt når henne. Aslög och Astrid ha stannat kvar ute hos Erland, Lars och Ture på platformen. Adam och Wera ha inte hört gubbens yttrande. De hade beständigt så mycket att säga varandra.

Om Albert kunnat blåsa gubben ett stycke, skulle han alldeles säkert gjort det, men det föll sig inte så lätt med en bastant östgötabonde. Det värsta är, att Karin inte kan inse detta, utan ytterst onådigt vänder sig från stackars Abbe.

Som alltid när någon eller något förnärmar henne, anser hon sig ha kommit i alldeles olämpligt sällskap, och hon måste demonstrera sin ringaktning. När olyckan är framme, så är den det rejält, och därför sker det nu, att *ett* enda vasst törne kvarglömts av den arme Albert på en rosenstjälk. Det är på detta törne Karin råkar sticka sig, när hon rycker till sig buketten för att gömma ansiktet bakom den à la romanhjältinna.

»Usch, det är skamligt; han är smockfull med taggar», utbrister hon och slänger obehärskat buketten ut genom fönstret, men biet, vilket så oväntat finner sparlakanen undanslagna för sin purpurbädd, låter höra ett brummande, som mycket gott kan tagas för ett: »Vad katten nu då, är det frukostdags?», varpå det flyger till bords på — Karins purket utskjutande underläpp.

Karin gallskriker. Albert far upp och snurrar runt:

»Jord, jag måste ha jord att lägga på», ropar han.

»En kan spötte så länge», råder en vänlig kvinnoröst, »det ska vara småbarnsspött, så kläm te du, Axel lelle.»

Den femåriga sonen, som får detta uppdrag, tar lydigt en saftig gräddstång ur munnen.

En flinande, gladlynt vestgöte kommer dock emellan:

»Snus ä la mye bätter», säger han och räcker fram sin näverdosa. Men då tåget nu stannar vid en station, rusar Albert av och skaffar fuktig jord, som anbringas på Karins vanställda läpp.

Under återstoden av vägen sitter hon och ser ut som en martyr, men runtomkring i vagnen är det ytterst livligt, ty alla ha hört talas om eller varit utsatta för några alldeles märkvärdiga bett, och det berättas om ormar, som krupit in i munnen på sovande slåtterfolk, men som kommit ut »precis som de skulle», och om getingar i kaffekoppar och råttor i brunnskar.

Åse och Tordis äro synnerligen pigga på dessa vidunderliga upplevelser och spärra upp både ögon och öron. De ha aldrig varit med om en roligare järnvägsresa.

»Det var synd, att den tog så fort slut», säger Åse suckande, när de stiga av vid Ombergs station, »hädanefter skall jag alltid fara i tredje klass; där är inte folk så där tråkiga och bredrummade och fjantviktiga som i andra.»

»Goddag Holger, här är vi», ropar Astrid och svänger kameran som en signallykta.

Och fram träder en undersätsig, bredaxlad och avgjort välfödd ung man i synnerligen vårdad dräkt, vilken sticker av mot de andra herrarnas sportkostymer, kortbyxor och flanellskjortor.

Kandidat Boye är fullt medveten om, att hans figur icke skulle tåla en dylik mundering utan att verka löjlig. Den grå sidenmössan klär hans fylliga, sol-

brända ansikte, fast den döljer dess vackraste parti: pannan och även delvis de djupa, intelligenta grå ögonen. Holger Boye räcker sällskapet handen i tur ordning, alltsom dess medlemmar presenteras för honom, och därför inträffar det, att Barbro blir den sista. Hon hade tänkt sig, att hon naturligt och käckt skulle säga sitt goddag, men hon känner sig med ens så beklämd och tafatt, när hon möter den hastiga glimten i hans blick, full av godmodig ironi och stark, trofast ömhet.

»Trevligt att råkas igen, Bab», ljuder hans trygga skånska stämma med de rullande r:n. »Du är dig lik little girl, jag var rädd, du skulle växt mig över axeln.»

»Nej, ni är lika långa», försäkrar Astrid, »men till skapnaden för övrigt som klot förhåller sig till streck.»

Kandidat Boye inbjuder samtliga till frukost på turisthotellet, där rum över natten på förhand beställts.

»Låt oss nu komma överens om», föreslår han, »att taga den här utfärden från början till slut med ro. Vi ska inte rafsa varken mat eller sevärdheter i oss utan ge oss tid att smälta båda delarna ordentligt.»

»Vi har just tänkt detsamma», svarar Erland, »och inte utsatt någon bestämd dag för hemmarsch.»

»Utmärkt! Men en färdeplan får vi ha.»

Holger talar, medan han skär ost, och Barbro ger ofrivilligt akt på att han har ovanligt vackra händer, manligt fasta, men nästan graciöst smidiga.

»Jag tittar på hans nacke, jag», viskar Aslög, och Barbro blir mycket generad över att ha ertappats i sitt studium. »Dansar han», fortsättes viskningen.

»Ja», svarar Barbro, och som så ofta, när det gäller Holger Boye, dyker ett barndomsminne fram. Denna gång är det hågkomsten av en dansuppvisning, då han av lärarinnan utsetts till Barbros kavaljer, men Barbro funnit honom så tjock, att hon inte velat dansa med honom.

»Ja, det är klart, att vi ska taga saken planmässigt», docerar Adam.

»I dag vandra vi på berget upp till Hjässan och genom skogen. I morgon resa vi till Hjo och stanna till följande dag, då vi besöka Gränna och Visingsö, där vi gärna kunde ströva omkring ett par dagar, innan det bär av hemåt.»

»Jag vill ovillkorligen se Ellen Keys Strand», infaller Barbro.

»Det vill väl alla, som överhuvudtaget ha några djupare, kulturella intressen, fröken Berting», säger Thure. »Att inte vara lika angelägen om att erhålla ett skönhetsintryck från Ellen Keys hem som från Ombergs Hjässa, förstår jag inte. Tankeviddernas utsiktspunkt borde till och med betyda mer.»

»Jag dyrkar Ellen Key.»

Holger ser på Barbros hänförda, lilla ansikte.

»Nå, gudskelov, Bab, ännu har inte husligheten tagit kol på dig. Jag blev verkligen haj nyss, när jag såg dig skära bröd. Kniven slant inte mer än en gång.»

»Nej, Barbro är duktig nu», skrattar Wera; »hon kan både sylta och safta och lägga in gurkor.»

»Och glömma salicylsyra och lagerblad», gäckas Aslög, »och fastna för en bok, medan en stackars höna förintas i ugnens krematorium.»

»Nej, så galet är det inte, Aslög», försvarade Barbro sig.

»Det hoppas jag med.» Lars ser komiskt bekymrad ut. »Jag anser förresten ärligt talt, att huslighet är en kardinaldygd hos kvinnan. Det är ändå den, som på sista beslutet skall göra henne lycklig, för alla flickor vill gifta sig . . .»

»Inte jag,» avbryter Tordis.

»Nej, det är bortlagt, att småflickor ges till äkta», fortsätter Lars gravallvarligt, »så du behöver inte bestämma dig än på några år.»

»Ja, man kan nog inte göra sin man lycklig, om man inte sköter sitt hem», ljuder Weras kvittrande röst, »och att göra det, är då alldeles säkert den största glädje.»

Det är ingen, som motsäger henne, men efter en kort paus yttrar Holger Boye, som om han övertänkt frågan:

»Jag för min del har en hushållerska, som är oersättlig. Det syns nog på mig! Men en kamrat med varma tankar och många livsintressen får jag väl söka upp med tiden, en, som kan trivas med mig och mina böcker, men inte gå i vägen för fröken Jönsson och hennes matordningar.»

»Men om fröken Jönsson kallas hädan», undrar Adam.

»Ack, hon har lärt upp fröken Persson, systerdottern, och hon har absolut anlag. Är prövad vid Mårten gås.»

När frukosten avätits, besågs Strand först, och det föreföll som om Barbro velat famna själva platsen. Hon var alldeles tyst som i en helgedom och drog sig helst ifrån de andra.

Men under den muntra promenaden uppför berget sällade hon sig till Åse och Tordis. Så länge vägen tillät det, hängde de vid varsin arm och pratade om allt möjligt. De kunde inte alls märka, att Barbro var »urgammal», tvärtom tyckte de, att hon var mycket jämnårigare än Karin, som låg i en hängmatta nere vid hotellet, och inte orkade någonting, bara för att ett bi stuckit henne.

Aslög fladdrade som en fjäril, yr och uppsluppen, slängde sig pojkaktigt över gärdesgårdar och valde de brantaste stigarna.

Just som sällskapet klivit högst upp i utsiktstornet, föll en tung droppe från ett ruvande svart moln ned på Tusses hand och så en till.

Hon höll ut handen med utspärrade fingrar och konstaterade:

»Det rägnar.»

»Det gick som jag profeterade», sade Lars. »Och det ser inte ut att bara bli en uppfriskande skur utan ett kraftigt eftermiddagsruskväder.»

»Vad vi ska bli genomblöta, innan vi kommer ner till hotellet», inföll Astrid. »Vi andra är ju för-

ständigt klädda, så det gör inte så mycket, men du, opraktiska Barbro...»

»Ja, jag var dum», erkänner Barbro spakt.

»Vi lånar en rägnkappa. Det finns alltid någon hejduk, som kilar hitupp med den igen», reder Holger upp det. »Och nu är det klokast vi rulla nedåt efter bästa förmåga.»

Det går undan. Tordis »rullar» verkligen ett par gånger, och Aslög sätter sig fast vid en gren och gör en ofrivillig kullerbytta, men värst ute är Barbro. Hon halkar på en glatt sten, faller och får på något sätt foten under sig.

»Har du gjort dig illa», frågar Wera ängsligt, då Barbro inte reser sig upp.»

»Det är något galet med foten. Den gör så ont.»

»Du har kanske försträckt den, Bab», infaller Holger. »Jag kan inte åtaga mig att bära dig, men vi har bara en liten bit kvar, så du får försöka hoppa på ett ben och stödja dig på mig.»

»Nej, vi sätter fröken Berting på guldstol», föreslår Lars. »Vi får ta två jämnhöga karlar. Kom hit, du, Erland.»

»Ja, gärna det. Please fröken!»

Barbros fot gör för ont för att hon skulle komma med några invändningar. Tacksamt låter hon sig lyftas upp på de sammanflätade händerna.

»Det är drottning Bab», skrattar Aslög. »Jag

tycker vi ska ordna oss på led och följa efter i procession.»

»Och sjunga», ropar Åse.

»Ja, vi ska sjunga, det har Åse rätt i. Varför skall man inte ha skoj, fast det rägnar», säger Tordis.

Och i hällrägn, drypande våt, tågar den oförbränneligt muntra ungdomsskaran fram mellan prasslande löv och slokande grenar. Tollingarna och Dorellarna hade en gång på en utfärd fått lära sig en vandringslåt, som de sedan företrädesvis sjöngo. Och det var inte så noga, om solen verkligen sken, som det stod i visan, ty deras sinnen voro för det mesta soliga.

Åse och Astrid, Ture och Aslög, Adam och Wera, Tordis och Holger traskade hand i hand och unisont ljödo upp mot den blygrå luften friska toner, livslustiga trots situationen.

I spetsen skredo »drottning» Barbros bärare med en smal flickarm om blöta skuldror. Också de sjöngo, och när Barbro hört på ett par minuter, måste hon instämma, fast hon först liksom snubblade på den hurtiga melodien i ljusaste dur.

Holger Boye såg upp på henne, och han tänkte, att han en gång betraktat henne som en Scratchman i språngtävlingen ut mot livsglädje. Nu måste hon visst ha handicap för att icke bli den sista vid målet, och mästerskap vann hon kanske aldrig. Men det gör honom gott att höra hennes röst. Den är med, det är huvudsaken.

Han sätter själv i med kläm:

»O mänskor, förglömmen Eder gråt, gråt, gråt,
Och kommen och följen oss åt, åt, åt.
Vi nu skola gånga
Att solskenet fånga.
O — kommen och följen oss åt, åt, åt!»

XII

ORBRA INGBERT.

Utflykten blev tyvärr ett storartad fiasko. Dagen därpå var Barbros fot så svullen, att hon omöjligt kunde få någon sko på den. Därtill kom, att blåsten ven höstkallt och slet av kvistar och blad, så att det glada resehumöret ställdes på ett hårt prov.

Nog hade man tagit kläder med sig för eventuell köld, men ingen hade riktigt trott på, att de skulle behövas i augusti månad.

Karins läpp hade emellertid återtagit sin normala form, och både hon och Aslög yrkade på, att färden skulle fortsättas till Hjo, då man nu fått reda på, att där var dans i societetssalongen. Wera ville också mycket gärna dit för att träffa en god vän, och Tordis antog, att hon måste »släpas» med transito till Gränna, dit *hon* ville. Men Visingsö begavs.

»Jag kan ju stanna hos Barbro», föreslog Astrid, då hon och Holger väntade, att de andra skulle

komma till lunchen. »Hon ligger därinne på en soffa i sitt rum och ser tämligen trist ut.»

»Jag kan föreställa mig det. Men —.» Holger Boye fingrar på sin urkedja, »du behöver inte stanna. Jag gör det gärna. Som du vet, har jag sett åtskilligt, och — Hjo kan jag få se en annan gång.»

»Det medges.»

»Var det inte mera?»

»Nej, vad göres dig mera behof? Jag vet, var jag har dig, min gode reskamrat. Det fick jag förresten klart för mig redan på det slädparti, som startade från Löwesköldska pensionen för ett par vintrar sedan.»

»Det undrar jag inte på. Sfinx lämpar jag mig inte för. Mina känslor äro dock lagda i ett späck som de lärt begagna till skyddsmur för åtlöje eller — likgiltighet.»

»Inte är Barbro likgiltig för dig, Holger, men du kan inte begära . . .»

Han avbryter tvärt:

»Jag begär bara, att hon skall få huvudet upp och målet klart. Och det kanske jag kunde hinna trumfa i henne, till dess ni kom igen, efter hon väl skall hålla sig stilla här.»

»Lycka till både trumfning och — trumf.»

Astrids kamratligt framsträckta hand är arbetsbred och kraftig. För henne är den handen styrka och varje dags glädje. Hon ryggar aldrig tillbaka för att anstränga den, även om den förfulas och förgrovas av muskelspänningen. — — —

När Holger Boye på eftermiddagen, sedan de andra rest, kommer in till Barbro, vilken enligt doktorns tillsägelse bör ligga med omslag om foten, till dess svullnaden går tillbaka, erinrar han sig en något liknande situation från den vinter Barbro tillbragt i Lund.

Också då hade han kommit och hälsat på henne efter ett missöde hon råkat ut för. Hon hade skrapat näsan högst betänkligt. Nu var hennes ansikte felfritt, men han undrar, om inte hennes sinnestillstånd är lika oroligt och upphetsat som då. Hon har visst alltjämt svårt att reda sig i det forsande strömdraget av tankar och intryck, vilket väller fram inom henne. Och det hade varit tydligt i går, att hon varit riktigt skolflicksgenerad för honom, alldeles som den ohjälpliga skolkerska hon var.

»Ja, här har du mig, Bab,» hälsar han. Jag är varken den fagra Guldkroken eller step på bonat golv, bara tjockisen från förr.»

Morjens! Hon hade gråtit. Det syntes på ögonen och de röda fläckarna på kinderna. Kunde hon inte lägga bort den ovanan ens, när sorgen lärt henne, huru lågt tårar stå i kurs?

»Välkommen! Slå dig ned», säger Barbro och smusslar undan en våt näsduk. »I morgon kan jag nog resa efter de andra.»

»Kan vi det?»

Hon ler plötsligt.

»Du är så rar på ditt sätt, Holger.»

»Det är kanske liktydigt med att var och en blir salig på sin tro. Men det ska vi inte diskutera.» Han sätter sig och tar upp en bok, som fallit på golvet.

»Har du börjat läsa skräp igen, Bab.»

»Jag fick låna den av Aslög. Jag har just inte läst ....»

»Har du skrivit då.»

Barbro rycker helt skuldmedveten till. Men så blir hon ond och svarar häftigt:

»Jag har rivit sönder det där dumma manuskriptet, du gömt på.»

Han betraktar hennes trotsigt resta huvud och nickar helt belåten.

»Det var kanske inte så dumt, Bab. Det är bättre att börja från början. Tävlingstiden utgår den femtonde september vill jag minnas. Blir du klar med något till dess?»

»Nej.»

Djup tystnad och så långvarig, att det vill mod till att bryta den. Det ser nämligen inte ut, som om Holger Boye skulle vilja skjuta undan svårigheterna med ett avledande yttrande om väder och vind. Han ser tvärtom på klockan, som om han beräknade, hur länge Barbro skall hålla ut, och så tänder han en cigarett.

Blåsten rycker i fönsterposten, och en liten oljetryckstavla flaxar upp ifrån väggen vid de våldsamma vindstötarna. När de äro över, sjunker den tillbaka mot tapetens blågredelinröda blomsterfält.

»Det blir bara skräp, Holger, och ingen frågar efter det, inte ens jag själv,» hörs slutligen Barbros röst. »Jag vet nog, att det är det enda i världen jag bryr mig om, men — jag duger inte till det heller.»

»Nej, inte blir du någon Selma Lagerlöf.»

»Onej, bara en stympare, som inte gör någon glädje.»

»Solen är härlig, men folk trivs i allmänhet bättre med dess mindre påfrestande strålar. Fixstjärnorna är präktiga som katten, men småplaneterna sållar också ljust omkring sig. Eken är ett förmånligt vårdträd, men en liten granbuske kan göra jul i fattigmans hem. Förmodligen är du på det klara med pudelns kärna i utläggningen, kära Bab.»

»Ja — om jag bara.....»

»Låt det vara nog med om och men. *Vill — vill* en gång riktigt i ditt liv, Bab! Du har ju vingar, lilla tös! Flyg!»

Holger har rest sig upp. Det ser ut, som om han skulle ha god lust att strycka bort den lock, som fallit fram över Barbros panna, men han stoppar med en energisk rörelse händerna i kavajfickorna.

Barbro sätter sig upp på armbågen.

»Tänk, att du alltid tror på mig», säger hon sakta. »Precis som mormor!»

»Ja, jag har en viss likhet med din gamla mormor i stabilitet, Bab», svarar Holger. »Hon hade svårt att förflytta sina sympatier. Det har jag också. Nu till exempel kunde jag ha lust att läsa litet Dickens

för dig. Den kurren nekar jag mig aldrig nöjet att ha som ressällskap.»

— — — — — — — — — — — — — — — —

När Hällesund återfick sina ungdomar förrägnade och förblåsta, var det icke långt kvar av sommaren, men med ens slog vädret om, och ett strålande varmt solsken liksom bad människorna om förlåtelse för de förspilla feriedagarna.

Den enda, som var riktig nöjd med utfärden, var Adam. Holger och han hade funnit varandra i arkeologiska forskningar, och den flyktiga bekantskapen fördjupades fort till förtrolig vänskap. Men alla övertalningar att få Holger med till Hällesund voro förgäves. Han hade ändrat resplan och skulle fara hem till Skåne tidigare än han först tänkt. Emellertid lovade han Adam att komma på hans bröllop, ja, till och med att bli marskalk, om någon ung dam befunnes villig att vara tärna.

Barbro hade ånyo gripits av en stark lust att skriva ned gamla Kajsa Lisas historia. När hon återsåg det röda torpet vid den blå insjöviken kommo tankar och stämningar till henne som sjungande vågor, fladdrande fågelvingar och vackra drömsyner.

Hon flyttade för många timmar dagligen in i den kammare, där den gamla gumman suttit i länsstolen vid fönstret, och Kajsa Lisa talade till henne på sitt fattiga språk, rikt av livets mångfaldiga innehåll.

I sista stunden före tävlingens utgång fick hon novellen färdig. Hon begagnade en signatur, som

hon i backfischåldern hittat på, när hon till samma tidskrift skickat in en skiss: »*Den hemlighetsfulla Cirkusryttarinnan.*»

Redaktionen hade då svarat »*Orbra Ingbert*, att hon först borde lära sin penna »skolritt», och att hennes *första* försök »måste betraktas som en rymning ur barnkammaren.»

»Ut igen på ditt *sista* försök, Orbra Ingbert», säger Barbro helt högt i ensamheten», vi är två, som litar till dig den här gången.»

XIII.

LYCKANS HJUL.

»Aldrig har tiden gått så fort som den här hösten», säger Aslög dagen före Weras bröllop. »Vart har september, oktober, november tagit vägen? Är det riktigt sant, att det är den sista november i dag, att den så gräsligt efterlängtade tärnbalen skall gå av stapeln, och att vi i morgon som tolv rosaklädda lyckoalfer ska stega uppför kyrkogången efter världens allra sötaste brud, för det blir Wera säkert. Jag tror, jag exploderar av lycka! O Dolly, o Dolly, O du lilla, du gör mig så fjolli', att jag ej kan stå stilla.....»

Och med en knippa små guldgula krysantemun i famnen dansar Aslög runt bordet i matsalen, som flickorna fått i uppdrag att dekorera till tärnmiddagen.

Karin låter dock sin vana trogen de andra arbeta.

Hon betraktar sig nu som bröllopsgäst, ty hon har tillbragt höstmånaderna i Stockholm och skall återvända dit strax efter fästligheterna för att sedan i januari fara till rivieran med sin mor, något hon med stolthet talar om för alla. Betydligt friskare ser hon ut än före Hällesundskuren, men en »bussig jänta» i Alvars smak är hon inte alls. Stockholmsvistelsen har gjort henne ännu ytligare och mera självmedveten än förut. Omkring hennes eget jag kretsar alla de dunlätta tankarna.

Hon har satt sig, så bekvämt det låter sig göra, på en av de tungt snidade rakryggade stolarna och säger en smula misslynt:

»Det är bara dumt, att vi ska ha ljusrött i morgon, det klär inte hälften så bra som blekblått.»

»Svara du bara för dig själv», infaller Åse, som planterar ut svenska flaggor mellan blanka mässingsstakar och kedjor av asparagusgrönt. »Vi andra är mörka allihop.»

»Inte Tusse åtminstone.»

»Tusse vill inte vara tärna», utbrister Åse, retad av Karins försmädliga tonfall, »så det fick du för det. Hon skall ha en vit klädning, som är väldigt söt.»

»Vad för slags tyg? Hur är den sydd?»

»Det hinner du väl kritisera, när jag får den på mig, Busse», infaller »fulingen». Hon står på huvudet i en blomsterkorg och frossar i gyllene schatteringar. Flickorna ha tänkt ut, att hela bordet skall se ut som solsken, och på menukorten, som tant

Ester textat, står som motto under en klart uppgående sol:

»Må solskenet skina, må solskenet skina,
må solskenet skina, på dej och på mej . . .»

»Vad skall du ha på dig i dag då», fortsätter Karin, som efter alla de nya, eleganta toaletter hon fått, är uppfylld av klädintressen.

»Att du gitter pladdra om dina eviga paltor!» Åse låter en lättjefull flagga flyga i topp. »Du och Aslög borde sätta upp syateljé.»

»Du är tokig. Syateljé! — Nej, jag vet något annat som Aslög och jag skall göra i vinter.»

Karin ser väldigt hemlighetsfull ut.

»Vad då, Kajsa.» Aslögs tindrande glada ansikte är bländande vackert.

»Kom hit, ska jag viska det!»

Det blir ett längre viskande, från Aslögs sida avbrutet av små hänryckta utrop.

»Usch, vad ni tisslar och tasslar! Ska inte du heller göra någon nytta, Aslög», undrar Åse.

Men Aslög står mitt på golvet med både händer och blommor hårt tryckta mot bröstet. Hon andas häftigt. Slutligen brister hon ut i ett genomträngande jubeltjut och snurrar runt i den vildaste tarantella.

»Vad är det med dig?»

Nu är Åse så ond, att hon stampar i golvet. »Tänker du inte på, att vi ha huset fullt av folk, efter du illskriker så urfånigt. Mor skulle allt bli glad, om hon finge se dig så flamsig.»

Aslög sansar sig, men det ligger inte alls för henne att »ge igen». Hon är ett famntag mot hela världen, när den skänkt henne en oväntad glädje.

»Å Åse, du vet inte», säger hon flämtande. »Jag skulle nog inte kunna stå stilla, om jag också hade bly i skorna. Åse, Tusse, kan ni tänka er! Jag är bjuden till Paris och London med Karins föräldrar och äldsta syster. Karins far och hennes syster ska få möta Kajsa och hennes mor i Paris i mars. Å, det, är så gudomligt roligt!»

»Har far och mor gett dig lov då?»

»Nej, men Åse, jag måtte väl få! Annars dör jag.»

I detsamma kommer fru Louise in. Hon har hört de sista orden och förstår, varom det är frågan, ty genom brev mellan fru Löwesköld och henne, är saken redan avgjord. Aslög skall få fara. Det hade skickats många parlamenterande skrivelser, innan beslutet fattats, ty varken godsägaren eller hans hustru voro särskilt nöjda med Karins sällskap för Aslög, men de sade sig också, att man icke hela livet igenom råkar uteslutande uppfostrande människor, och och det vore kanske lika så gott, att deras fjärilsbarn finge fladdra ut i vårsolen, när tillfälle erbjöds. Karins syster var också en präktig och pålitlig flicka, men mest litade mor på sin Aslögs hjärtelag. Aldrig skulle hon vilja göra far och mor sorg, och aldrig hade hon något simpelt eller lågt i tankarna.

Nu kastar hon sig som Åse uttrycker det: »pladask» i mors famn.

»Lilla rara älskade mor, du vet väl, att jag är bjuden att resa utrikes?»

»Ja, min unge, det vet jag.»

»Ock far med?»

»Ja, far också.»

»Mor! — *Får* jag.»

»Ja, lilla Aslög, du får.» Hon kunde knappast fortsätta, så kramad blev hon, »far och jag hoppas, att du skall ha nytta av allt vackert, du får se. Och vi önskar, att du riktigt måtte lägga på hjärtat den gamla solvisarens sentens.»

»O ja, ja! Den älskar jag ju. »*Tæl som jeg kun de lyse Solskinsdage.*» Mor ler och kysser Aslögs panna.

»Det var inte på den, jag syftade utan på den engelska: »*Let us recollect that nothing is beautiful, which has not some good and useful end.*»

»Tänk Aslög, du, om du träffar Arnold Torymore i London. Jag har sett i tidningen, att han är där», avbryter Karin. »Söta tant, det vore väl *some good and useful end?* Han var så väldigt stilig.»

»London har många millioner invånare, Busse, så det är föga troligt, att något så romantiskt inträffar», säger mor fundersamt. Hon hör i alla fall till den gamla stammen, som gärna lyser upp med ett litet Erosbloss.

»Men det kan hända, mor.»

Aslög slår armarna om mors hals och ser ut så, att Arnold Torymore absolut icke skulle kunna motstå henne. — — — —

Barbro har icke lagt husligheten på hyllan, som hon först tänkte, då hon efter avsändandet av tävlingsskriften, fick en sådan uppsjö på idéer, att hon knappt hann föra pennan så fort, som de ville fram, och hon hade sänt den ena berättelsen efter den andra till Holger för att få den bedömd.

Deras brevväxling blev ytterst livlig, i början uteslutande litterär, men så småningom lika varmt och hjärtligt förtrolig, som den varit före Barbros förlovning. Holger berättade om Pax, som icke kunde övervinna sin heta kärlek för den lilla taxfröken, hur flyktig och otillgänglig hon än var, och om deras gemensamme skyddsling, Viktor, som nu utvecklat sig till en skånsk påg och blivande lantbrukare. Tills vidare visade sig spåren av hans agrikulturella intressen mest på »trätofflorna», vilka voro översmorda med fet, skånsk jord. Holger berättade också om tant Helene, den gamla, vänliga släktingen, som fått sitt hem på fädernegården, och som icke längtade efter något annat i världen än att få se Barbro igen, helst därnere på den vida slättens vita gård.

Barbro beskrev ibland sina upplevelser i köksregionerna; det hade hon aldrig tänkt sig, att hon skulle kunna, men hon fick verkligen ut hela små humoristiska kåserier av dagens bestyr, och Holger senterade dem livligt, fastän han kallade Barbros kulinariska verksamhet: »Det sista övergångstadiet». Han hade för omkring en månad sedan frågat henne, om han finge förfoga över de berättelser hon sänt honom

efter gottfinnande; han hade nämligen tänkt visa dem för en förläggare, vilken var hans gode vän, skrev han.

Och Barbro hade med hjärtat i halsgropen givit sitt samtycke.

Där hon nu står i det stora köket och garnerar tårtor, hör hon inte mycket av slamret omkring sig, ty hon tänker oavbrutet på detsamma: I det nummer, som Hemliv skickat ut denna vecka tillkännagives resultatet av pristävlingen. Hon tänker också på att Holger Boye skall komma i dag, och det känns som en stor tröst att kunna få trygga sig till honom, om stackars Orbra Ingbert inte fått något pris, inte ens hedersomnämnande. Ja, till och med, om Holger skall säga henne, att förläggaren funnit hennes berättelser undermåliga, gläder hon sig i alla fall åt att träffa barndomsvännen. Allt oftare har hon känt det, som om det ljusaste och bästa av hennes barndom och ungdom varit förknippat med honom. Hon hade trasslat in sig än här och än där, och alltid hade han tåligt rett ut det utan att slita av hjärtetrådarna.

»Men fröken Barbro, är hon kollrig», skriker husmamsellen. »Står hon och lägger syltlök på plommontårtan?»

Barbro stirrar förskräckt på de små vita pärlor, hon börjat forma till en arabesk. Hur kunde hon vara så tankspridd.

»Nu är *den* fördärvad», säger mamsell kategoriskt. »En ska då se till överallt. Folk har varken lukt eller

smak, bara *kärlek* och bröllopsos i näsan, för gifta sig ska dom väl, om de så inte kan vända en stek.»

I allmänhet voro Barbro och mamsell mycket goda vänner, men i anledning av de främmande hjälperskornas tafatthet och en vadstenakokfrus viktighet, hade den trinda hushållerskan alldeles råkat ur sin flegmatiska jämnvikt och puttrade värre än sina grytor.

»Nej, jag tackar, inga karlar i köket», fräser hon till, då en ung herre i resulster och pälsmössa uppenbarar sig i dörren. Det är Holger Boye, som nyss hoppat ur åkdonet och på väg till sitt gästrum råkat höra husmamsellens uppretade anmärkning om tårtan.

»Förlåt mig, bästa fröken», säger han med den artigaste bugning, »men jag kunde omöjligt motstå frestelsen att smaka på något så pikant och extra läckert som plommontårta med syltlök. Jag har rest oerhört mycket, men en så exotisk rätt har jag aldrig fått.»

»Ja, det kan han tacka sin skapare för, men bevars, skall det vara, så inte rör det mig, vem som äter upp otyget.»

Barbro har icke rört sig ur fläcken, men hon är inte generad, bara skrattlysten och så märkvärdigt uppsluppen, att hon kunde har lust att dunka Holger i ryggen som förr i världen och säga: »Hej på dig.»

»Goddag Bab! Jaså, du komponerar så utsökta maträtter! Ja, då kan det nog hända, att köket är ditt rätta gebit i alla fall. Som liten hade du visst planer på ett hönseri.» Han stoppar med dödsförakt en tårtbit med ett större löklager på i munnen.

»Ja», svarar Barbro, »om jag inte dugde till författarinna.»

Plötsligt blir hon blek, och det känns som om något vasst skulle hugga sönder hennes hjärta. Holger *visste* kanske, att hon inte dugde. *Det låg allvar under hans skämt.* Han vill förbereda henne så skonsamt som möjligt.

»Tårtan är delikat, lilla Bab», hör hon Holgers röst liksom långt bortifrån.

»Du har flera kvalikationer än de andra: hönsgumma, tårtkomponist, novellpristagerska och ....»

»Är det sant, Holger? Är det sant?»

»Fröken Barbro, pösmunkarna brännas vid», ropar köksan, och Barbro ilar till spisen; så pass sinnesnärvaro har hon.

»Au revoir», nickar Holger i dörren. »Jag glömde visst nämna en liten detalj: *Orbra Ingbert* fick första priset i Hemliv och signaturen efterlyses i veckans nummer.»

De tolv tärnorna med marskalkar samt morgondagens brudpar hade under den glada middagen suttit vid det stora, guldglansdekorerade bordet, de övriga vid småbord, men nu hade alla stigit upp och lämnat salen, som skulle ordnas om till danssal.

Under tiden dracks kaffe och man spred sig efter behag i den långa filen av hemtrevliga rum. Harriet flög som en skottspole fram och åter, berättande

för alla, att hon skulle bli brudnäbb alldeles ensam, för det dugde ingen av de stora flickorna till. »Dom ä för *vålminösa*», upplyste hon.

»Varifrån kommer det fina ordet, Harriet», frågar Erland vetgirigt.

»Från vålm — hövålm förstås.» Och Harriet visar med händerna, hur det tornar upp sig.

Albert söker blygt att få Karin att erinra sig sommarsvärmeriet, men tänk — det har hon totalt glömt. Däremot får han höra, att hon varit på två Karlbergsbaler och en sjökrigsskolans bal och haft gränslöst skojigt.

»Det var synd, jag inte tog mina dansprogram med», säger hon på fullt allvar.

»Å, jag var så firad.»

»Jag har övat in en ny karaktärsdans, som jag kallat »Sommarminnen,» säger stackars Abbe. »Jag tror, jag skall dansa den i kväll.»

»Jaså! Titta, vad Tusses klänning sitter illa! Jag har fått fem nya sällskapstoaletter, som jag skall ha med till Nizza. Å, vad jag gläder mig kolossalt.»

»Kommer du hit nästa sommar?»

»Nej, då ska vi ligga vid badort, kära du. Tänk att Åse vill ha så låga klackar. Det är inte ett dugg chic.»

Albert ser på sin tärna med en besviken och småförargad blick. Skulle Allvar ha rätt i att hon var »bara strunt?» Nå ja, det fanns väl andra fjällor, men

som tärna var hon stilig, och han ville inte byta med de andra marskalkarna.

Holger Boye hade fört sin tärna, Barbro Berting in till »Den goda vilan.» Vid middagsbordet hade han velat utbringa en skål för henne som pristagarinna, men hon hade bett honom låta bli.

»Det är så roligt, att du och jag har det för oss själva som en extra fest mitt i all festligheten», hade hon sagt.

Och nu hade hon frågat honom, vad förläggaren sagt om hennes berättelser.

»Jag har det uppskrivit, Bab», hade han svarat, »det blev minsann en hel bok av det, så du kan inte begära jag skall kunna det utantill. Men jag har corpus delicti uppe på gästrummet. Vill du, jag skall hämta den.»

»Jaa — är det — mycket ofördelaktigt?»

»Du är en liten feg stackare, Bab!»

»Nej Holger, jag är modigare än du tror. Jag skall säga dig något, som är det allra modigaste en flicka kan säga en — en ungherre.»

»Det låter farligt. Vi håller oss hellre till litteraturen, Bab. Nu kilar jag efter handlingarna.»

Och Barbro sitter med händerna i knät och väntar. Hon håller huvudet högt och ser oavvänt mot dörren, men hon tänker i denna stund icke på förläggarens utsago. Hennes tankar och vilja äro hos barndomsvännen, och hon har beslutat säga honom det, tacka honom för att han tänt ett ljus åt henne,

när vägen var mörkast, och — hon skall fråga honom, om de inte hädanefter kunna gå hand i hand. Nu kommer han.

»Var så god, Bab!» Holger räcker henne ett paket.

»Det känns som en bok, Holger.

»Det *är* en bok, Bab. Din egen från trycket utgivna första bok, lille-Pige!»

Hon bryter hastigt omslaget och läser på pärmen:

STRÖMOLN OCH SOLGLIMTAR

skisser

av

Barbro Berting.

När hon öppnar boken, faller förläggarens brev ur. Och hon ögnar igenom dess rader. Det är ett gott lovord den unga debutanten får. Hon kallas »en att räkna med» — — »en självfull och äkta begåvning, och förläggaren säger, att det varit honom ett nöje att ge ut hennes bok på de betingelser »vännen Holger» föreslagit.

Barbro sitter med sin egen bok i heta, skälvande händer och betraktar dess väl utförda vignett med ett uttryck av outsäglig lycka. Om en stund som denna har hon drömt och diktat så långt hon kan minnas tillbaka, men i verkligheten blev den i alla fall mycket vackrare. De fruktade, ängslande förbe-

redelserna hade Holger klarat för henne utan att hon haft en aning om det, och nu skulle hon gå vidare — framåt — uppåt. De orden hade en gång varit hennes motto. Hon hade till och med ristat dem på sin arm, men visst aldrig så som nu i sitt hjärta.

Äntligen säger hon:

»Om jag visste, hur jag skulle kunna tacka dig, men jag har istället mera att be dig om, Holger.»

»Genera dig inte, Bab. Jag är till för detsamma.»

»Då skall jag vara modig.»

»Nå, det var det där, du nämnde nyss. Ska vi inte skjuta upp det?»

»Nej. Holger, låt mig säga det nu: vill du inte gå med mig alltid, fast — fast jag inte kan glömma riktigt, att jag — skulle gått med en annan?»

Holger lutar sig ned och kysser plötsligt hennes hand.

»Friar du, lilla tös?»

»Ja», svarar Barbro ärligt. »Vill du ha mig.»

»*Om* jag vill! Det har du visst egentligen vetat sedan första året vi träffades.» Han håller nu fast begge hennes händer och mumlar innerligt:

»Du kära, du fina,
må solskenet skina,
må solskenet skina på dig och på mig,
må solskenet skina på dig.»

»Nu ska vi dansa,» ropar Harriet i dörröppningen, men hon stannar inte utan rusar blixtsnabbt därifrån in till mor, som hon ivrigt och viktigt viskar i örat: »Barbro såg ut som Wera, när Adam säger, att hon är hans ängel och de', men så vände farbror Holger ryggen till, och den är så väldigt bred, att jag inte kunde komma åt att kika mera, men mor! Om dom ska ha bröllop me', så får jag bli brudnäbb då också.»

Tordis var kanske den enda, som inte hade roligt på tärnmiddagen. Hon ville så gärna be sin vackra, eleganta mamma att i morgon förmiddag gå med henne bort till Paradiset, så att hon åtminstone finge se, var Tordis skulle slå sig ned, när hon bleve stor, men mamma var liksom förtretad på henne, därför att hon var så ful och klumpig och inte blev uppbjuden, och Tusse vågade sig inte fram med sin begäran.

Oavbrutet rättade mamma på stackars fulingen, var hon fick syn på henne, och det var åtskilligt att rätta. I en så fulländad världsdams ögon måste hon förefalla ohjälplig med sin krokiga rygg, bitna naglar och pojkfasoner, men det fanns i alla fall en, som av hela sitt hjärta höll av Tusse, och det var Ruff.

När Tordis tröttnade på att »sitta och hänga» i dansssalen, gick hon till sin fyrbenta kamrat nere i hallen, och snart blev det ett så muntert och högljutt tumult därnere, att Alvar lockades dit. Han

kunde åtskilliga trick, vilka nu Ruff skulle läras med tillhjälp av sockerbitar och kakor. Därmed var Tusses allvarsstämning bortjagad, och hon skrattade, så att det kluckade i henne, medan håret flög i röda flammor och den vita klänningen fläckades och slets sönder av små smutsiga, vassa hundtassar.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK
1001891741

På C. W. K. GLEERUPS förlag har utkommit följande

UNGDOMSBÖCKER.

N:o 1. **Apan som ingen kunde döda.** Två berättelser af *Henry Drummond*. Inb. 1: —
N:o 2. **Unge husbonden på Hyson Hall.** Af *Frank R. Stockton*. . . . . 2: —
N:o 3. **Bland Tennessees klippdalar.** Af *Charles Egbert Craddock*. 1: 25
N:o 4. **»Buffalo Bill» den siste store gränskrigaren öfverste F. W. Cody's** *(Buffalo Bill)* **lefnadsöden** berättade af hans syster *Helen Cody Wetmore*. 3: 50
N:o 5. **Genom den försvunna sydpolen.** Af *Gustaf Dillberg* 2: 25
N:o 6. **Guldtjufvarna.** En historia från Australien. Af *Edvard Dyson*. 2: 25
N:o 7. **Slutsåld.**
N:o 8. **Den andre pojken.** Af *Evelyn Sharp* 1: 25
N:o 9. **Ur Shakspeares skådespel.** Berättelser för ungdom af *Mary Macleod* 3: 50
N:o 10. **Den yngsta flickan i skolan.** Av *Evelyn Sharp*. . . . . 2: —
N:o 11. **Darrel från sagoöarna.** Af *Irving Bacheller* . . . . . 2: —
N:o 12. **Kobo.** Berättelse från rysk-japanska kriget. Af *Herbert Strang*. 3: 50
N:o 13. **Slutsåld.**
N:o 14. **Mästarens fiol.** Af *Myrtle Reed* 2: 75
N:o 15. **Hvem var den skyldige** eller arfvingen från Kanada. Af *Robert Leighton*. 2: 50
N:o 16. **Jack Brown från Mukden.** En skildring från rysk-japanska kriget. Af *Herbert Strang* 3: 50
N:o 17. **Den röda nejlikan.** En skildring från franska revolutionen. Av *Baronessan Orczy* 2: 50
N:o 18. **Samba.** En berättelse om Kongoslaveriet. Av *Herbert Strang*. 3: 50
N:o 19. **Luftens konung** eller till Marocko med flygskepp. Äventyrsskildring. Av *Herbert Strang* 2: 50
N:o 20. **Hennes hämnd.** Av *Baronessan Orczy*. Fortsättning av »Den röda nejlikan» 2: 50
N:o 21. **Norahs triumf.** En historia om en talrik familj. Av *Evelyn Sharp* . . 2: —
N:o 22. **Havens herre.** Historien om en undervattensbåt. Av *Herbert Strang*. . 2: 50
N:o 23. **Den unge rajan.** Av *W. H. G. Kingston* 2: 50
N:o 24. **Anne på Grönkulla.** Av *L. M. Montgomery* . . . . . 3: —
N:o 25. **Vår vän Anne.** Av *L. M. Montgomery*. Forts. av »Anne på Grönkulla» 3: —
N:o 26. **Barnen Wide.** En liten berättelse om deras liv i staden och på Solvik. Av *Karin Sten*. . . . . 1: —
N:o 27. **Jorden runt på sju dagar.** Äventyrsskildring av *Herbert Strang*. . 2: 50
N:o 28. **Kanniballiv på Nya Zealand.** Av *Gustaf Dillberg*. 1: 75
N:o 29. **Äventyr på Makatea-ön.** Av *Gustaf Dillberg*. 1: 50
N:o 30. **Soldyrkarnas siste konung.** Av *Gustaf Dillberg*. 1: 50
N:o 31. **Härtigens kurir.** Av *John Masefield* 2: 50
N:o 32. **Drömmens uppfyllelse.** Anne på Grönkulla än en gång. Forts. av Vår vän Anne. Av *L. M. Montgomery*. . . . . 3: —
N:o 33. **Kaparnas Napoleon.** Av *Magnus Ullman* . . . . . 2: —
N:o 34. **Drömslottet.** Anne i eget hem. Den fjärde boken i »Anne»-serien. Av *L. M. Montgomery* 4: 75
N:o 35. **Flickorna på Hällesund.** Av *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster* . . . 4: 75
N:o 36. **Lille Valters underbara resa.** Översättning av *Blenda G—N.* . . . 2: 50

Samtliga ungdomsböcker ha i pressen och av skolans målsmän erhållit *högsta erkännande*.

Lund 1919, Berlingska Boktryckeriet.